

Miasteczko Krajeńskie

AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY MIASTECZKO KRAJEŃSKIE NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017

Czerwiec 2010

ABRYŚ

ul. Daleka 33, 60 – 124 Poznań

tel. (+48 61) 65 58 100
projekty@abrys.pl

fax: (+48 61) 65 58 101

www.abrys.pl

e – mail:

**AKTUALIZACJA PROGRAMU
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY MIASTECZKO KRAJEŃSKIE
NA LATA 2010-2013
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2014-2017**

Zespół autorski:

mgr inż. Wojciech Przybycin

mgr Joanna Witkowska

mgr Michał Grek

Magdalena Ferfet

1. WSTĘP.....	8
1.1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA	8
1.2. ZAKRES OPRACOWANIA	8
1.3. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	8
1.4. ŹRÓDŁA DANYCH I WYKORZYSTANE OPRACOWANIA	8
1.5. POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA.....	9
1.6. ANALIZA I DIAGNOZA STANU REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY MIASTECZKO KRAJEŃSKIE	10
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY	13
2.1. POŁOŻENIE I UWARUNKOWANIA Z NIM ZWIĄZANE	13
2.2. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GMINIE MIASTECZKO KRAJEŃSKIE	14
2.3. KLIMAT.....	15
2.4. SPOŁECZNOŚĆ	16
2.5. GOSPODARKA	16
2.6. UKŁAD KOMUNIKACYJNY	18
2.7. INFRASTRUKTURA INŻYNIERYJNO-TECHNICZNA	18
2.7.1. Zaopatrzenie mieszkańców w wodę.....	18
2.7.2. System kanalizacji sanitarnej	19
2.7.3. Oczyszczalnia ścieków.....	20
2.7.4. Charakterystyka zaopatrzenia w ciepło.....	23
2.7.5. Charakterystyka zaopatrzenia w gaz ziemny.....	23
2.7.6. Zaopatrzenie w energię elektryczną	24
3. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I ZASOBÓW PRZYRODY	24
3.1. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU (PK)	24
3.1.1. Stan wyjściowy	24
3.1.2. Obszary Natura 2000	26
3.1.3. Obszar chronionego krajobrazu.....	27
3.1.4. Pomniki przyrody	28
3.1.5. Użytki ekologiczne.....	29
3.1.6. Strategia realizacji celu	30
3.1. OCHRONA LASÓW (L)	30
3.1.2. Stan wyjściowy	30
3.1.3. Strategia realizacji celu	31
3.2. OCHRONA GLEB (GL)	32
3.2.2. Stan wyjściowy	32
3.2.3. Strategia realizacji celu	33
3.3. OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN (ZK)	34
3.3.2. Stan wyjściowy	34
3.3.3. Strategia realizacji celu	34
4. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII	35
4.1. MATERIAŁOCHŁONNOŚĆ, WODOCHŁONNOŚĆ, ENERGOCHŁONNOŚĆ.....	35
4.1.1. Analiza zużycia wody	35
4.1.2. Analiza zużycia gazu	36
4.1.3. Analiza zużycia energii.....	37
4.2. WYKORZYSTANIE ENERGII ODNAWIALNEJ	38
4.3. KSZTAŁTOWANIE STOSUNKÓW WODNYCH OCHRONA PRZED POWODZIĄ I SKUTKAMI SUSZY	38
4.3.1. Rowy melioracyjne i powierzchnie zmeliorowane.....	38
4.3.2. Zagrożenie powodziowe	39
5. ŚRODOWISKO I ZDROWIE. DALSZA POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO.....	39
5.1. JAKOŚĆ WÓD	39
5.1.1. Wody podziemne.....	39

5.1.2.	Wody powierzchniowe.....	40
5.2.	JAKOŚĆ WÓD DO SPOŻYCIA	44
5.3.	ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA	45
5.3.1.	Strategia realizacji celu	47
5.4.	POWAŻNE AWARIE	47
5.5.	ODDZIAŁYWANIE HAŁASU	48
5.5.1.	Stan wyjściowy	48
5.5.2.	Strategia realizacji celu	49
5.6.	ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	49
5.7.	EDUKACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	50
5.7.1.	Stan wyjściowy	50
6.	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	53
6.1.	INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU	53
6.1.1.	Instrumenty prawne.....	53
6.1.2.	Instrumenty finansowe.....	56
6.1.3.	Instrumenty społeczne	57
6.1.4.	Instrumenty polityczne.....	57
6.1.5.	Instrumenty strukturalne	57
6.2.	ORGANIZACJA ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM.....	57
6.3.	SYSTEMY ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO	58
7.	LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ WŁASNYCH I KOORDYNOWANYCH, W PODZIALE NA INWESTYCYJNE (I) I POZAINWESTYCYJNE (P) PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU	58
8.	MIERNIKI REALIZACJI AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	76
9.	PODSUMOWANIE	78
10.	LITERATURA	78

Spis Tabel

Tabela 1	Analiza i diagnoza stanu realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska dla gminy Miasteczko Krajeńskie	10
Tabela 2	Powierzchnia użytków rolnych w gminie Miasteczko Krajeńskie	15
Tabela 3.	Średnie wieloletnie wybranych cech klimatycznych (1971 – 1980)	16
Tabela 4	Liczba mieszkańców w gminie Miasteczko Krajeńskie w latach 2005-2008.....	16
Tabela 5	Podmioty gospodarki w gminie Miasteczko Krajeńskie zarejestrowane w REGON w latach 2005 – 2008	16
Tabela 6	Gospodarstwa wg rodzaju i grup obszarowych użytków rolnych w gminie Miasteczko Krajeńskie	17
Tabela 7	Struktura sieci wodociągowej w 2009 roku wraz z przyłączami w systemie zaopatrzenia w wodę gminy Miasteczko Krajeńskie	19
Tabela 8	Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku oraz ilość kotłowni i sieci cieplnej w powiecie Pilskim w latach 2005 - 2008	23
Tabela 9	Charakterystyka sieci gazowej w gminie Miasteczko Krajeńskie w latach 2005-2008.....	23
Tabela 10.	Wykaz pomników przyrody w gminie Miasteczko Krajeńskie	28
Tabela 11	Bonitacja jakości gleb województwa Wielkopolskiego	32
Tabela 12	Kompleksy przydatności rolniczej gruntów ornych województwa wielkopolskiego.....	32
Tabela 13	Wyniki badań gleb dla gminy Miasteczko Krajeńskie w latach 2000 - 2004	33
Tabela 14.	Wykaz zasobów kopalin pospolitych w gminie Miasteczko Krajeńskie.	34
Tabela 15	Zużycie wody w latach 2005 – 2008 na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie.....	35
Tabela 16	Dotychczasowe zużycie wody z wodociągów przez mieszkańców gminy Miasteczko Krajeńskie wraz z prognozą do roku 2017 [m ³].....	35
Tabela 17	Wielkość sprzedaży wody w latach 2007 – 2009 w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie	36
Tabela 18	Wielkość odbioru ścieków w gminie Miasteczko Krajeńskie w latach 2007 – 2009.....	36
Tabela 19	Charakterystyka sieci gazowej w gminie Miasteczko Krajeńskie	37

Tabela 20 Zużycie energii elektrycznej w powiecie Pilskim dla lat 2005 - 2008.....	37
Tabela 21 Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w miastach powiatu Pilskiego dla lat 2005 - 2008.....	37
Tabela 22. Główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP) na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie.....	39
Tabela 23 Ocena pod kątem przydatności wód do bytowania ryb w warunkach naturalnych w punkcie pomiarowo – kontrolnym Noteć (wodowskaz Żuławka).....	41
Tabela 24 Stan czystości wód w rzece Noteć.....	42
Tabela 25. Charakterystyka największych kotłowni w gminie Miasteczko Krajeńskie.	45
Tabela 26 Wyniki klasyfikacji stref pod kątem ochrony zdrowia w roku 2009	46
Tabela 27 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku.	48
Tabela 28 Zestawienie przedsięwzięć własnych gminy Miasteczko Krajeńskie planowanych do realizacji przez Samorząd Gminy (opracowane na podstawie: Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Pilskiego na lata 2007 – 2015, Planu Odnowy Miejscowości Miasteczko Krajeńskie na lata 2009 – 2016, Strategii Rozwoju Gminy Miasteczko Krajeńskie do roku 2015).....	59
Tabela 29 Wskaźniki realizacji programu ochrony środowiska dla gminy Miasteczko Krajeńskie.....	77

Spis Rysunków

Rysunek 1 Priorytety Polityki Ekologicznej Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016.....	9
Rysunek 2 Mapa gminy Miasteczko Krajeńskie wraz z istniejącą i planowaną siecią kanalizacji.....	20
Rysunek 3 Ocena stanu i potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych (JCW) za rok 2008	41

Spis załączników

Załącznik 1 Położenie obszaru chronionego krajobrazu : „Dolina Noteci”	81
Załącznik 2 Położenie obszaru Natura 2000 „Dolina Noteci” PLH 300004.....	83
Załącznik 3 Położenie obszaru Natura 2000 „Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego” PLB 300001 ..	85
Załącznik 4 Położenie proponowanego obszaru Natura 2000 „Struga Białosliwka” PLH 300054	87

LEGENDA SKRÓTÓW:

ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
GUS – Główny Urząd Statystyczny
GDDKiA- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GZWP – główny zbiornik wód podziemnych
IMiGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
KDPR – Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej
FOGR – Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
MŚ – Ministerstwo Środowiska
MPEC – Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
MZGOK – Miejski Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OZE – odnawialne źródła energii
ONO – obszary najwyższej ochrony wód podziemnych
OWO – obszar wysokiej ochrony wód podziemnych
PWik – Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o.
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SCh-R – Stacja Chemiczno-Rolnicza
WPI – Wieloletni Plan Inwestycyjny
WFOŚiGW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WSSE – Wojewódzka Stacja Sanitarno Epidemiologiczna
WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WZDW – Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich
WZMiUW – Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

1. Wstęp

1.1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasteczko Krajeńskie przyjętego przez Radę gminy Miasteczko Krajeńskie.

1.2. Zakres opracowania

Program swoją strukturą bezpośrednio nawiązuje do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009–2012 z perspektywą do roku 2016. Program Ochrony Środowiska dla gminy Miasteczko Krajeńskie na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017, określający kierunki polityki ekologicznej należy traktować jako wypełnienie obowiązku aktualizacji Polityki Ekologicznej Państwa, a więc odniesienia jej celów i niezbędnych działań do aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz stanu środowiska. Potrzeba tej aktualizacji wynika z prawa ochrony środowiska. Stwarza to, z jednej strony szansę szybkiego rozwiązania wielu problemów ochrony środowiska i poprawy jakości życia mieszkańców, przykładowo poprzez możliwość korzystania ze środków finansowych UE, z drugiej strony oznacza konieczność spełnienia wymagań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz osiągnięcia celów wspólnotowej polityki ekologicznej.

Prawo ochrony środowiska w art. 17 ust. 1 wprowadza obowiązek przygotowywania i aktualizowania programu ochrony środowiska, zgodnie z wytycznymi opracowania i przyjęcia przez państwo Polityki Ekologicznej.

1.3. Podstawa prawna opracowania

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.). Zgodnie z przepisami ww. ustawy z wykonania programów gminy sporządzają co 2 lata raporty, które przedstawiane są radzie gminy (art. 18 POŚ). Aktualizacja programu ochrony środowiska jest odzwierciedleniem Polityki Ekologicznej Państwa, mającym wdrożyć jej ustalenia na odpowiednio niższym poziomie. Politykę Ekologiczną Państwa przyjmuje się na 4 lata, z tym że przewidziane w niej działania w perspektywie obejmują kolejne 4 lata.

Zgodnie z art.17 ust.2 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.) projekty gminnych programów ochrony środowiska podlegają zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu.

Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 ze zm. nakłada na organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Organem właściwym w sprawach opiniowania w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko jest Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska oraz Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny.

1.4. Źródła danych i wykorzystane opracowania

Opracowując program wykorzystano dane uzyskane poniżej przedstawionych jednostek:

- Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie,
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, oddział w Poznaniu
- Zarząd Dróg Powiatowych w Pile (ZDP),
- Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych (WZMiUW),
- Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich (WZDW)
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Oddział w Poznaniu (WIOŚ),
- Regionalny Dyrektor Ochrony środowiska w Poznaniu (RDOŚ)
- Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
- Główny Urząd Statystyczny (GUS),
- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMiGW).

Wykorzystane opracowania:

- Koncepcja Oczyszczalni ścieków dla gminy Miasteczko Krajeńskie

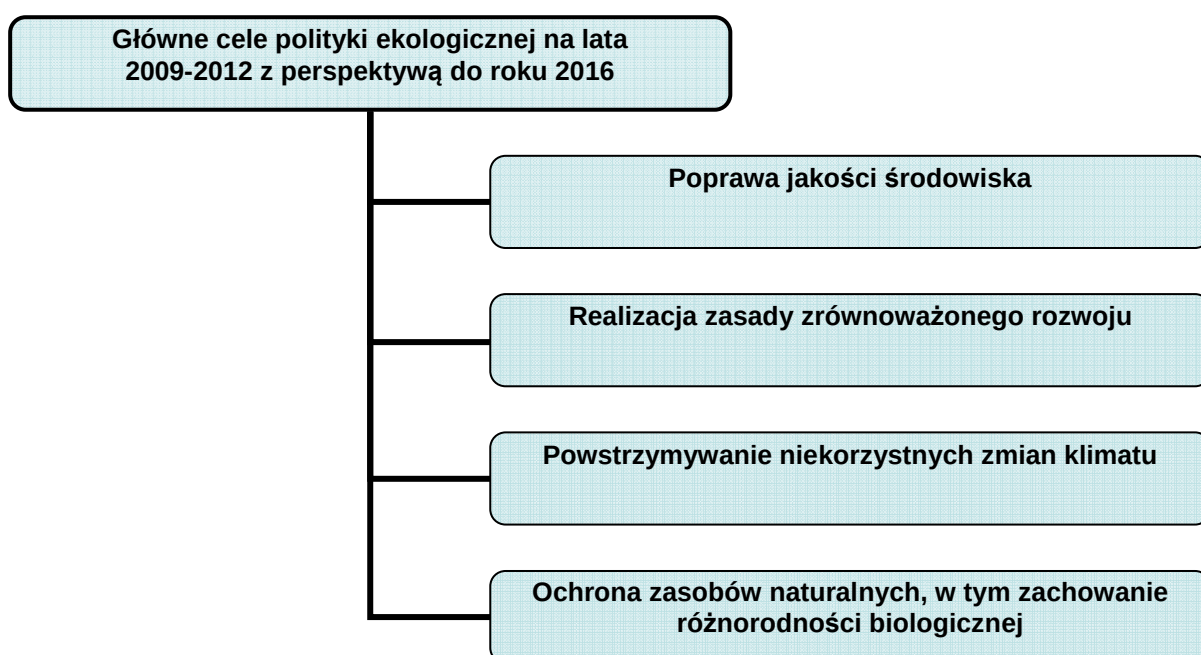
- Strategia rozwoju społeczno -gospodarczego powiatu Piłskiego na lata 2007 – 2015
- Strategia rozwoju gminy Miasteczko Krajeńskie do roku 2015

1.5. Polityka Ekologiczna Państwa

W grudniu 2008 r. Rada Ministrów przyjęła Politykę Ekologiczną Państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016.

Polityka Ekologiczna jest dokumentem strategicznym, określającym cele i priorytety ekologiczne, a poprzez to wskazującym kierunek działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowisku naturalnemu. Do realizacji tych założeń władze samorządowe przygotowują odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska.

Rysunek 1 Priorytety Polityki Ekologicznej Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016

Źródło: Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Cele pośrednie, to przede wszystkim nacisk na ochronę powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu, a przede wszystkim spełnianie standardów określonych przez UE w tym temacie. Dla terenów, które ich nie spełniają muszą zostać opracowane i wykonane programy naprawcze. Polska powinna także położyć duży nacisk na promocję energii pozyskiwanej z odnawialnych źródeł energii (OZE), a także modernizację już istniejącego przemysłu energetycznego.

Wypełnianie założeń Polityki Ekologicznej stało się bodźcem do powołania nowych organów – Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i regionalnych dyrektorów ochrony środowiska. Jest to krok mający na celu uproszczenie i przyspieszenie procedur środowiskowych.

Priorytetem jest weryfikacja listy obszarów NATURA 2000, jak również kontynuacja zalesień i zadrzewień w celu tworzenia korytarzy ekologicznych łączących kompleksy leśne. Ma to ogromne znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej fauny i flory. Wszystkie państwa, w tym także Polska muszą pamiętać o racjonalnym gospodarowaniu zasobami naturalnymi, w szczególności wodą. Polityka Ekologiczna kładzie nacisk na racjonalne korzystanie z zasobów geologicznych i poprawę gospodarki odpadami, zwłaszcza komunalnymi. Gospodarowanie pieniędzmi pozyskanymi z Unii Europejskiej powinno być bardziej efektywne i w dużej mierze skupić się na wyposażaniu kolejnych aglomeracji w oczyszczalnie ścieków i systemy wodno-kanalizacyjne.

Polityka Ekologiczna zawsze kładzie też duży nacisk na podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa zgodnie z zasadą - „myśl globalnie, działaj lokalnie”. Polska powinna

zadbać również o opracowanie ryzyka powodziowego, ochronę gleb, rekultywację terenów zdegradowanych i ochronę przed hałasem.

1.6. Analiza i diagnoza stanu realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska dla gminy Miasteczko Krajeńskie

Tabela 1 Analiza i diagnoza stanu realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska dla gminy Miasteczko Krajeńskie

L.P.	Opis przedsięwzięcia	Planowane lata realizacji	Realizacja tak/ nie/ częściowo	Koszty w latach 2007 – 2008 (w tys. zł)		komentarz
				Planowane	poniesione	
1.	Konkurs ekologiczny	Zadanie ciągłe	tak	0,5	0,5	Organizacja konkursu o wiedzy ekologicznej na etapie gminy
2.	Adaptacja budynku młyna w Miasteczku Krajeńskim na cele edukacji ekologicznej. Utworzenie „Centrum Ekologii Doliny Środkowej Noteci”.	2012-2013	tak	13	12,18	Opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową „Centrum Ekologii Doliny Środkowej Noteci” Realizacja z PROW „Odnowa wsi 2007-2013”.
3.	Program „Ochrona wód zlewni Noteć Aglomeracja Miasteczko Krajeńskie” - Budowa Oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie	2005-2013	częściowo	97,88	77,66	Zostały zakończone prace związane z opracowaniem Studium Wykonalności dla Gminy Miasteczko Kraj. Złożono wnioski o dofinansowanie projektu w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Zadanie realizowane w ramach projektu „Ochrona wód zlewni rzeki Noteć-aglomeracja Miasteczko Krajeńskie”. Łączny planowany koszt w latach następnych, zgodnie z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym na lata 2010-2012 -

						21.853.531 zł., Koszty poniesione do końca 2009 r - 615.482 zł.
4.	Melioracje gruntów ornych RSP Okaliniec	2004 - 2006	nie	330,0	0	Zadanie nie zrealizowane ze względu na brak zainteresowania ze strony rolników
5.	Modernizacja systemu napowietrzania ścieków w oczyszczalni w Brzostowie	2008	tak	19,00	18,78	Dmuchawa, wykonanie modernizacji napowietrzacza
6.	Zakup i wybudowanie zbiornika na szambo - Brzostowo	2008 – 2009	częściowo	6,90	6,56	Aktualizacja map, wykonanie projektu budowlanego. Realizację ukończono w 2009 r.
7.	Melioracje użytków rolnych w m. Wolsko	2007	nie	700,00	0	Zadanie nie zrealizowane ze względu na brak zainteresowania ze strony rolników
8.	Termomodernizacja budynku szkolnego ul. Szkolna Miasteczko Krajeńskie	2008	tak	273,00	269,10	I etap: remont dachu z dociepleniem. II etap docieplenie ścian i elewacji zakończono w 2008 r. Zadanie realizowane w ramach projektu WRPO na lata 2007-2013
9.	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej (Ośrodek Zdrowia i GOPS) ul. Kościuszki 38, Miasteczko Krajeńskie	2005 - 2007	częściowo	74,00	24,10	Zadanie zostało przeniesione na następne lata – aktualizacja map, opracowanie dokumentacji projektowej termomodernizacji. Inwentaryzacja budynku. Zadanie realizowano i zakończono w 2009 r. , Poniesiono koszt 288.128,42 zł. Zadanie

						realizowane w ramach projektu WRPO na lata 2007-2013.
10.	Termomodernizacja budynku szkolnego w Grabionnej	2008	częściowo	13,0	12,81	Opracowanie dokumentacji dla termomodernizacji i kolorystyki elewacji budynku szkoły. Zadanie realizowano i zakończono w 2009 r. Poniesiono koszt 148,685,67 zł. Zadanie realizowane w ramach projektu WRPO na lata 2007-2013.
11.	Wykonanie pomiaru hałasu w środowisku na terenie powiatu Pilskiego	Zadanie ciągle	tak	3,00	3,00	W 2007 roku zanotowano przekroczenie w punkcie pomiarowym Grabówno 17, gmina Miasteczko Krajeńskie, pomiar wyniósł 55 dB
12.	Monitoring gleb zgodnie z wymaganiami prawnymi	W razie potrzeby	tak	0	1,00	Miasteczko Krajeńskie – agrochemiczne badania gleby
13.	Termomodernizacja świetlicy w Grabównie	2012-2013				W roku 2009 opracowano dokumentację dla termomodernizacji - poniesiono koszt 18,617,27 zł. Zadanie realizowane w ramach projektu WRPO na lata 2007-2013.
14.	Termomodernizacja świetlicy w Okalińcu	2012-2013				W roku 2009 opracowano dokumentację dla termomodernizacji - poniesiono koszt - 14,617,27 zł. Zadanie realizowane w ramach projektu

						WRPO na lata 2007-2013.
15.	Termomodernizacja – Dom Kultury w Miasteczku Kraj.	2012-2013				W 2009r opracowano dokumentację dla termomodernizacji- poniesiono koszt 46.360,00 zł. Zadanie realizowane w ramach projektu WRPO na lata 2007-2013
16.	Rozbudowa świetlicy wiejskiej i OSP w Brzostowie	2009-2010				Zadanie realizowane w ramach projektu PROW oraz działanie „Odnowa i rozwój wsi” . Planowane środki na realizację inwestycji – 718 tys.

Źródło: Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Piłskiego na lata 2004 – 2011” za okres 2007 - 2008

2. Charakterystyka gminy

2.1. Położenie i uwarunkowania z nim związane

Gmina Miasteczko Krajeńskie zlokalizowana jest w północnej części województwa wielkopolskiego, w powiecie Pilskim. Zajmuje obszar o powierzchni 70,7 km² co stanowi 5,6 % powiatu, zamieszkiwany przez 3259 osób. Wskaźnik gęstości zaludnienia wynosi 46,1 osób/km², kwalifikując gminę do słabo zaludnionych. Lokalizację gminy na tle powiatu Piłskiego przedstawia Mapa 1. Siedziba władz samorządowych gminy mieści się w Miasteczku Krajeńskim. Odległość z siedziby Urzędu Gminy wynosi: do Piły - 18 km, do Poznania – 100 km.

Gmina Miasteczko Krajeńskie graniczy z następującymi gminami, od:

- północy z gminą Wysoka,
- wschodu Białośliwie,
- południa z gminami Szamocin i Chodzież,
- zachodu z gminą Kaczory.

Miejscowości połączone są niezbyt gęstą siecią dróg gminnych i lokalnych. Droga krajowa odgrywająca znaczącą rolę na terenie gminy to droga nr 10 Bydgoszcz – Szczecin.

Istotną rolę odgrywają również połączenia kolejowe, do najważniejszych należy linia: Gorzów Wlkp. – Bydgoszcz.

Gmina Miasteczko Krajeńskie w całości pokrywa się z obszarem dorzecza Noteci. Charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi: prawie 62,9% powierzchni gminy objęte jest ochroną prawną.

Gmina Miasteczko Krajeńskie zgodnie z fizyczno-geograficznym podziałem J. Kondrackiego znajduje się w dwóch makroregionach: Pojezierza Południowopomorskiego i Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej. Pierwszy z wymienionych makroregionów obejmuje głównie fragmenty Pojezierza Krajeńskiego, drugi Dolinę Środkowej Noteci. W krajobrazie wyraźnie zaznaczają się obszary wysoczyznowe, których granicę stanowi pas wzgórz morenowych oraz obniżenie pradoliny Noteci.

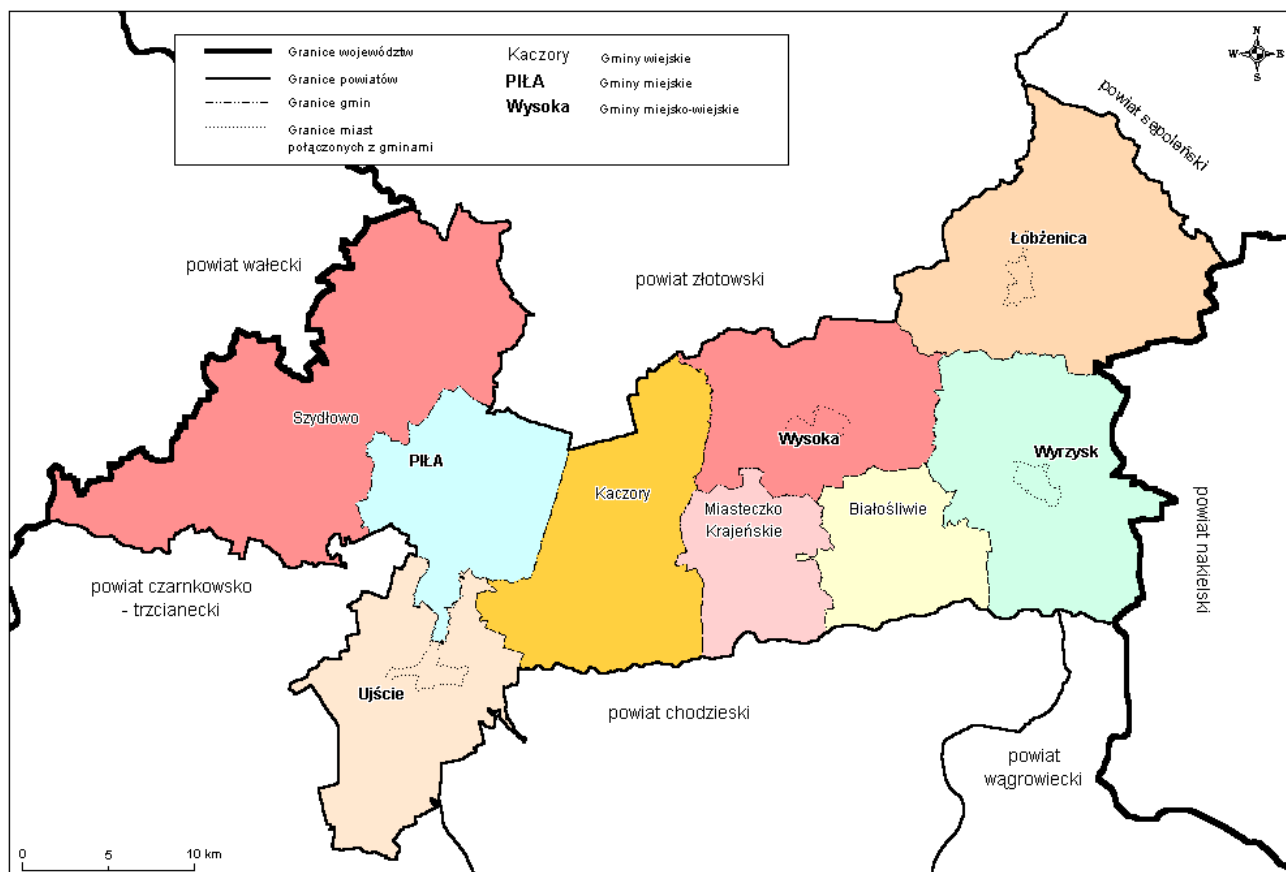
W ujęciu hydrograficznym gmina leży w dorzeczu Noteci. Odwadniana jest przez rzekę Noteć i Strugę Białośliwską. Północno-zachodnia część obszaru położona jest w bezodpływowej zlewni Kanału Okaliniec.

Gmina Miasteczko Krajeńskie cechuje się dużym zróżnicowaniem powierzchni terenu.

Okolo 60% obszaru gminy leży na wysoczyźnie, której południową granicę stanowi pas wzgórz morenowych w rejonie Wolska i Miasteczka Krajeńskiego, na zapleczu wzgórz jest morena denną przeważnie falista. Powierzchnia wysoczyzny morenowej charakteryzuje się deniwelacjami 20-40 m. Deniwelacje rosną w strefie krawędziowej pradoliny Noteci, gdzie wynoszą 80-100 m. Charakterystyczne dla strefy krawędziowej są głębokie parowy, o silnym nachyleniu stoków, co sprzyja rozwojowi procesów erozyjnych.

Południowa część gminy położona jest w pradolinie Noteci. Jest to płaskie, przeważnie zabagnione dno, o wysokości 49-54 m n.p.m. Dno pradoliny pocięte jest licznymi rowami i zagłębieniami po eksploatacji torfu.

Mapa 1. Położenie gminy Miasteczko Krajeńskie na tle powiatu Piłskiego

2.2. Użytkowanie gruntów w gminie Miasteczko Krajeńskie

W roku 2006 powierzchnia ogółem gruntów rolnych wynosiła: 7072 ha fizycznych z tego użytki rolne – 4391 ha, z czego grunty orne – 2263 ha, sady – 233 ha, pastwiska – 269 ha, łąki trwałe – 1626 ha.

Tabela 2 Powierzchnia użytków rolnych w gminie Miasteczko Krajeńskie

Rodzaj gruntów rolnych	Powierzchnia (ha)
Użytki rolne	4391
Grunty orne ogółem	2263
w tym:	-
– grunty orne pod zasiewami	2150
– grunty orne ugory	133
Sady	233
Łąki trwałe	1626
Pastwiska	269
Lasy i grunty leśne	2101
Pozostałe grunty	580
Ogółem	7072

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

2.3. Klimat

Klimat w gminie Miasteczko Krajeńskie należy do strefy klimatu umiarkowanego, w obszarze wzajemnego przenikania się wpływów morskich i kontynentalnych. Przejściowość ta uwidacznia się głównie zmiennymi stanami pogody, które uwarunkowane są rodzajem napływających mas powietrza. Przeważają wiatry z sektora zachodniego.

W świetle regionalizacji rolniczo-klimatycznej roku Gumińskiego obszar gminy wchodzi w skład dzielnicy bydgoskiej.

Notuje się tu 30-35 dni mroźnych, około 107 dni z przymrozkami i 38-50 dni z pokrywą śnieżną. Opad średnioroczny kształtuje się na poziomie 550 mm, a długość okresu wegetacyjnego określono na 210-215 dni.

Tereny wysoczyznowe, rolnicze położone w gminie Miasteczko Krajeńskie są z reguły dobrze nasłonecznione i przewietrzane wskutek braku większych kompleksów leśnych i małego zróżnicowania hipsometrycznego.

W dolinie Noteci często występują mgły, inwersyjne układy temperatury, liczba dni z przymrozkami jest większa o około 20%.

Warunki klimatyczne dla tej dzielnicy oceniane są na stacji meteorologicznej w Pile, co przedstawiono poniżej.

Tabela 3. Średnie wieloletnie wybranych cech klimatycznych (1971 – 1980)

Miasto	Średnia temperatura powietrza	Względna wilgotność powietrza	Zachmurzenie ogólne nieba	Suma opadów	Średnia prędkość wiatru
	[°C]	[%]	[%]	[mm]	[m/s]
Piła	7,6	81	56	546	3,4

2.4. Społeczność

Liczba ludności gminy Miasteczko Krajeńskie wyniosła 3 259 osób (stan na dzień 31 grudnia 2008 r.). W stosunku do roku 2005 liczba mieszkańców wzrosła o 0,5%.

Tabela 4 Liczba mieszkańców w gminie Miasteczko Krajeńskie w latach 2005-2008

	2005	2006	2007	2008
ogółem	3 244	3 245	3 241	3 259
mężczyźni	1 629	1 624	1 616	1 623
kobiety	1 615	1 621	1 625	1 636

Źródło: GUS

2.5. Gospodarka

Głównym potencjałem gminy jest rolnictwo a użytki rolne stanowią 62,5% ogólnej powierzchni gminy. Dominuje produkcja sadownicza oraz zbóż podstawowych. Wiele gospodarstw rolnych nastawiło się na sadownictwo i warzywnictwo. Zadbane sady są wizytówką takich sołectw jak: Okaliniec, Grabówno, Grabionna, Miasteczko Krajeńskie, Wolsko. W zasadzie nie działają tutaj większe zakłady produkcyjne.

W rejestrze REGON jest ujętych 178 podmiotów gospodarki narodowej: 14 w sektorze publicznym, 164 w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych przypadająca na 100 osób zamieszkujących gminę Miasteczko Krajeńskie wynosi 92,09 dla sektora prywatnego.

Tabela 5 Podmioty gospodarki w gminie Miasteczko Krajeńskie zarejestrowane w REGON w latach 2005 – 2008

Sekcje PKD	2005	2006	2007	2008
ogółem	177	190	194	178
rolnictwo, leśnictwo. Łowiectwo, rybactwo	22	23	23	24
wytwarzanie i zaopatrywanie w gaz, energię elektryczną, parę wodną i gorącą wodę	20	23	20	15
budownictwo	11	13	18	19

handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów	51	52	53	44
transport i gospodarka magazynowa	6	5	6	5
zakwaterowanie i usługi gastronomiczne	15	14	17	16
informacja i komunikacja	4	4	5	4
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11	13	13	13
działalność związana z obsługą rynku nieruchomościami	6	6	6	6
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	14	15	12	12
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	5	6	5	6
administracja publiczna i obrona narodowa	12	16	16	14

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Poza wyżej wymienionymi podmiotami gospodarczymi jest w gminie 499 gospodarstw rolnych, w tym 292 indywidualne gospodarstwa rolne powyżej 1 ha gruntów. Małe gospodarstwa rolne o powierzchni 1 do 10 ha stanowią 63,7 % ogółu indywidualnych gospodarstw rolnych. Liczbę gospodarstw rolnych w gminie według grup obszarowych przedstawia tabela.

Tabela 6 Gospodarstwa wg rodzaju i grup obszarowych użytków rolnych w gminie Miasteczko Krajeńskie

Grupy obszarowe gospodarstw rolnych	Liczba gospodarstw	% gospodarstw
do 1 ha włącznie(działki rolne)	207	41,48
1 do 2 ha	100	20,04
2 do 5 ha	31	6,21
5 do 7 ha	16	3,21
7 do 10 ha	39	7,82
10 do 15 ha	38	7,62
15 do 20 ha	27	5,41
20 do 50 ha	36	7,21
50 do 100 ha	5	1,00
Gospodarstwa rolne ogółem	499	100,00

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2002 r.

Na terenie gminy nie ma przemysłu, istnieje natomiast kilka większych zakładów, działających w różnych sektorach produkcji i usług. Do ważnych z całą pewnością należy zaliczyć firmę budowlaną z Miasteczka Krajeńskiego, zakład produkcyjny „Apana” z Miasteczka Kraj, „Skamar” z Grabówna, a także zakłady tartaczne z Grabówna i Brzostowa, Zakład Usług Leśnych Ireneusza Krzemińskiego w

Grabównie oraz Firmę „AGROMIAST” z Brzostowa. Ciekawy zakład garncarstwa i ceramiki istnieje w Miasteczku Krajeńskim. Stosunkowo dobrze rozwinięta jest sfera handlu i usług. W każdej wsi (poza Wolskiem i Miasteczko – Huby) znajduje się sklep spożywczy, a w niektórych spotkać można nawet kilka punktów handlowych. W Miasteczku Krajeńskim znajdują się: punkt apteczny, gabinety lekarskie, ośrodek rehabilitacji ruchowej, działa filia Banku Spółdzielczego.

2.6. Układ komunikacyjny

Przez północną część gminy przebiega droga krajowa nr 10 relacji Szczecin-Bydgoszcz. Poszczególne miejscowości gminy połączone są gęstą siecią dróg powiatowych, gminnych i lokalnych. Gmina posiada jedną stację kolejową w Miasteczku Krajeńskim (linia kolejowa Bydgoszcz – Piła).

W południowej części gminy, przez miejscowości Miasteczko-Huby, Miasteczko Krajeńskie, Brzostowo, Grabionna, przebiega fragment Międzynarodowej Trasy Rowerowej Euro-Route R-1, która rozpoczyna się nad Kanałem La Manche i prowadzi przez Niemcy oraz Polskę do Kaliningradu w Rosji. Polski odcinek rozpoczyna się w Kostrzynie nad Odrą, a kończy w Gronowie. Szlak biegnie drogami o małym natężeniu ruchu, co znacznie podnosi jego atrakcyjność. Na terenie gminy jest to odcinek: Miasteczko-Huby - Miasteczko Krajeńskie - Brzostowo – Grabionna - Białosłowie. Szlak jest oznakowany białymi tabliczkami z zielonym rowerem i symbolem „R-1” lub zieloną strzałką.

Rzeka Noteć, przepływająca po południowej granicy gminy pełni funkcje transportowo – turystyczną.

Układ komunikacyjnych dróg w gminie jest dobry, lecz stan ich nawierzchni jest zły, wymaga remontów i modernizacji. W latach 2003 – 2005 wykonano przebudowę odcinka drogi krajowej nr 10 Piła – Wyrzysk, przebiegającego m.in. przez tereny gminy Miasteczko Krajeńskie. Przebudowa polegała na ułożeniu dodatkowych warstw jezdnych, poprawie odwodnienia, wykonaniu elementów poprawiających bezpieczeństwo ruchu takich jak pasy dla pojazdów skręcających w lewo, azyle na przejściach dla pieszych, sygnalizacje świetlne oraz wykonanie chodników.

Na lata 2010 – 2013 nie przewiduje się robót nawierzchniowych na tym odcinku. Natomiast na terenie gminy zostaną przebudowane drogi powiatowe nr 1160P, 1177P, 1180P, 1191P na odcinku Ujście – Ruda stanowiących ciąg obwodnicy południowej powiatu pilskiego.

W latach 2010 – 2013 zrealizowana zostanie również budowa ścieżki rowerowej wraz z oświetleniem przy drodze powiatowej nr 1182P na odcinku Brzostowo – Miasteczko Krajeńskie.

Układ komunikacyjny gminy Miasteczko Krajeńskie przedstawia Mapa 2.

2.7. Infrastruktura inżyniersko-techniczna

2.7.1. Zaopatrzenie mieszkańców w wodę

Wszystkie miejscowości gminy posiadają sieć wodociągową. Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej wynosi 51,47 km. W gminie są 537 podłączenia budynków mieszkalnych do wodociągów. Sieć obsługuje 3008 mieszkańców, 92,3 % mieszkańców gminy korzysta z wody z sieci wodociągowej.

System zaopatrzenia w wodę składa się z 5 niezależnych podsystemów. Ujęcia wody zlokalizowane są w Brzostowie, Miasteczku Krajeńskim, Grabionnej, Grabównie i Okalińcu.

Zapas wody uzdatnionej oraz ciśnienie w ciekach zapewniają zbiorniki terenowe w Lasku Grabowskim o pojemności 4x100 m³ i rzędnej maksymalnej 139,15 m n.p.m.

Pięć ujęć wody posiadają strefy ochrony pośredniej. System urządzeń wodociagowych zapewnia odpowiednią pod względem jakościową ilość wody dla mieszkańców i podmiotów gospodarczych. Eksploatacją wodociągów wiejskich zajmuje się Urząd Gminy.

Tabela 7 Struktura sieci wodociągowej w 2009 roku wraz z przyłączami w systemie zaopatrzenia w wodę gminy Miasteczko Krajeńskie

długość czynnej sieci rozdzielczej	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	ludność korzystająca z sieci wodociągowej
[km]	[szt]	[osoba]
51,47	537	3 008

Źródło: GUS: Gospodarka komunalna

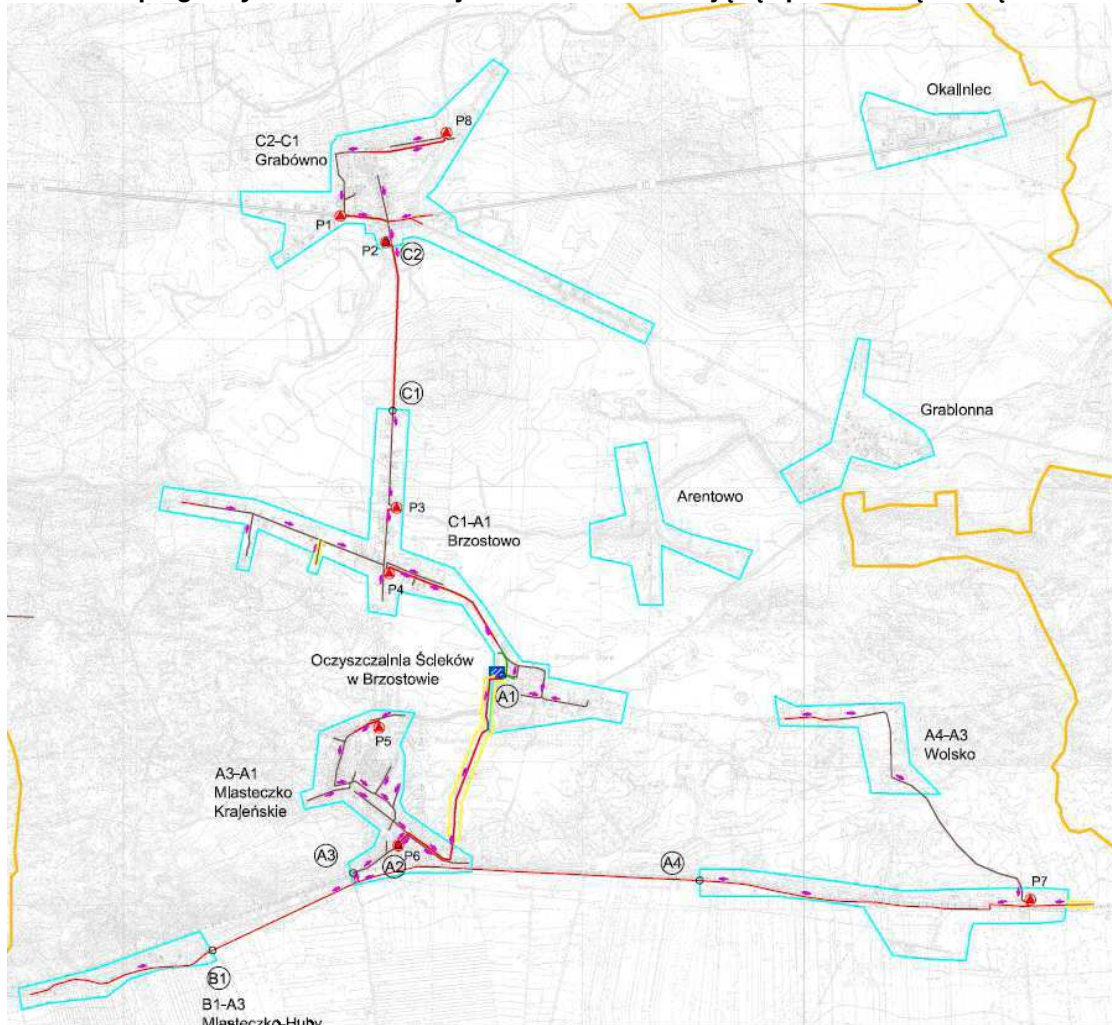
2.7.2. System kanalizacji sanitarnej

W gminie Miasteczko Krajeńskie tylko miejscowość Brzostowo posiada system odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych. Sieć kanalizacyjna we wsi Brzostowo ma długość 1,0 km. Korzysta z niej 148 osób. Zatem obecny stan sanitarnej infrastruktury technicznej uniemożliwia prawidłowe uporządkowanie gospodarki wodno ściekowej. Poziom skanalizowania gminy wynosi 5,7 % i jest najniższy w powiecie pilskim.

W ramach Projektu „Ochrona wód zlewni rzeki Noteć – aglomeracja Miasteczko Krajeńskie” planuje się objęcie systemem odprowadzania ścieków 73,48% mieszkańców aglomeracji Miasteczko Krajeńskie. Pozostali mieszkańcy aglomeracji (897 osób) będą korzystali z indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (zbiorniki bezodpływowe, przydomowe oczyszczalnie ścieków). System oczyszczania ścieków komunalnych w gminie będzie się opierał na jednej oczyszczalni ścieków w Brzostowie.

Rysunek 2 Mapa gminy Miasteczko Krajeńskie wraz z istniejącą i planowaną siecią kanalizacji

Źródło: Studium wykonalności dla projektu pt. „Ochrona wód zlewni rzeki Noteć – aglomeracja Miasteczko Krajeńskie”

2.7.3. Oczyszczalnia ścieków

Na terenie gminy w Brzostowo znajduje się mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków. Oczyszczone wody trafiają do rowu melioracyjnego, dzienna ilość ścieków docierających do oczyszczalni wynosi $29 \text{ m}^3/\text{dobę}$, jednakże możliwości oczyszczalni mogą wynieść $64,4 \text{ m}^3/\text{dobę}$.

Rozpoczęto budowę sieci kanalizacji sanitarnej. Zgodnie z opracowaną już *dokumentacją kanalizacji sanitarnej w Gminie Miasteczko Krajeńskie*, proponuje się oczyszczanie ścieków komunalnych powstających na terenie gminy, w gminnej (zbiorczej, grupowej) oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Brzostowie w miejscu oczyszczalni istniejącej.

Ścieki komunalne z m. Miasteczko Krajeńskie, Brzostowo Grabówno Miasteczko – Huby i Wolsko, poprzez system kanałów grawitacyjnych i rurociągów tłocznych zostaną skierowane do ogólnego systemu kanalizacyjnego Gminy a następnie wspólnie będą oczyszczane w centralnej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w m. Brzostowo

Przepustowość dobową oczyszczalni

Qdśr - $480 \text{ m}^3/\text{d}$ (uzgodniono w Urzędzie Gminy)

Oczyszczalnia zapewni przyjęcie:

- 162 m³/d ścieków od 1160 mieszkańców Miasteczka Krajeńskiego, zakładając jednostkową skaloną¹ ilość ścieków od mieszkańca: 140 l/ M x d
- 220 m³/d ścieków od 2000 mieszkańców z miejscowości gminy Miasteczko Krajeńskie mających być przyłączonych do oczyszczalni gminnej w Brzostowie, zakładając jednostkową skaloną ilość ścieków od mieszkańca: 110 l/ M x d

Rezerwa przepustowości oczyszczalni: ok. 120 m³ / d przeznaczona byłaby na przyjęcie ścieków komunalnych oraz poprodukcyjnych pochodzących z dalszego rozwoju gminy.

Charakterystyczne dopływy ścieków do oczyszczalni

- średni z godzin dziennych – $Q_h \text{ dz} = 500 : 16 = 32 \text{ m}^3/\text{h}$ (z 16 godzin)
- maksymalny dobowy – $Q_d \text{ max} = Q_d \text{ śr} \times 1,3 = 650 \text{ m}^3/\text{h}$ (przyjęto współczynnik nierównomierności dobowej: 1,3)
- maksymalny godzinowy – $Q_h \text{ max} = 650 / 24 \times 2,5 = 68 \text{ m}^3/\text{h}$ (przyjęto współczynnik nierównomierności godzinowej: 2,5)

Przepustowość oczyszczalni wyrażona RLM (równoważną liczbą mieszkańców)

RLM = 4400

(przyjęto, że rezerwa przepustowości oczyszczalni zapewni przyjęcie ścieków od 1000 równoważnych mieszkańców)

Przepustowość oczyszczalni na ładunek zanieczyszczeń wyrażony BZT₅

ŁBZT₅ = 250 kg O₂ /d

(przyjęto ładunek jednostkowy od 1 RLM = 0,06 kg O₂/d)

Zakłada się, że odbiornikiem ścieków oczyszczonych będzie rów przepływający przez Miasteczko Krajeńskie i uchodzący do rzeki Noteć (wody płynące)

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska z dnia 8 lipca 2004 roku, w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi - maksymalne wartości wskaźników zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych z proponowanej gminnej oczyszczalni w Brzostowie będą mogły wynosić:

BZT₅ - 25 mg O₂ / l

ChZT - 125 mg O₂ / l

Zaw. og. - 35 mg / l

Na oczyszczalni nie będą musiały być usuwane ze ścieków związki biogenne: azot i fosfor

Zapotrzebowanie terenu dla oczyszczalni, proponowane zagospodarowanie terenu

Dotychczasowy teren zajmowany przez oczyszczalnię: ca 3000 m² (działka o wymiarach: 50 m x 62 m) dla potrzeb gminnej oczyszczalni oraz bazy Gminnego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji jest za mały i wymaga powiększenia:

- w kierunku północnym, o działkę o wymiarach w planie: 28 m x 62 m

- w kierunku wschodnim, o działkę o wymiarach w planie: 15 m x 78 m

Na działce północnej zlokalizowane byłyby obiekty oczyszczania ścieków.

Na terenie istniejącej oczyszczalni zlokalizowane byłyby obiekty przeróbki osadu, ponadto teren ten stanowiłby miejsce dla bazy Gminnego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji. Dojazd do oczyszczalni odbywałby się z istniejącej drogi z płyt betonowych, na terenie starej oczyszczalni znajdowałby się plac manewrowy dla nawrotu taboru dowożącego ścieki oraz taboru do wywozu odwodnionego osadu celem dalszego zagospodarowania (wykorzystanie rolnicze).

Sposób przeróbki i zagospodarowanie osadu nadmiernego powstającego na oczyszczalni

Oczyszczanie biologiczne ścieków przy wykorzystaniu osadu czynnego będzie powodowało powstawanie nadmiernego osadu tylko częściowo ustabilizowanego.

¹ Jednostkowa skalona ilość ścieków od mieszkańca obejmuje również ścieki komunalne z instytucji (szkoły, biura, urzędy) służby zdrowia, placówek handlowych, rzemiosła itp.

Przy docelowym obciążeniu oczyszczalni objętość osadu nadmiernego wyniesie: 25 m³/d (przy uwodnieniu: 99%) - ilość osadu w przeliczeniu na suchą masę: 250 kg/d. Proponuje się następujące procesy przeróbki osadu nadmiernego powstającego na oczyszczalni:

- tlenowa stabilizacja osadu (z odprowadzaniem wody nadosadowej)
- mechaniczne odwadnianie osadu
- higienizacja odwodnionego osadu (wapnem)

W procesie tlenowej stabilizacji osad nadmierny korzysta ze zgromadzonych w biomacie związków organicznych (endogenna respiracja), w wyniku czego następuje zmniejszenie masy osadu nadmiernego ok. o 30 % a także zmniejszenie uwodnienia osadu (ustabilizowany osad po sedimentacji ma uwodnienie ca 98,5 %). Ustabilizowany osad nie zagniwa i nie wydziela przykrych zapachów do otoczenia i może być wywożony poza oczyszczalnię celem zagospodarowania.

Dla prowadzenia na oczyszczalni procesu tlenowej stabilizacji osadu proponuje się dwie zespolone komory z odprowadzaniem wód nadosadowych. Proponuje się czas pobytu osadu w komorach stabilizacji tlenowej: 15 dni

Zawartość komór stabilizacji byłaby napowietrzana przy zastosowaniu napowietrzania wgłębnego drobnopęcherzykowego - dyfuzorami dyskowymi. Sprężone powietrze do dyfuzorów dostarczane byłoby ze stanowiska dmuchaw.

Ustabilizowany tlenowo osad odwadniany byłby na taśmowej prasie filtracyjnej (zlokalizowanej w budynku urządzeń odwadniania i wapnowania osadu)

Odwodniony osad z prasy przenośnikiem ślimakowym podawany byłby bezpośrednio na przyczepę ciągnikową lub na przyzmę (po odstawieniu przyczepy)

Po proponowanych procesach przeróbki objętość osadu nadmiernego do dalszego zagospodarowania wyniesie: ok. 1,0 m³/d (przy uwodnieniu 82 %) - ilość osadu w przeliczeniu na suchą masę: 175 kg sm /d = 0,175 tony sm /d = **65 ton sm /rok**. Osad będzie miał konsystencję ziemistą.

Do przenośnika odwodnionego osadu będzie mogło być podawane wapno z dozownika wapna celem higienizacji i dalszej stabilizacji odwodnionego osadu, tlenowa stabilizacja osadu nie zapewnia jego pełnej higienizacji osadu (usunięcia bakterii chorobotwórczych z rodzaju Salmonella oraz pasożytów przewodu pokarmowego).

Na okres braku możliwości bezpośredniego wywozu osadu przyczepą poza oczyszczalnię (celem dalszego zagospodarowania) proponuje się w pobliżu budynku urządzeń odwadniania osadu składowisko na osad (przemieszczanie z przyzmy).

Powierzchnia składowiska: 120 m² zapewniała składowanie osadu przez okres 120 dni (przy wysokości składowania 1,0 m)

Odwodniony, ustabilizowany i zwapnowany osad będzie mógł być wykorzystany przyrodniczo (po uprzednim przeprowadzeniu badań i otrzymaniu koncesji władz sanitarnych).

Przyrodnicze wykorzystanie ustabilizowanego osadu może być następujące:

- rekultywacja gruntów przeznaczonych do użytkowania rolniczego (dawka osadu: 40 - 220 t sm/ha),
- roślinne utrwalanie powierzchni gruntów (składowisk odpadów, wyrobisk) - dawka osadu: do 450 t sm/ha,
- użyźnianie gleb przeznaczonych do użytkowania rolniczego (dawka osadu: 20 - 65 t sm/ha),
- nawożenie użytków rolnych (dawka osadu: 10 t sm /ha, dawka na 3 -4 lata).

Przyjmując, że osad będzie wykorzystany do nawożenia użytków rolnych należałoby zawrzeć umowę na odbiór osadu z rolnikiem dysponującym arealem upraw (**np pod rzepak na biopaliwa**) minimum **20 ha**. (roczna ilość osadu z oczyszczalni wymaga arealu 6,5 ha przy dawce osadu 10 t sm /ha).

Celem nadrzędnym Projektu jest ochrona wód zlewni rzeki Noteć, poprzez zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i gruntu oraz eliminację zrzuć nieczyszczonych ścieków w gminie Miasteczko Krajeńskie. Przyczyni się do poprawy jakości środowiska przyrodniczego oraz stworzenia warunków do rozwoju gospodarczego bezpiecznego dla środowiska.

Celem bezpośrednim inwestycji jest uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Aglomeracji Miasteczko Krajeńskie, w tym zapewnienie właściwego sposobu oczyszczania ścieków komunalnych oraz zwiększenie dostępności do systemu kanalizacji zbiorczej w gminie Miasteczko Krajeńskie.

Dla inwestycji uzyskane zostały wszystkie wymagane decyzje i uzgodnienia administracyjne:

- Decyzja o lokalizacji inwestycji/MPZP
- Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach
- Pozwolenie wodno-prawne
- Pozwolenie na budowę

Uciążliwość oczyszczalni dla otoczenia

Z doświadczeń ze zrealizowanych oczyszczalni pracujących w oparciu o napowietrzany osad czynny wynika, że ich uciążliwość oczyszczalni pod względem zapachów, aerozoli i hałasu zamyka się praktycznie w granicach ogrodzenia.

2.7.4. Charakterystyka zaopatrzenia w ciepło

W poniższej tabeli zamieszczono informacje o sprzedaży energii cieplnej w ciągu roku oraz ilości kotłowni i sieci ciepłej w powiecie Pileskim w latach 2005 – 2008. Z danych tych wynika, że sprzedaż energii maleje, różnica pomiędzy latami 2005 – 2008 wynosi 112 142,7 GJ. Ilość kotłowni i sieci ciepłej w 2007 roku bardzo spadła, ale już w 2008 powróciła do ilości pierwotnej 2005 roku, czyli 46 obiektów.

Tabela 8 Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku oraz ilość kotłowni i sieci ciepłej w powiecie Pileskim w latach 2005 - 2008

	J.m.	2005	2006	2007	2008
Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku	GJ	658 079,4	622 935,0	625 851,2	545 936,7
Kotłownie i sieć ciepła	ob.	46	49	27	46

Źródło: GUS: Gospodarka komunalna

2.7.5. Charakterystyka zaopatrzenia w gaz ziemny

Sieć gazową mają miejscowości: Miasteczko Krajeńskie, Grabówno i Brzostowo. Długość sieci gazowej w mieście wraz z przyłączami wynosi 88,3 km. Miasto zgazyfikowane jest w 26%. Długość sieci c.o. wynosi 147,6 km, z niej korzysta ok. 80% mieszkańców gminy. Kotłownie opalane olejem opałowym stanowią 1%, natomiast opalane gazem – 2%.

Tabela 9 Charakterystyka sieci gazowej w gminie Miasteczko Krajeńskie w latach 2005-2008

	J. m.	2005	2006	2007	2008
długość czynnej sieci ogółem w km	km	19,4	-	-	-
długość czynnej sieci przesyłowej w km	km	0,4	-	-	-
długość czynnej sieci rozdzielczej w km	km	19,0	-	-	-
długość czynnej sieci ogółem w m	m	-	20 356	20 356	20 356
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	-	365	365	365
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	-	19 991	19 991	19 991
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt	439	439	146	147
odbiorcy gazu	gosp.dom.	178	179	183	188
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.dom.	87	127	130	60
zużycie gazu w tys. m ³	tys.m ³	196,90	193,10	173,80	190,20
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	tys.m ³	133,6	180,1	161,6	123,4
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	311	320	323	325

Źródło: GUS

2.7.6. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Gmina zasilana jest w energię elektryczną linią WN 110 kV doprowadzoną z Wyrzyska. W Miasteczku Krajeńskim funkcjonuje Główny Punkt Zasilania o mocy 1x 10 MVA, z którego rozprowadzane są linie średniego napięcia 15 kV do około 30 stacji transformatorowych na terenie gminy.

3. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zasobów przyrody

3.1. Ochrona przyrody i krajobrazu (PK)

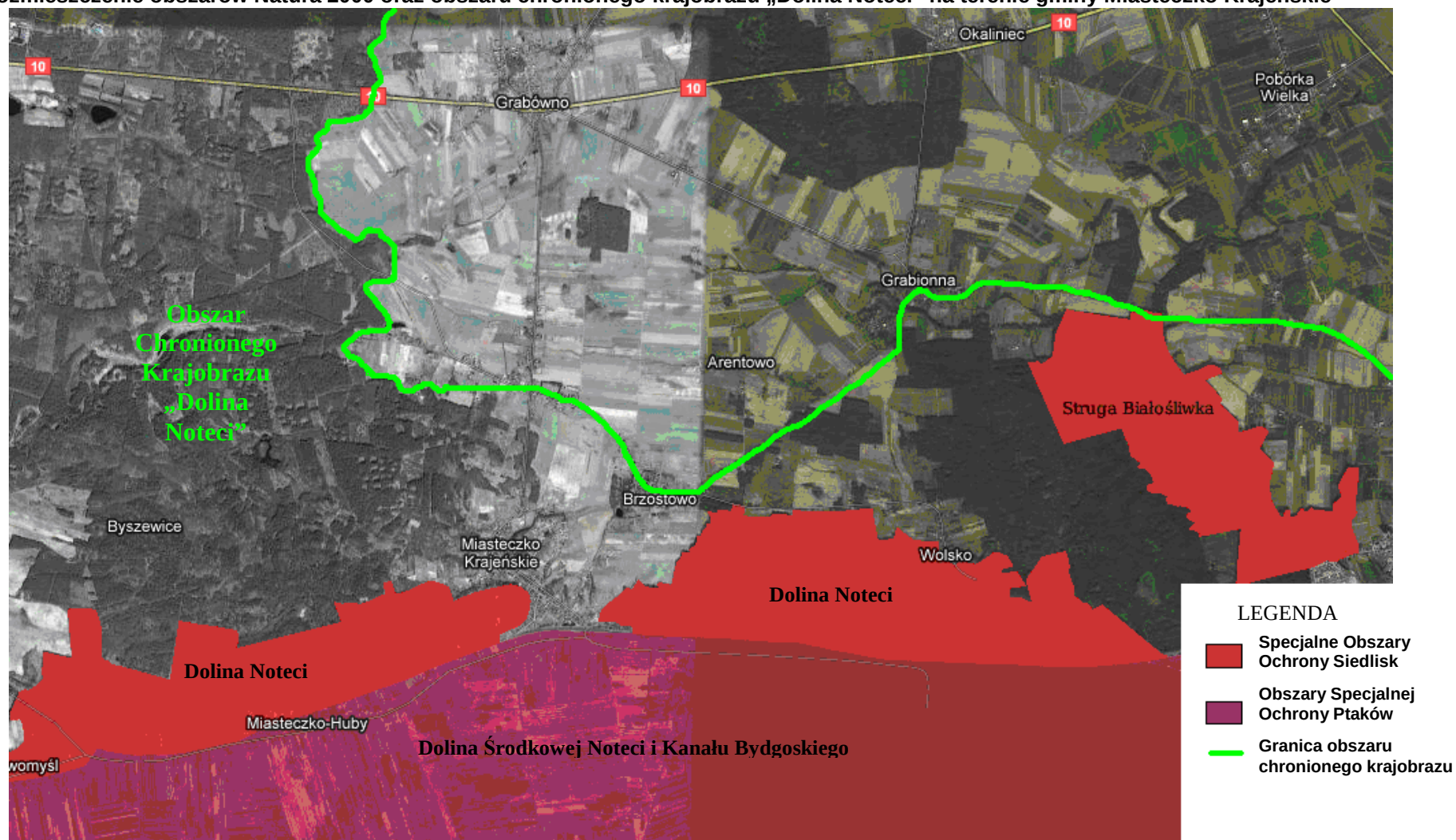
3.1.1. Stan wyjściowy

Na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie prawną ochroną objęto powierzchnię 4450 ha, co stanowi 62,9% obszaru gminy. Jest to obszar chronionego krajobrazu Dolina Noteci oraz fragmenty obszaru sieci Natura 2000. W obrębie obszaru objętego ochroną zlokalizowano osiem użytków ekologicznych. Na terenie gminy ustanowiono również 12 pomników przyrody (drzewa, aleje, grupy drzew), a 2 okazy są projektowane do uznania za pomnik.

Na mapie poniżej zaznaczono obszary Natura 2000 oraz obszar chronionego krajobrazu „Dolina Noteci”, które swoim zasięgiem obejmują obszar gminy Miasteczko Krajeńskie.

Mapa 2 Rozmieszczenie obszarów Natura 2000 oraz obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Noteci” na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie

Źródło: opracowane na podstawie: <http://mapa.ekoportal.pl/>

3.1.2. Obszary Natura 2000

- Obszar Specjalnej Ochrony Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego (PLB 300001) obejmujący miejscowości: Bąkowo, Żuławkę i Wyciąg. Na terenie gminy zajmuje obszar 2017,0 ha. Obszar obejmuje pradolinę rzeczną o zmiennej szerokości od 2 do 8 km, która ma tu przebieg równoleżnikowy. Od północy obszar graniczy z wysoczyzną Pojezierza Krajeńskiego - maksymalne deniwelacje pomiędzy dnem doliny a skrajem wysoczyzny dochodzą tu do 140 m. Od południa pradolina jest ograniczona piaszczystym Tarasem Szamocińskim, zajęтым w znacznej mierze przez lasy, stykającym się z krawędzią Pojezierza Chodzieskiego. Znaczne części pradoliny zostały zmeliorowane i prowadzona jest na nich gospodarka łkowa. W kilku miejscach pradoliny założono stawy rybne, na których prowadzona jest intensywna hodowla ryb - stawy Antoniny, Smogulec, Ostrówek, Występ i Ślesin. Zagrożenie stanowią zmiany reżimu hydrologicznego, zaniechanie pastersko-łkarskiego użytkowania terenów zajętych przez użytki zielone, na stawach rybnych zarówno zaniechanie, jak i intensyfikacja gospodarki stawowej. Obszar podlega działaniom z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Istniejące obiekty i urządzenia związane z ochroną przeciwpowodziową oraz koryto rzeczne wymagają utrzymywania ich w należyłym stanie technicznym. Na obszarze będą prowadzone działania zapewniające swobodny spływ wód oraz lodu. Przy wykonywaniu powyższych zadań zachowana zostanie dbałość o utrzymanie dobrego stanu ekologicznego doliny. Wykonywanie tych prac obejmuje różne fragmenty doliny rzecznej i nie ma istotnego wpływu na całość obszaru Natura 2000.

Granice obszaru przebiegające przez gminę Miasteczko Krajeńskie są przedstawione na mapie w załączniku 3.

- Specjalny Obszar Ochrony Dolina Noteci (PLH 300004), którego fragment obejmuje ok. 4,2% powierzchni gminy. Obszar obejmuje fragment doliny Noteci między miejscowością Wieleń a Bydgoszczą. Obszar jest w dużej części zajęty przez torfowiska niskie, z fragmentami zalewowych łąk i trzcinowisk, z enklawami zakrzewień i zadrzewień. Na zboczach doliny znajdują się płaty muraw kserotermicznych. W okolicach Goraja, Pianówki i Góry oraz Ślesina występują kompleksy buczyn i dąbrów, w tym m. in. siedlisk przyrodniczych: ciepłolubnej dąbrowy i mieszanych lasów zboczowych. Teren przecinają kanały i rowy odwadniające. Liczne są starorzecza i wypełnione wodą doły potorfowe. Miejscami występują rozległe płaty łągów. Łąki są intensywnie użytkowane. Zagrożeniem jest zarówno intensyfikacja użytkowania łąk, zwłaszcza ich nawożenie, jak również zarastanie ich w procesie sukcesji przez zarośla wierzbowe. Potencjalnym zagrożeniem dla środowiska jest osuszanie terenu, wycinka drzew i krzewów oraz eutrofizacja i zanieczyszczenie wód, m.in. napływ zanieczyszczonych wód z Gwdy. W sąsiedztwie obszaru znajdują się liczne zakłady przemysłowe, np. pozyskujące Żwiry (Wąlkowice), browar (Czarnków), zakłady drzewne (Czarnków), mogące być źródłem zanieczyszczeń. Planuje się także rozwój turystyki sezonowej (letnie rejsy po rzece).

Granice obszaru przebiegające przez gminę Miasteczko Krajeńskie są przedstawione na mapie w załączniku 2.

- Proponowany Obszar Specjalnej Ochrony Struga Białosiłwska (PLH 300054). Obszar obejmuje dolinę Białosiłwki: krótkiego lecz bystrego dopływu Noteci, zasilanego wodami źródłkowymi. Obszar wyznaczono ze względu na doskonale zachowane grądy i dąbrowy. Ostoja obejmuje wyniesione formy moreny czołowej oraz dolinę cieku uchodzącego do Noteci. Jest to obszar usytuowany w granicach mezoregionu Pojezierza Krajeńskiego, należący do regionu kujawsko-pomorskiego, podprowincji Pojezierza Południowopomorskiego. Lokalnie jest silnie różnicowany morfologicznie, odznacza się dość dużymi różnicami wysokości względnej (od około 60+148m n.p.m). Spływające wody polodowcowe doprowadziły do powstania licznych wąwozów rozcinających morenę czołową.

Dominujące siedliska mineralne, o stosunkowo żyznych glebach, są opanowane przez drzewostany gospodarcze w różnych klasach wieku. Przeważającą część zajmują grądy, niewielki jest udział świetlistej dąbrowy i kwaśnej dąbrowy. Istotny udział powierzchniowy mają leśne zbiorowiska zastępcze: głównie z sosną pospolitą, świerkiem oraz uprawa jodły. W obrębie kompleksu leśnego występują niewielkie nisze źródłiskowe. Siedliska higrofilne i wodne z podłożem organicznym związane są z doliną cieku. Stwierdzono tam zarówno lasy bagienne (olsy i łęg jesionowo-olszowy), łęg wiązowo-jesionowy, jak i użytki zielone: pastwiska i ziołorośla. Obecne są także eutroficzne zbiorniki wodne - stawy rybne z właściwą dla nich roślinnością wodną i szuwarową.

Granice obszaru przebiegające przez gminę Miasteczko Krajeńskie są przedstawione na mapie w załączniku 4.

Oprócz terenów zgłoszonych do Sieci Natura 2000 organizacje pozarządowe zaproponowały dodatkową listę tzw. „**Shadow List**” wyrażając opinię, że sieć obszarów specjalnej ochrony siedlisk nie ujmuje w wystarczającym stopniu polskich zasobów siedlisk przyrodniczych. Tylko część z nich została zamieszczona na listach przekazanych przez Polskę do Komisji Europejskiej, a inne pominięte, pomimo bardzo rzetelnie opracowanej dokumentacji – jednak zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej dla wszystkich tych obszarów należy stosować postępowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia lub planu na obszar Natura 2000.

3.1.3. Obszar chronionego krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Noteci leży niemal w całości w makroregionie Pradoliny Toruńsko – Eberswaldzkiej i mezoregionie Doliny Środkowej Noteci. Charakteryzuje ją krajobraz łąkowo – polno – osadniczy, fragmentarycznie jeziorno – leśno – łąkowy. W samej pradolinie rzeki Noteć przeważa ekosystem łąkowy. Granice obszaru przebiegające przez gminę Miasteczko Krajeńskie są przedstawione na mapie w załączniku 1. W odniesieniu do obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Noteci” obowiązuje rozporządzenie Nr 25/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 października 2007 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Noteci” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 170, poz. 3714). Paragraf 3 powyższego rozporządzenia ustala działania, które są zakazane na terenie obszaru chronionego krajobrazu:

1. Na terenie obszaru wprowadza się następujące zakazy:
 1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
 2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902 ze zmianami¹¹);
 3. niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
 4. wydobywania do celów gospodarczych skal, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
 5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
 6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
 7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

8. lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie dotyczy obszarów znajdujących się w granicach administracyjnych miast: Czarnków, Ujście, Chodzież, Margonin i Wyrzysk, a także nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę obszaru.

3. Zakazy, o których mowa w ust. 1, nie dotyczą ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy obowiązujących w dniu wejścia w życie rozporządzenia.

3.1.4. Pomniki przyrody

W gminie Miasteczko Krajeńskie znajdują się pomniki przyrody ożywionej, na które składają się pojedyncze drzewa, grupy drzew oraz aleje. Wykaz pomników przyrody w gminie Miasteczko Krajeńskie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Wykaz pomników przyrody w gminie Miasteczko Krajeńskie

Pozycja w rejestrze	Opis przedmiotu objętego ochroną	Lokalizacja obiektu objętego ochroną
56	Dąb szypułkowy o obwodzie 507 cm, wysokości 23 m, szerokości korony 17 m.	Nadleśnictwo Kaczory, Leśnictwo Mościska, Oddział 176f (obecnie 176g). Drzewo rośnie w kompleksie leśnym. Uznane za pomnik przyrody w 1954 roku.
57	Dąb szypułkowy o obwodzie 630 cm, wysokości 25 m, szerokości korony 23 m.	Nadleśnictwo Kaczory, Leśnictwo Mościska, Oddział 181 h (obecnie 181 i). Drzewo rośnie w kompleksie leśnym. Uznane za pomnik przyrody 1954 roku
383	Aleja lipowa; lipa drobnolistna, 65 drzew o obwodzie od 250 do 470 cm, wysokości od 15 do 19 m, szerokości korony od 11 do 19 m.	Drzewa rosną przy drodze z Okalińca do Grabionnej w pobliżu wsi Grabionna. Uznane za pomnik przyrody w 1984 roku.
384	Grupa 3 drzew dąb szypułkowy o obwodzie 280, 290, 400 cm, wysokości 24, 25 m, szerokości korony 15, 19, 25 m.	Nadleśnictwo Kaczory, Leśnictwo Mościska, Oddział 123 h. Drzewa rosną przy uprawie leśnej, od strony zachodniej grunty wsi Grabówno. Uznane za pomnik przyrody w 1984 roku.
666	Buk zwyczajny o obwodzie 340 cm, wysokości 27 m, szerokości korony 30m.	Nadleśnictwo Kaczory, Leśnictwo Brzostowo, Oddział 192 h. Drzewo rośnie w kompleksie leśnym, uznane za pomnik przyrody w 1986 roku.
667	Dąb szypułkowy o obwodzie 340 cm, wysokości 28 m.	Nadleśnictwo Kaczory, Leśnictwo Brzostowo, Oddział 1188c. Drzewo rośnie w kompleksie leśnym. Uznane za pomnik przyrody w 1996 roku

703	Grupa drzew: 2 wiązy o obwodzie 252 i 270 cm, wysokości 25 i 26 m, szerokości korony 16 i 17 m; grab pospolity o obwodzie 230 cm, wysokości 23 m, szerokości korony 13m klon zwyczajny o obwodzie 250 cm, wysokości 25 m, szerokości korony 13m, jawor o obwodzie 170 cm, wysokości 23 m, szerokości korony 15m.	Nadleśnictwo Kaczory, Leśnictwo Brzostowo, przy oddziale 221. Drzewa rosną przy torze kolejowym Piła - Nakło, w pobliżu skrzyżowania z szosą Miasteczko – Kaczory. Uznane za pomnik przyrody w 1997 roku
1061/00	Dąb szypułkowy o obwodzie 380cm, wysokości 28 m.	Nadleśnictwo Kaczory, Leśnictwo Mościska oddział 123 h. Uznane za pomnik przyrody w 2000 roku.
1062/00	Dąb szypułkowy o obwodzie 430 cm, wysokości 32m.	Nadleśnictwo Kaczory, Leśnictwo Mościska oddział 123 h. Uznane za pomnik przyrody w 2000 roku
1063/00	Dąb szypułkowy o obwodzie 380 cm, wysokości 28 m.	Nadleśnictwo Kaczory, Leśnictwo Mościska oddział 123 h. Uznane za pomnik przyrody w 2000 roku
1064/00	Dąb szypułkowy o obwodzie 380 cm, wysokości 27 m.	Nadleśnictwo Kaczory, Leśnictwo Mościska oddział 123 h. Uznane za pomnik przyrody w 2000 roku
1066/00	Czereśnia ptasia o obwodzie 380 cm, wysokości 26 m.	Nadleśnictwo Kaczory, Leśnictwo Mościska oddział 122 c. Uznane za pomnik przyrody w 2000 roku
	Bluszcz pospolity	Nadleśnictwo Kaczory, Leśnictwo Białośliwie oddział 155d. Uznane za pomnik przyrody w 2001r.
	Dąb bezszypułkowy o obwodzie 461 cm, wysokości 26 m.	Nadleśnictwo Kaczory Osada Leśna Solnówek oddział 179 g

Źródło: Strategia rozwoju gminy Miasteczko Krajeńskie do 2015 roku

3.1.5. Użytki ekologiczne

Uchwałą nr XXVIII/109/2005 Rady Gminy Miasteczko Krajeńskie z dnia 29 czerwca 2005 roku zostały ustanowione na obszarze chronionego krajobrazu użytki ekologiczne w celu ochrony ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk takich jak: naturalne zbiorniki wodne, kępy drzew i krzewów, bagna oraz zabezpieczenie atrakcyjnego ekosystemu i zachowanie w nienaruszonej formie szaty roślinnej i gatunków zwierząt chronionych. Ustanowiono następujące użytki ekologiczne:

- Czarne Jezioro - obręb ewidencyjny Grabówno, leśnictwo Brzostowo
- Czerwone Bagna - obręb ewidencyjny Grabówno, leśnictwo Brzostowo,
- Staw Szulca - obręb ewidencyjny Miasteczko -Huby, leśnictwo Brzostowo
- Bagno Ustronie - obręb ewidencyjny Grabówno, leśnictwo Brzostowo
- Torfowisko Żurawiniec - obręb ewidencyjny Grabówno, leśnictwo Brzostowo,
- Zgniłe Jezioro - obręb ewidencyjny Grabówno, leśnictwo Brzostowo,
- Kocewskie Zarośla - obręb ewidencyjny Miasteczko-Huby, leśnictwo Brzostowo,
- Torfniaki Solnówskie - obręb ewidencyjny Grabówno, leśnictwo Mościska.

Tereny zieleni

Tereny zieleni w gminie to przede wszystkim parki (12,4ha), zieleń cmentarna, zieleń średnia i wysoka, trawniki, zadrzewienia przydrożne.

3.1.6. Strategia realizacji celu

Głównym celem ochrony przyrody jest zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, w szczególności dziko występujących roślin i zwierząt, siedlisk przyrodniczych oraz krajobrazu.

W zakresie ochrony przyrody podstawowymi aktami prawnymi w UE są Dyrektywa Siedliskowa (dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory) i Dyrektywa Ptasia (dyrektywa Rady 79/409/EWG o ochronie dziko żyjących ptaków). Mają one na celu utrzymanie różnorodności biologicznej państw członkowskich Unii poprzez ochronę najcenniejszych siedlisk oraz gatunków fauny i flory na ich terytorium. Dla terenu gminy Miasteczko Krajeńskie sieć Natura 2000 obejmuje jej południowy obszar związany z doliną rzeki Noteci, gdzie ważne będzie zapewnienie ochrony obszarów, które stanowią ważne korytarze ekologiczne przemieszczania się roślin i zwierząt.

Ważna jest także ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych w związku z prowadzoną gospodarką rolną. W procesie poszerzania rolniczej przestrzeni produkcyjnej często likwidowane są zakrzaczenia i zadrzewienia śródpolne, drzewostany nadbrzeżne, zagajniki. Ze względu na stale zwiększającą się skalę działalności rolniczej coraz ważniejsza staje się ochrona wartościowych elementów przyrody i krajobrazu. Zachowanie wielu wartości przyrodniczych i naturalnego krajobrazu wsi uzależnione jest od tradycyjnych metod gospodarowania, opartego o gospodarstwa małe, prowadzone indywidualnie, bądź współpracujące między sobą. Tradycyjne metody gospodarowania powinny być promowane zwłaszcza na obszarach chronionych (projektowany OSO Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego oraz SOO Dolina Noteci).

Działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej obejmują również stosowne zasady w sektorze rolnictwa. Wspieranie form rolnictwa stosującego metody produkcji nie naruszające równowagi przyrodniczej, przede wszystkim rolnictwa ekologicznego jest jednym z celów stawianych przez politykę ekologiczną państwa w zakresie różnorodności biologicznej i ochronie przyrody. Istotnym instrumentem finansowym ochrony środowiska i przyrody w przestrzeni rolniczej są Krajowe Programy Rolnośrodowiskowe, będące elementem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, które także określają sposób gospodarowania zgodny z ochroną środowiska.

Tereny zieleni stanowią rodzaj wizytówki gminy, jest to ważny element codziennego wypoczynku mieszkańców oraz przyjeżdżających tu turystów.

Kierunki działań:

- PK 1. Doskonalenie systemu obszarów i obiektów prawnie chronionych
- PK 2. Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych
- PK 3. Zachowanie tradycyjnych praktyk gospodarczych na terenach cennych przyrodniczo
- PK 4. Ochrona terenów cennych przyrodniczo przed zainwestowaniem i tzw. dzikim zagospodarowaniem (szczególnie terenów parków, obszarów dolin rzecznych)
- PK 5. Wspieranie działań zmierzających do poprawy walorów krajobrazowych gminy
- PK 6. Bieżące utrzymanie istniejących terenów zieleni
- PK 7. Rozwój terenów zieleni, w tym modernizacja i tworzenie nowych terenów zieleni urządzonej i zieleni rekreacyjnej

3.1. Ochrona lasów (L)

3.1.2. Stan wyjściowy

Lasy

Tereny leśne występują głównie w zachodniej i wschodniej części gminy.

Powierzchnia gruntów leśnych ogółem w gminie Miasteczko Krajeńskie (wg stanu na dzień 31.12. 2008 rok, GUS) wynosi 1915,7. ha, w tym lasy zajmują powierzchnię 1859. ha, co daje wskaźnik lesistości 26,3 % (lesistość województwa wielkopolskiego wynosi 25,2%).

Lasy gminne zajmują powierzchnię zaledwie 44,1 ha.

Lasy będące własnością Skarbu Państwa administrowane są przez Nadleśnictwo Kaczory, podlegające pod Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Pile (RDLP Piła).

Dominującym siedliskiem jest siedlisko lasu świeżego (Lśw) i lasu mieszanego świeżego (LMśw) zajmującego razem ok. 60% drzewostanu. Lasy boru mieszanego świeżego (BMśw) zajmują 30%, boru świeżego (Bśw) około 5% i olsu (OL) ok. 2,5%.

3.1.3. Strategia realizacji celu

Zadaniem realizowanym na poziomie województwa jest opracowanie przez RDLP w Pile Regionalnego Programu Operacyjnego Polityki Leśnej Państwa (RPOPLP) stanowiącego część Narodowego Planu Leśnego, dokumentu wymaganego w polityce środowiskowej i rolnej Unii. Taki program został opracowany w 2003r.

Wg zapisów ww. Programu polityka leśna Państwa jest realizowana na terenach leśnych administrowanych przez RDLP w Pile w zakresie następujących działań:

1. Powiększanie zasobów leśnych na terenie objętym administracją RDLP Piła przez
 - zalesianie gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa, przekazywanych przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa do Lasów Państwowych oraz zalesianie gruntów prywatnych,
 - wykorzystywanie produkcyjnych możliwości siedlisk,
 - przebudowę na odpowiednich siedliskach drzewostanów jednogatunkowych na mieszane.
2. W celu poprawy stanu i ochrony lasów podejmowane są działania polegające na:
 - preferowaniu biologicznych i ekologicznych metod ochrony lasu i ograniczaniu stosowania substancji chemicznych.
 - wprowadzaniu technologii leśnych bezpieczniejszych i przyjaźniejszych dla środowiska (np.: spalanie pozostałości pozrębowych, zastępowane jest mechanicznym rozdrabnianiem).
 - realizowaniu programu odbudowy małej retencji wodnej w lasach.
 - doskonaleniu metod przeciwdziałania zagrożeniu pożarowemu i doskonaleniu walki z pożarami lasów.
 - zwiększaniu różnorodności gatunkowej ekosystemów leśnych przez wprowadzanie gatunków domieszkowych i biocenotycznych oraz kształtowanie stref ekotonowych.
 - użytkowaniu zasobów drzewnych w sposób zapewniający osiągnięcie celów hodowlanych i ochronnych.
 - dostosowywaniu liczebności zwierzyny do możliwości pokarmowych terenów leśnych.
3. Udostępnianie lasów społeczeństwu poprzez ukierunkowanie turystyki i wypoczynku na określone, szczególnie atrakcyjne, obszary leśne.

Lasy Państwowe prowadzą również działania związane z ochroną różnorodności ekosystemowej, które mają na celu umożliwienie kierowania gospodarką leśną w zgodności z zasadami ochrony przyrody. Działania te polegają m. in. na:

- odtwarzaniu śródleśnych zbiorników i cieków wodnych. Realizowany jest program małej retencji.
- zachowaniu w stanie naturalnym śródleśnych bagien, trzęsawisk, torfowisk i wrzosowisk.
- ochronie lasów łęgowych i wilgotnych oraz lasów na skrajnie ubogich siedliskach.
- rozpoznawaniu siedlisk leśnych.
- pozostawianiu w zdrowych drzewostanach posuszu jałowego, gałęzi i drzew leżących.
- pozostawianiu w każdym drzewostanie przewidzianym do użytkowania rębego od 5 do 10 % starych drzew, w tym wszystkich drzew dziuplastych.
- rozszerzaniu zakresu pielęgnacji biocenoz i siedlisk przez wprowadzanie do drzewostanów dolnych warstw.
- stosowaniu przy pozyskaniu drewna technik przyjaznych dla środowiska, polegających na prowadzeniu prac w sposób ograniczający do minimum uszkodzenie pozostających składników lasu.
- ograniczaniu stosowania środków chemicznych na szkółkach leśnych i zwiększaniu nawożenia organicznego.
- pozostawianiu bagienek i oczek wodnych oraz wykorzystywaniu istniejących zadrzewień, zakrzewień i sukcesji naturalnej na powierzchniach przeznaczonych do zalesienia.
- ochronie obiektów leśnych o szczególnych walorach przyrodniczych.

Szczegółowe kierunki prowadzenia gospodarki leśnej określają Plany urządzenia lasów.

Zgodnie z art.5 ust.1 Ustawy z dn. 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U.91.101.444), nadzór nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje Starosta, oraz

w zakresie określonym w ustawie, Wojewoda. W strukturze własnościowej lasów gminy Miasteczko Krajeńskie nie występują lasy prywatne. Około 44,1 ha lasów stanowi własność komunalną.

W najbliższych latach nadal będzie kontynuowana przebudowa drzewostanu w celu zwiększenia odporności ekosystemu leśnego. Według planu urządzenia lasów Nadleśnictwa Kaczory zmniejszy się udział sosny na siedlisku Bśw, Mmśw i Lśw, natomiast zwiększy się udział gatunków liściastych: na siedliskach borowych brzozy, na siedliskach borów mieszanych i lasów - dębu, buka i innych gatunków liściastych.

Ze względu na duży udział gruntów o dobrych glebach nie przewiduje się znacznego wzrostu powierzchni leśnej w gminie Miasteczko Krajeńskie. Do zalesienia przewidzianych jest ok. 1 ha gruntów nieleśnych. Priorytetem w ustalaniu zalesień jest konieczność zapewnienia ciągłości i przestrzennej spójności obszarów chronionych w granicach powiatu, jak również województwa. Dlatego niezmiernie ważne jest wyznaczanie granic polno-leśnych.

Kierunki działań:

- L 1. Lokalizacja zalesień i zadrzewień zgodnie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy”.
- L 2. Zalesianie terenów nieprzydatnych rolniczo z równoczesnymi działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów.
- L 3. Ochrona zieleni dolin rzecznych, terenów torfowiskowych i zabagnionych
- L 4. Przeprowadzanie bieżących zabiegów pielęgnacyjnych w lasach
- L 5. Stały monitoring środowiska leśnego w celu działania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkody przemysłowe, degradacja).

3.2. Ochrona gleb (GL)

3.2.2. Stan wyjściowy

W gminie występuje stosunkowo duże zróżnicowanie warunków glebowych. Na dnie pradoliny są gleby bagienne: mułowo - torfowe i murszowe oraz mady. Wysoczyzna ma gleby brunatne, najczęściej sklasyfikowane jako grunty klas bonitacyjnych: IVa i IVb. Wśród gleb brunatnych występują niewielkie obszary gleb bielcowych IV i V klasy bonitacyjnej. Gleby klasy VI pokrywają niewielki odsetek gruntów.

Tabela 11 Bonitacja jakości gleb województwa Wielkopolskiego

	Klasy bonitacyjne gruntów ornych wyrażone w procentach								
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	IV RZ
Powiat Pilski	0	0	7	19	32	19	16	6	1
Miasteczko Krajeńskie	0	0	14	17	24	25	15	5	0

Źródło: Agrochemiczne badania gleb Wielkopolski w latach 2000 – 2004

Tabela 12 Kompleksy przydatności rolniczej gruntów ornych województwa wielkopolskiego

	Grunty orne w % powierzchni								
	Pszenny bardzo dobry	Pszenny dobry	Pszenny wadliwy	Żytni bardzo dobry	Żytni dobry	Żytni słaby	Żytni bardzo słaby	Zbożowo – pastewny mocny	Zbożowo – pastewny słaby
Powiat Pilski	0	7	3	34	27	18	7	2	2
Miasteczko Krajeńskie	0	1	7	39	27	17	6	1	2

Źródło: Agrochemiczne badania gleb Wielkopolski w latach 2000 – 2004

Z powyższych tabel można ocenić przydatność gleb w gminie Miasteczko Krajeńskie. Prawie połowa z nich posiada klasę IVa lub IVb. Prawie 40 % powierzchni gleb posiada kompleks przydatności rolniczej żytnej bardzo dobrej, a ponad jedna czwarta żytnej słabej.

Okręgowa stacja chemiczno – rolnicza w Poznaniu przeprowadziła w latach 2000 – 2004 badania gleb w Wielkopolsce. Gleby gminy Miasteczko Krajeńskie charakteryzują się bardzo niską zawartością magnezu oraz potasu.

Tabela 13 Wyniki badań gleb dla gminy Miasteczko Krajeńskie w latach 2000 - 2004

	Powierzchnia przebadanych użytków rolnych [ha]	Liczba prób	Odczyn gleb					Potrzeby wapnowania				
			Bardzo kwaśne	kwaśne	Lekko kwaśne	Obojętne	zasadowe	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
Miasteczko Krajeńskie	1552	388	14,2	25,0	32,5	20,9	7,5	23,2	12,9	17,5	16,2	30,2

Źródło: Agrochemiczne badania gleb Wielkopolski w latach 2000 – 2004

3.2.3. Strategia realizacji celu

Racjonalne wykorzystanie zasobów gleb, zwłaszcza w ujęciu długookresowym powinno polegać na:

- zagospodarowaniu gleb w sposób odpowiadający ich walorom przyrodniczym i klasie bonitacyjnej,
- dostosowaniu formy zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji do naturalnego potencjału gleb.

Kierunki ochrony zasobów glebowych powinny być zintegrowane z przyszłościowym rozwojem rolnictwa, co omówiono wcześniej. Niektóre zadania w zakresie ochrony gleb zostały ustawowo przypisane Staroście (np. badania gleb, prowadzenie rejestru terenów gdzie stwierdzono przekroczenia standardów jakości gleby lub ziemi, z wyszczególnieniem obszarów, na których obowiązek rekultywacji obciąża Starostę (Art. 110 POŚ) i znalazły się w powiatowym programie ochrony środowiska.

Ważnymi działaniami w zakresie właściwej polityki rolnej będzie przeciwdziałanie procesom erozji. Stosowanie zabiegów przeciwdziałających erozji wodnej jest konieczne już na gruntach o nachyleniu pow.10% tj. 6° i powinno polegać na odpowiednim zagospodarowywaniu wąwozów oraz stoków i stosowaniu właściwych płodozmianów. Erozja wietrzna jest typowa dla otwartych przestrzeni rolnych, dlatego niezbędne będzie stosowanie zadrzewień i zakrzaceń śródpolnych oraz podobnie jak przy zapobieganiu erozji wodnej stałe utrzymanie gleby pod pokrywą roślinną. Dla utrzymania optymalnego uwilgocenia gleby i prawidłowego systemu odwadniania konieczne będzie utrzymanie urządzeń melioracyjnych, rowów i drenażu w dobrym stanie. Eksploatacja tych systemów powinna polegać na regulacji odpływu wód i możliwie długim utrzymaniu zasobów wody w profilu glebowym.

Ochrona gleb będzie również uwzględniała racjonalne zużycie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, preferowanie nawozów naturalnych, np. obornika, kompostu.

Ponadto stosowanie przez rolników i ogrodników polepszaczy gleb (np. mączki kostnej, odpadów z produkcji skrobi ziemniaczanej), nawozów syntetycznych i mineralnych, odchodów zwierząt z ferm (np. gnojowicy), nieodpowiednich dawek osadów ściekowych i kompostów naturalnych może znacznie nasilać procesy degradacji gleb.

Ważna przy samodzielnych działaniach rolników staje się pomoc organizacyjna Urzędu Gminy Miasteczko Krajeńskie, polegająca na wsparciu merytorycznym rolników.

Istotnym kierunkiem działań w rolnictwie będzie wdrażanie i upowszechnianie **Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej (KDPR)**. W tym względzie ważna będzie działalność Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego Oddział w Starej Łubiance., który może pełnić rolę koordynatora działań edukacyjnych na terenie całego powiatu Pilskiego, np. prowadzenie w mediach

systematycznych wykładów na temat zasad KDPR, oraz innych działań popularyzujących dobrą praktykę rolniczą, w tym w zakresie rolnictwa ekologicznego.

Kierunki działań:

- GL 1. Ochrona gleb o wysokiej przydatności rolniczej przed przeznaczeniem na cele nierolnicze
- GL 2. Zachowanie śródpolnych zadrzewień, zakrzaczeń, kompleksów leśnych i nieużytków podmokłych jako ważnych elementów funkcjonalnych struktury ekologicznej i obiektów warunkujących utrzymanie odpowiedniego poziomu wód gruntowych na obszarach rolniczych
- GL 3. Utrzymanie i odbudowa urządzeń melioracyjnych, zapewniających odpowiedni poziom wód gruntowych i zabezpieczających użytki rolne przed okresowymi przesuszeniami lub zalaniem
- GL 4. Wapnowanie gleb oraz nawożenie magnezowe, fosforowe i potasowe.
- GL 5. Wdrażanie i upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej (KDPR)
- GL 6. Rozwój rolnictwa ekologicznego

3.3. Ochrona zasobów kopalin (ZK)

3.3.2. Stan wyjściowy

Na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie znajdują się złoża kopalin pospolitych, takich jak kruszywo naturalne, surowce ilaste ceramiki budowlanej, kreda i torf.

Tabela 14. Wykaz zasobów kopalin pospolitych w gminie Miasteczko Krajeńskie.

Lp.	Lokalizacja Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Zasoby udokumentowane	
			tys. m ³	tys. ton
1.	Miasteczko Krajeńskie – Miasteczko – Huby	Kruszywa naturalne	-	1053
2.	Miasteczko Krajeńskie	Iły pliczeńskie	2 481	-
3.	Wolsko Dolne	Kreda jeziorna torf	31 260 ~4 000	-
4.	Wolsko Dolne	Kreda jeziorna torf	18 684 ~4 500	-
5.	Miasteczko – Huby (ok. 1/3 złoża)	Kreda jeziorna torf	12 500 ~ 1 800	-

Złoża nie są eksploatowane. Jedynym sposobem zabezpieczenia udokumentowanych złóż nie eksploatowanych stanowiących główne zaplecze surowcowe regionu przed ich utratą jest ochrona ich obszarów przed zainwestowaniem uniemożliwiającym ich późniejszą eksploatację.

Z uwagi, że pokłady kopalin położone są głównie w obszarach chronionych tj. Natura 2000 i Obszarze Chronionego Krajobrazu – niemożliwa będzie ich eksploatacja.

3.3.3. Strategia realizacji celu

Odpowiedzialnymi za kształtowanie polityki ochrony złóż kopalin i gospodarowanie zasobami tych surowców są Minister Środowiska, wojewodowie oraz starostowie.

Ochrona złóż i obszarów perspektywicznych w gminie będzie polegała na ujęciu tych obszarów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i gminnych studiach uwarunkowań w postaci zapisów uniemożliwiających zagospodarowanie tych terenów w sposób trwały, wykluczający potencjalną eksploatację surowców.

W świetle ochrony powierzchni ziemi istotne znaczenie ma objęcie rewaloryzacją obszarów przekształconych eksploatacją kruszyw, w tym również eksploatacją „dziką” na cele budowlane. Zatem, w skali powiatu, konieczna będzie inwentaryzacja „dzikich” obiektów eksploatacji surowców mineralnych i opracowanie programu ich likwidacji. Proponuje się również podjęcie działań prewencyjnych, które w ujęciu praktycznym określiłyby status formalno-prawny dzikich wyrobisk.

Według ustawy Prawo ochrony środowiska, obowiązek sukcesywnego prowadzenia rekultywacji terenów poeksploatacyjnych oraz przywracania do właściwego stanu innych elementów przyrodniczych spoczywa na podmiocie podejmującym eksploatację złoża.

Kierunki działań:

ZK 1. Uwzględnienie w studiach uwarunkowań i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich znanych złóż w granicach ich udokumentowania wraz z zapisami o ochronie ich obszarów przed trwałym zainwestowaniem.

ZK 2. Współpraca gminy ze starostwem w zakresie inwentaryzacji "dzikich" obiektów eksploatacji surowców i opracowania programu ich likwidacji.

ZK 3. Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych

4. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii

4.1. Materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność

4.1.1. Analiza zużycia wody

Poniżej w tabeli przedstawiono analizę zużycia wody w gminie Miasteczko Krajeńskie dla jednego mieszkańca i dla jednego korzystającego odbiorcy w latach 2005 – 2008.

Tabela 15 Zużycie wody w latach 2005 – 2008 na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie

	J. m.	2005	2006	2007	2008
na 1 mieszkańca	m ³	48,0	52,7	44,3	53,3
na 1 korzystającego / odbiorcę	m ³	51,5	56,4	47,1	57,5

Źródło: GUS

Porównując lata ubiegłe, można stwierdzić, że zużycie wody zarówno przez jednego mieszkańca, jak i przez jednego korzystającego odbiorcę zwiększyło się. Różnica pomiędzy rokiem 2007, a 2008 wyniosła kolejno 9 m³ i 10,1 m³.

Tabela 16 Dotychczasowe zużycie wody z wodociągów przez mieszkańców gminy Miasteczko Krajeńskie wraz z prognozą do roku 2017 [m³]

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Miasteczko Krajeńskie	24 762	25 919	25 919	26 954	26 954	27 013	27 069	27 117	27 160
Brzostowo	12 288	13 634	13 634	14 107	14 107	14 138	14 167	14 192	14 215
Grabówno	11 054	12 037	12 037	12 194	12 194	12 221	12 246	12 268	12 288
Miasteczko – Huby	2 501	2 902	2 902	2 902	2 902	2 909	2 915	2 920	2 925
Wolsko	3 454	4 680	4 680	4 680	4 680	4 690	4 700	4 708	4 716
Arentowo	3 080	2 475	2 475	2 475	2 475	2 480	2 485	2 490	2 494
Grabionna	7 461	6 457	6 457	6 457	6 457	6 471	6 485	6 496	6 507
Okaliniec	9 872	6 367	6 367	6 367	6 367	6 381	6 394	6 406	6 416
Aglomeracja ogółem	74 472	74 472	74 472	76 137	76 137	76 305	76 461	76 599	76 720

Źródło: Załącznik finansowy, Urząd Gminy

Powyższa tabela pokazuje zużycie wody w gminie Miasteczko Krajeńskie ciągle wzrasta. Taka tendencja będzie utrzymywać się do roku 2017. Wzrost zużycia dla całej gminy w ciągu 9 lat wyniesie 2 248 m³, największą objętość wody wykorzystuje i będzie wykorzystywać miejscowość Miasteczko Krajeńskie.

Tabela 17 Wielkość sprzedaży wody w latach 2007 – 2009 w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie

PJO	2007	2008	2009		Dynamika [%]	
			łącznie	gospodarstwa domowe	2008/2007	2009/2008
Miasteczko Krajeńskie	31 935	32 234	30 223	24 762	0,93%	-6,24%
Brzostowo	17 025	20 457	19 180	12 288	20,16%	-6,24%
Grabówno	13 266	19 791	20 663	12 288	49,18%	4,41%
Miasteczko-Huby	2 280	3 255	2 934	2 501	42,81%	-9,89%
Wolsko	3 400	3 945	3 592	3 454	16,03%	-8,95%
Arentowo	3 176	3 631	3 992	3 080	14,33%	9,94%
Grabionna	11 565	11 017	10 738	7 461	-4,74%	-2,53%
Okaliniec	10 588	20 556	25 101	9 872	94,15%	22,11%
Razem	93 234	114 885	116 422	74 472	23,22%	1,34%

Źródło: Studium Wykonalności dla Projektu pt. „Ochrona Wód Zlewni Rzeki Noteć – Aglomeracja Miasteczko Krajeńskie”

W ciągu trzech lat 2007 – 2009 można zauważyć, że sprzedaż wody w gminie stale wzrasta. Tendencję spadkową jedynie wykazuje miejscowość Grabionna, natomiast największy wzrost sprzedaży zanotowała miejscowość Okaliniec.

Łączna wielkość zużycia wody w 2009 r. w poszczególnych miejscowościach na terenie aglomeracji Miasteczko Krajeńskie wśród gospodarstw domowych wyniosła 74 472 m³, w tym 45 925 m³ wśród gospodarstw domowych objętych analizowanym projektem:

- Brzostowo – 8 455 m³,
- Miasteczko Krajeńskie – 24 762 m³,
- Miasteczko-Huby – 2 501 m³,
- Grabówno – 7 500 m³,
- Wolsko – 2 707 m³.

Średnie zużycie wody na jednego mieszkańca w aglomeracji Miasteczko Krajeńskie w 2009 roku wyniosło 0,062 m³/dobę/os.

Tabela 18 Wielkość odbioru ścieków w gminie Miasteczko Krajeńskie w latach 2007 – 2009

Lp.	PJO	Odbiór ścieków [m ³ /rok]			Dynamika [%]	
		2007	2008	2009	2008/2007	2009/2008
1	Brzostowo	3 556	3 115	3 703	-12,41%	18,89%
	Aglomeracja ogółem	3 556	3 115	3 703	-12,41%	18,89%

Źródło: Studium Wykonalności dla Projektu pt. Ochrona wód zlewni rzeki Noteć – Aglomeracja Miasteczko Krajeńskie

Analiza powyższych danych wskazuje, że lokalny rynek odbioru ścieków bytowych na terenie aglomeracji Miasteczko Krajeńskie w latach 2008-2009 charakteryzował się wzrostem odbioru ścieków, co głównie związane jest ze wzrostem poboru wody. W 2009 roku odbiór ścieków siecią kanalizacyjną wzrósł w porównaniu z rokiem 2008 o ponad 18%. Wielkość odbioru ścieków wozami asenizacyjnymi ustalona została na podstawie danych dotyczących łącznego odbioru ścieków wozami asenizacyjnymi na terenie Aglomeracji oraz danych dotyczących Zużycia wody przez osoby zamieszkałe przy obiektach turystycznych oraz podmiotach użyteczności publicznej.

4.1.2. Analiza zużycia gazu

Długość czynnej sieci gazowej w gminie wynosi 20 356 m. Tylko niecałe 10% ludności korzysta z sieci gazowej.

Tabela 19 Charakterystyka sieci gazowej w gminie Miasteczko Krajeńskie

	J. m.	2005	2006	2007	2008
długość czynnej sieci ogółem w km	km	19,4	-	-	-
długość czynnej sieci przesyłowej w km	km	0,4	-	-	-
długość czynnej sieci rozdzielczej w km	km	19,0	-	-	-
długość czynnej sieci ogółem w m	m	-	20 356	20 356	20 356
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	-	365	365	365
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	-	19 991	19 991	19 991
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt	439	439	146	147
odbiorcy gazu	gosp.dom.	178	179	183	188
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.dom.	87	127	130	60
zużycie gazu w tys. m ³	tys.m ³	196,90	193,10	173,80	190,20
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	tys.m ³	133,6	180,1	161,6	123,4
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	311	320	323	325

Źródło: GUS

W ostatnich latach wzrosła liczba odbiorców gazu w gminie. Natomiast liczba odbiorców ogrzewających mieszkania gazem w roku 2008 spadła o ponad połowę. Wysokie koszty związane z ogrzewaniem gazowym, przyczyniły się do spadku zużycia gazu na ten cel.

Zastosowanie gazu ziemnego zamiast węgla w celu pozyskiwania energii cieplnej jest zdecydowanie lepszym rozwiązaniem, jeśli chodzi o wpływ na środowisko naturalne. Pozwala przede wszystkim na całkowitą eliminację emisji pyłów, sadzy, cząstek smolistych, SO₂ i CO. Przyczynia się także do zmniejszenia emisji CO₂ oraz uzyskania znacznych oszczędności energii pierwotnej w wyniku poprawy sprawności pozyskiwania energii.

4.1.3. Analiza zużycia energii

Poniższa tabela przedstawia zużycie energii elektrycznej w powiecie Pilskim dla lat 2005 – 2008. W ciągu czterech lat zużycie energii wzrosło o 32,5 kW.h na jednego mieszkańca, podczas gdy na jednego korzystającego/ odbiorcę o 44,8 kW.h.

Tabela 20 Zużycie energii elektrycznej w powiecie Pilskim dla lat 2005 - 2008

	J. m.	2005	2006	2007	2008
energia elektryczna w miastach					
na 1 mieszkańca	kW.h	612,6	626,7	633,6	645,1
na 1 korzystającego / odbiorcę	kW.h	1 801,5	1 831,4	1 818,6	1 846,3

Źródło: GUS: Gospodarka komunalna

W poniższej tabeli również można zaobserwować stały wzrost zużycia energii elektrycznej w okresie 2005 – 2008. Znacząca jest również liczba odbiorców energii elektrycznej, która w przeciągu czterech lat wzrosła o 624 osób i która generuje wzrost zużycia energii na jednego mieszkańca, bądź na jednego korzystającego.

Tabela 21 Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w miastach powiatu Pilskiego dla lat 2005 – 2008

	J.m.	2005	2006	2007	2008
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt	30 695	30 830	31 242	31 319
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MW.h	55 298	56 463	56 817	57 825

Źródło: GUS: Gospodarka komunalna

4.2. Wykorzystanie energii odnawialnej

Zmiany klimatu, kwaśne deszcze, dziura ozonowa, degradacja chemiczna gleb jest wynikiem działalności człowieka na środowisko.

Emisja do atmosfery gazów: dwutlenku węgla, dwutlenku siarki, tlenków azotu jest głównym problemem ekologicznym. Źródłem tych gazów jest spalanie paliw, głównie dla celów energetycznych. Należy podejmować działania zmierzające do zmniejszenia energochłonnych procesów produkcyjnych, zmianę struktury zużywanych paliw, a także wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz bezemisyjnych. W Polsce głównym źródłem energii cieplnej jest węgiel kamienny. W sezonie grzewczym następuje więc wzrost emisji pyłowo – gazowej na terenach zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej.

"Strategia rozwoju energetyki odnawialnej" przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą z dnia 5 września 2000 roku, zakłada zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym kraju do 7,5% w 2010 roku i do 14% w roku 2020.

Cel ten wymaga podjęcia szeregu działań, zarówno w skali krajowej, wojewódzkiej jak i lokalnej. W przypadku gminy Miasteczko Krajeńskie, podobnie jak i powiatu Pileckiego, działania te powinny dotyczyć przede wszystkim wprowadzenia tzw. energii zielonej, z wykorzystaniem funduszy UE dla rozwoju rynku upraw oraz energetycznego użytkowania biomasy, a także większego wykorzystania energii wodnej. Rozwój energetyki odnawialnej pozwoli to na zaktywizowanie społeczności lokalnej do działalności gospodarczej, co w konsekwencji prowadzić będzie do rozwoju terenów wiejskich, wykorzystania gruntów na plantacje biomasy, wykorzystania niepełnowartościowego drewna z gospodarki leśnej, a także wykorzystania odpadów komunalnych.

W ostatnim czasie w Polsce, również i w województwie wielkopolskim, notuje się wyraźny wzrost zainteresowania uprawą polową gatunków roślin szybko rosnących (np. wierzbą krzewiastą, ślazierem pensylwańskim) i wykorzystaniem biomasy na cele energetyczne. Władze wojewódzkie i powiatowe będą wspierały projekty w zakresie budowy urządzeń i instalacji do produkcji i transportu energii wytwarzanej w oparciu o źródła odnawialne. Możliwości gminy w tym zakresie są ograniczone i dotyczą głównie działań promocyjnych.

Kierunki działań:

P 4. Promowanie oraz popularyzacja najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w tym rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych

4.3. Kształtowanie stosunków wodnych ochrona przed powodzią i skutkami suszy

Duże znaczenie dla stosunków wodnych w południowej części gminy mają stany wody Noteci. Najwyższe stany wody w Noteci występują w okresie roztopów wiosennych a najniższe pod koniec lata i jesienią. Rzeka Noteć ze względu na mały spadek terenu charakteryzuje się niewielkimi przepływami. Problemem w zakresie gospodarki wodnej jest zapobieganie powodziom poprzez obwałowywanie i zatrzymywanie dopływu z wysoczyzny i ze zbiorników retencyjnych. W dolinie Noteci, na terenach rolniczych, stworzono sieć kanałów regulujących stosunki wodne.

4.3.1. Rowy melioracyjne i powierzchnie zmeliorowane

Rzeka Noteć płynie ze wschodu na zachód wzdłuż południowej granicy gminy odwadniając wraz z prawobrzeżnymi dopływami cały jej obszar. Cały obszar pradoliny, którą płynie Noteć jest terenem zatorfionym i podmokłym, na co wpływ ma bez wątpienia niewielka różnica poziomu wód rzeki i dna pradoliny. Tym samym przy wysokich stanach wód Noteci samoczynnie nawadniana jest pradolina.

Istniejące bagna nadnoteckie zlikwidowano dzięki utworzeniu bardzo skomplikowanej i gęstej sieci rowów melioracyjnych, również dolne odcinki cieków uchodzących do Noteci zostały włączone do systemu melioracyjnego doliny. Układ rowów melioracyjnych przebiega prostopadle, równolegle i skośnie w stosunku do biegu Noteci.

Powierzchnia terenów zmeliorowanych wynosi 2285 ha z czego 706 ha to grunty orne, reszta to trwałe użytki zielone, stan ich utrzymania określono jako zły.

Obszar zdrenowany gminy wynosi ogółem 299 ha, w tym grunty orne 277 ha. Na terenie gminy występuje 11,670 km kanałów, są to następujące ciek:

- Kanał Okaliniec – 5,930 km
- Kanał Przywałowy z rowami odpływowymi – 3,015 km

- Kanał Graniczny – 2,725 km

4.3.2. Zagrożenie powodziowe

Generalnie szeroko pojęte interesy gospodarki winny być chronione odpowiednimi i właściwie utrzymanymi obiektami ochrony przeciwpowodziowej. Dotyczy to w szczególności ochrony interesów środowiska naturalnego. Wody wezbraniowe Noteci ograniczono poprzez budowę odcinkowo wałów przeciwpowodziowych na odcinku od wschodniej granicy gminy do ujścia (od południa) rzeki Margoninki. Na pozostałych odcinkach Noteci brak obwałowań, stąd znaczne tereny pradolinne położone w granicach gminy w czasie wysokich wezbrań są zalewane.

Na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie długość prawostronnego wału przeciwpowodziowego rzeki Noteci wynosi 3 050 km, a powierzchnia chroniona 528 ha.

Nie przewiduje się budowy wałów, naprawy oraz modernizacji obwałowań na terenie gminy w ramach inwestycji melioracyjnych ujętych w „Wieloletnim programie inwestycji melioracyjnych w województwie wielkopolskim na lata 2008 – 2015”. W ramach przyznawanych środków budżetowych na prace konserwacyjne wykonywana jest konserwacja wału polegająca na wykaszaniu skarp, korony wału, wygrabianiu oraz oczyszczaniu z namułu przepustów wałowych.

5. Środowisko i zdrowie. Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

5.1. Jakość wód

5.1.1. Wody podziemne

Według podziału hydrogeologicznego gmina Miasteczko Krajeńskie należy do regionu pomorsko-kujawskiego (III), w tym do podregionu pomorskiego (III 1) z wydzielonymi rejonami: doliny Noteci i Łobżonki.

W ramach podregionu pomorskiego na obszarach wysoczyznowych, głównym poziomem użytkowym jest poziom czwartorzędowy, podrzędnym trzeciorzędowy. Główny poziom występuje na głębokości 40-60 m, a wydajność osiąga 70-120 m³/h-1. Lokalnie wydajności są znacznie niższe i spadają nawet do wartości 2-10 m³/h-1.

Rejon doliny Noteci jest miejscem występowania równorzędnych poziomów użytkowych w utworach trzeciorzędu i czwartorzędu.

W rejonie Łobżenicy główny poziom użytkowy występuje w utworach miocenu na głębokości 80-100 m. Jego miąższość waha się od kilku do około 50 m, a uzyskiwane wydajności wahają się najczęściej od 30 do 70 m³/h-1.

Głębokości występowania wód podziemnych pierwszego poziomu kształtują się różnie w pradolinnej i wysoczyznowej części obszaru gminy.

Obszar gminy Miasteczko Krajeńskie leży w zasięgu dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP).

Tabela 22. Główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP) na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie.

Nr zbiornika	Nazwa zbiornika [GZWP]	Wiek utworów wodonośnych	Typ ośrodka	Powierzchnia GZWP [km ²]	Średnia głębokość ujęć [m]	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [tys. m ³ /d]
125	Wałcz-Piła	QM	porowy	1 712	65	169
138	Pradolina Toruń-Eberswalde (Noteć)	QP	porowy	2 100	30	400

QM- czwartorzędowe zbiorniki międzymorenowe,

QP- utwory czwartorzędowe związane z pradolinami,

GZWP nr 125 obejmuje niewielki północno-zachodni fragment gminy. W obrębie tego zbiornika występują struktury hydrogeologiczne (hydrostruktury), w których zasilanie i drenaż wód podziemnych ma miejsce poprzez okna hydrogeologiczne typu erozyjnego łączące z innymi

strukturami hydrogeologicznymi. Południowa część gminy położona jest w obrębie GZWP nr 138, objętego w całości najwyższą ochroną.

Monitoring wód podziemnych

Na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie nie zlokalizowano otworów pomiarowych jakości wód podziemnych w sieci krajowej.

Monitoring w sieci regionalnej ma za zadanie badanie jakości wód na obszarach i na poziomach wodonośnych, które mają znaczne ilości zasobów istotnych dla gospodarki wodnej, są przeekspluatowane, podlegają lub będą podlegać intensywnej antropopresji – co może spowodować zmianę jakości tych wód. Monitoring regionalny wód podziemnych w województwie wielkopolskim prowadzony jest od 2001 roku. Na obszarze gminy Miasteczko Krajeńskie nie badano jakości wód podziemnych w sieci monitoringu regionalnego.

5.1.2. Wody powierzchniowe

Ogólna charakterystyka systemu hydrograficznego

Na obszarze gminy jest bardzo mało wód powierzchniowych. Wody powierzchniowe zajmują tylko 97 ha, co stanowi 1,37 % powierzchni ogólnej gminy. Większość powierzchni wód znajduje się w rowach (72 ha) i wodach płynących (14 ha) oraz wodach stojących (11 ha). Na terenie gminy są dwa jeziora: Jezioro Czarne o powierzchni 2,86 ha oraz jezioro okresowe „Brzostowo” (nazwa lokalna „Linki”) o powierzchni 4,0 ha. Stawy o powierzchni dwóch ha są w Grabionnej.

Południowa część gminy położona jest w zlewni bezpośredniej Noteci i odwadniana jest przez gęstą sieć rowów i krótkie strumyki mające źródła w strefie krawędziowej i zboczu pradoliny.

Wschodnia, wysoczyznowa część gminy położona jest w zlewni częściowej Strugi Białosiłwskiej, płynącej poza granicami gminy. Wody do Strugi odprowadzane są przez okresowo płynące rowy.

Północno-zachodnia część gminy położona jest w bezodpływowej zlewni Kanału Okaliniec.

Na obszarze gminy wskaźnik jeziorności wynosi 0,04%.

Wody powierzchniowe płynące

Notowane najniższe w kraju sumy opadów dla województwa Wielkopolskiego mają znaczący wpływ na niskie zasoby wodne. W odniesieniu do obszaru całego województwa średnie odpływy powierzchniowe wynoszą 3,74 l/s/km², (dla kraju, 5,2-5,4 l/s/km²). Na tym tle średni odpływ jednostkowy dla zlewni Noteci w Białosławiu wynosi 2,7 l/s/km².

Główne rzeki z terenu gminy posiadają typowo śnieżno-deszczowy system zasilania znajdujący odbicie w zróżnicowaniu przepływów. Wysokie stany wód związane są z roztopami i występują na ogół w marcu i kwietniu. Wezbrania letnie, związane z maksimum opadowym, zaznaczają się słabo na obszarze powiatu. Na rzekach nie występują katastrofalne niżówki (bardzo niskie stany wody będące następstwem posuchy).

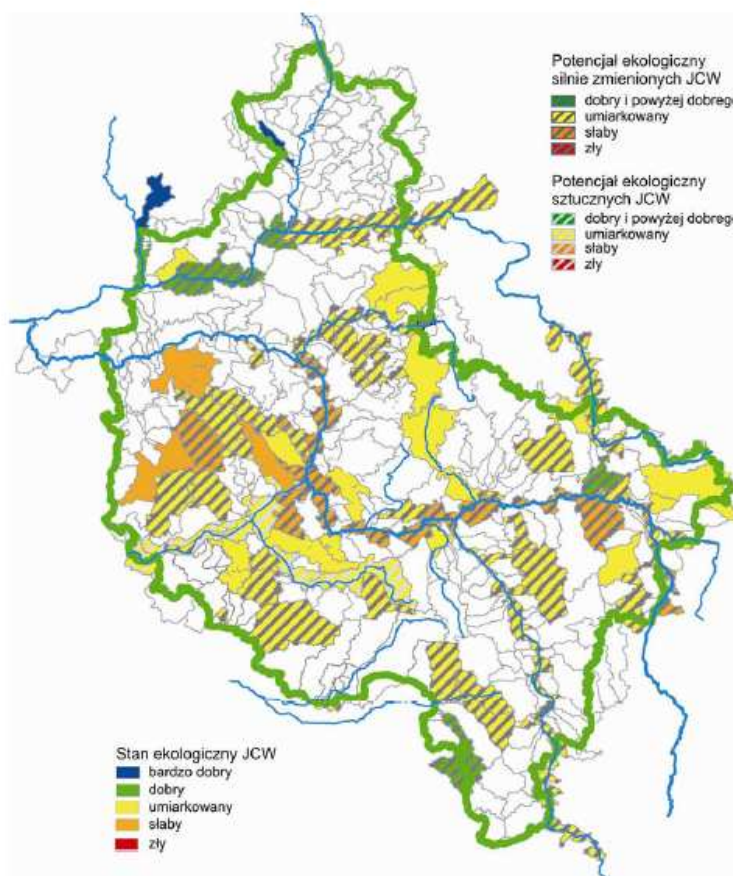
Głównym zagrożeniem dla jakości wód w gminie Miasteczko Krajeńskie są nieoczyszczone (lub oczyszczone w stopniu niewystarczającym) ścieki komunalne z terenów wiejskich oraz zanieczyszczenia obszarowe. Są to głównie ścieki komunalne z terenów wiejskich, odprowadzane w sposób niezorganizowany, zanieczyszczenia spłukiwane z terenów rolnych i leśnych oraz terenów tras komunikacyjnych (drogowych i kolejowych). Na podstawie przeprowadzonych badań jakości wody w rzece Noteć, stwierdzono, że w granicach gminy rzeka prowadzi wody niskiej jakości. W poszczególnych punktach przekraczają normy dla wód powierzchniowych płynących głównie ze względu na skażenie bakteriologiczne (miano Coli) związki biogenne (azot azotynowy, fosfor ogólny).

Na obszarze gminy Miasteczko Krajeńskie nie zlokalizowano stanowisk kontrolno-pomiarowych stanu czystości rzek.

WIOŚ w Poznaniu wykonał wstępną ocenę stanu monitorowanych jednolitych części wód. Dla 79 punktów pomiarowych zlokalizowanych w 66 jednolitych częściach wód, w których prowadzono badania biologiczne wyznaczono stan ekologiczny lub potencjał ekologiczny. W jednolitych częściach, w których prowadzono monitoring diagnostyczny wyznaczono również stan chemiczny. Dla Noteci znajdującej się w granicach gminy Miasteczko Krajeńskie potencjał ekologiczny silnie zmienionych JCW ma stan umiarkowany.

Rysunek 3 Ocena stanu i potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych (JCW) za rok 2008

Źródło: WIOŚ 2008 r.

W 2009 roku WIOŚ przeprowadził badania stanu ekologicznego wód płynących w punkcie pomiarowo – kontrolnym Noteć – Żuławka. Wprawdzie punkt ten nie znajduje się na obszarze gminy Miasteczko Krajeńskie, gdzie nie zlokalizowano żadnego punktu pomiarowego wód powierzchniowych i podziemnych, ale wody zbadane punkcie Noteć – Żuławka następnie przepływają przez obszar gminy. Wyniki badań wykazały, że klasy wskaźnika jakości wód zostały przekroczone w przypadku czterech wskaźników: tlenu rozpuszczonego, azotu, fosforu i substancji rozpuszczonych. Pozostałe zbadane wskaźniki charakteryzują się pierwszą (temperatura wody, odczyn, azot amonowy, azot ogólny, chlorofil „a”) lub drugą (BZT₅, ogólny węgiel organiczny, azot azotanowy, przewodność w 20 °C) klasą wskaźnika jakości wód.

W punkcie pomiarowo – kontrolnym zbadano również zanieczyszczenie osadów dennych. Według oceny geochemicznej są to osady miernie zanieczyszczone, natomiast według oceny biogeochemicznej osady są często szkodliwe oddziałujące na organizmy żywe.

Tabela 23 Ocena pod kątem przydatności wód do bytowania ryb w warunkach naturalnych w punkcie pomiarowo – kontrolnym Noteć (wodowskaz Żuławka)

Lp.	Wskaźnik jakości	Jednostka	Liczba prób	Wynik przydatności wód dla życia ryb
1.	Temperatura wody	°C	12	Łososiowate
2.	Zawiesiny ogólne	mg/l	12	Łososiowate
3.	Odczyn	pH	12	Łososiowate
4.	Tlen rozpuszczony	mg O ₂ /l	12	Karpowate
5.	BZT ₅	mg O ₂ /l	12	Nie odpowiada normie
6.	Azot amonowy	mg NNH ₄ /l	12	Łososiowate
7.	Niejonowy amoniak	mg NH ₃ /l	12	Łososiowate

8.	Azotyny	mg NO ₂ /l	12	Nie odpowiada normie
9.	Fosfor ogólny	mg P/l	12	Nie odpowiada normie
10.	Cynk ogólny	mg Zn/l	12	Łososiowate
11.	Miedź	mg Cu/l	12	Łososiowate

Źródło: WIOŚ 2008 r.

W roku 2006 WIOŚ przeprowadził badania stanu czystości wód Noteci. Punkt pomiarowy nie znajdował się na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie, zlokalizowany został w gminie Wyrzysk. Wskaźniki jakości wody oraz ich wartości pomiarowe zostały przedstawione w tabeli poniżej:

Tabela 24 Stan czystości wód w rzece Noteć

Wskaźnik jakości wody	Jednostka	Ilość prób	Min	Data	Max	Data	Średnia
Temperatura powietrza	°C	12	-3,2	2006-03-06	22,6	2006-07-03	11,1
Temperatura wody	°C	12	0,6	2006-03-06	21,6	2006-07-03	10,4
Zapach	krotność	12	1	2006-11-06	5	2006-09-04	2
Barwa	mg Pt/l	12	20	2006-02-16	45	2006-05-08	30
Zawiesiny ogólne	mg/l	12	2,4	2006-07-03	30	2006-02-16	12,6
Odczyn	pH	12	7	2006-08-07	8	2006-05-08	8
Tlen rozpuszczony	mg O ₂ /l	12	3,3	2006-10-02	10,8	2006-01-02	8,2
BZT5	mg O ₂ /l	12	1	2006-08-07	7	2006-05-08	2,94
ChZT-Mn	mg O ₂ /l	12	6,81	2006-11-06	12,83	2006-05-08	9,08
ChZT-Cr	mg O ₂ /l	12	22	2006-11-06	45,3	2006-05-08	32,6
Ogólny węgiel organiczny	mg C/l	12	6,69	2006-02-16	12,67	2006-04-03	10,16
Azot amonowy	mg N _{NH4} /l	12	0,037	2006-05-08	0,706	2006-03-06	0,295
Amoniak	mg NH ₄ /l	12	0,048	2006-05-08	0,909	2006-03-06	0,379
Niejonowy amoniak	mg NH ₃ /l	12	0,0002	2006-09-04	0,0077	2006-03-06	0,0029
Azot Kjeldahla	mg N/l	12	1,12	2006-12-04	1,98	2006-04-03	1,572
Azotany	mg NO ₃ /l	12	1,06	2006-06-05	8,15	2006-01-02	3,41
Azot azotanowy	mg N _{NO3} /l	12	0,24	2006-06-05	1,84	2006-01-02	0,77
Azotyny	mg NO ₂ /l	12	0,043	2006-02-16	0,191	2006-07-03	0,0922

Azot azotynowy	mg N _{NO2} /l	12	0,013	2006-02-16	0,058	2006-07-03	0,028
Azot ogólny	mg N/l	12	1,54	2006-07-03	3,77	2006-04-03	2,371
Fosforany	mg PO ₄ /l	12	0,095	2006-05-08	0,46	2006-08-07	0,306
Fosfor ogólny	mg P/l	12	0,18	2006-01-02	0,39	2006-11-06	0,253
Przewodność w 20 °C	µS/cm	12	777	2006-01-02	1220	2006-06-05	970
Substancje rozpuszczone	mg/l	12	582	2006-02-16	891	2006-06-05	757
Zasadowość ogólna	mg CaCO ₃ /l	12	210	2006-05-08	260	2006-03-06	235
Siarczany	mg SO ₄ /l	12	53	2006-10-02	99,8	2006-05-08	68,1
Chlorki	mg Cl/l	12	114	2006-02-16	235	2006-06-05	181,8
Całkowity chlor pozostały	mg HOCl/l	12	0,007	2006-01-02	0,037	2006-05-08	0,0162
Wapń	mg Ca/l	12	111,5	2006-10-02	152,6	2006-05-08	130,5
Magnez	mg Mg/l	12	14,1	2006-07-03	20,9	2006-06-05	17,2
Fluorki	mg F/l	10	0,261	2006-02-16	0,483	2006-01-02	0,321
Arsen	mg As/l	1	0,002	2006-04-03	0,002	2006-04-03	0,002
Bar	mg Ba/l	1	0,072	2006-04-03	0,072	2006-04-03	0,072
Bor	mg B/l	1	0,076	2006-04-03	0,076	2006-04-03	0,076
Chrom ogólny	mg Cr/l	1	0,001	2006-04-03	0,001	2006-04-03	0,001
Chrom (VI)	mg Cr/l	1	0,002	2006-04-03	0,002	2006-04-03	0,002
Cynk	mg Zn/l	1	0,013	2006-04-03	0,013	2006-04-03	0,013
Cynk ogólny	mg Zn/l	4	0,01	2006-01-02	0,024	2006-04-03	0,017
Glin	mg Al/l	1	0,032	2006-04-03	0,032	2006-04-03	0,032
Kadm	mg Cd/l	1	0,0003	2006-04-03	0,0003	2006-04-03	0,0003
Mangan	mg Mn/l	4	0,126	2006-10-02	0,188	2006-01-02	0,1538
Miedź	mg Cu/l	4	0,001	2006-04-03	0,0047	2006-07-03	0,0022
Nikiel	mg Ni/l	1	0,008	2006-04-03	0,008	2006-04-03	0,008
Ołów	mg Pb/l	1	0,005	2006-04-03	0,005	2006-04-03	0,005
Rtęć	mg Hg/l	1	0,0005	2006-04-03	0,0005	2006-04-03	0,0005
Selen	mg Se/l	1	0,003	2006-04-03	0,003	2006-04-03	0,003
Żelazo	mg Fe/l	4	0,324	2006-10-02	0,5	2006-04-03	0,384
Cyjanki	mg CN/l	1	0,002	2006-06-05	0,002	2006-06-05	0,002
Fenole (indeks fenolowy)	mg/l	1	0,004	2006-06-05	0,004	2006-06-05	0,004

Pestycydy (suma lindanu i dieldryny)	µg/l	1	0,002	2006-06-05	0,002	2006-06-05	0,002
WWA (suma)	µg/l	1	0,003	2006-06-05	0,003	2006-06-05	0,003
Substancje powierzchniowo czynne anionowe	mg/l	1	0,023	2006-06-05	0,023	2006-06-05	0,023
Oleje mineralne (indeks)	mg/l	1	0,01	2006-06-05	0,01	2006-06-05	0,01
Saprobowość fitoplanktonu	indeks	4	1,65	2006-01-02	2,12	2006-07-03	1,9
Saprobowość peryfitonu	indeks	4	1,8	2006-04-03	2,08	2006-01-02	1,92
Chlorofil "a"	µg/l	12	1,6	2006-08-07	87,7	2006-05-08	22,4
Liczba bakterii grupy coli typu kałowego	w 100 ml	12	48	2006-07-03	4600	2006-01-02	1465
Liczba bakterii grupy coli	w 100 ml	12	48	2006-09-04	11000	2006-01-02	4055
Twardość	mg CaCO ₃ /l	4	363	2006-01-02	409	2006-04-03	381
Sód	mg Na/l	4	51	2006-01-02	82	2006-10-02	71
Potas	mg K/l	4	5	2006-01-02	8	2006-10-02	7
Fosfor ogólny	mg PO ₄ /l	12	1	2006-01-02	1	2006-11-06	1

Źródło: WIOŚ 2006

5.2. Jakość wód do spożycia

Badania dotyczące jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dostarczanej z wodociągów publicznych na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie zostały przeprowadzone w 2009 roku przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pile i były przeprowadzone na próbkach pobranych z trzech wodociągów:

- Wodociąg publiczny Grabówno – warunkowa przydatność wody do spożycia ze względu na przekroczenie wartości manganu, żelaza, mętności oraz jonu amonowego –zalecono podjęcie działań naprawczych oraz doprowadzenie wody w wodociągu do wymagań zgodnych z wymogami rozporządzenia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Zalecenia zostały wykonane.

- Wodociąg publiczny Grabionna – Okaliniec – woda przydatna do spożycia przez ludzi.

- Wodociąg publiczny Miasteczko Brzostowo – woda przydatna do spożycia przez ludzi.

Kierunki działań

- Uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej
- Ograniczanie negatywnego wpływu zanieczyszczeń z rolnictwa na jakość wód
- Modernizacja oczyszczalni ścieków
- Prowadzenie pomiarów wód podziemnych w ramach regionalnego monitoringu wód podziemnych w województwie Wielkopolskim

5.3. Zanieczyszczenie powietrza

Emisja zanieczyszczeń do powietrza

Gmina Miasteczko Krajeńskie charakteryzuje się bardzo niskim stopniem zainwestowania przemysłowego. Stąd emisja zanieczyszczeń powietrza związana jest głównie z zaopatrzeniem w ciepło (emisja niska) i emisją komunikacyjną.

Emisja niska

Obecnie mieszkańcy gminy korzystają z ogrzewania indywidualnego, przede wszystkim węglowego. Z gazu sieciowego korzysta ok. 1% mieszkańców. Na terenie gminy zlokalizowane są 4 kotłownie zarządzane przez Urząd Gminy o łącznej mocy ok. 320 kW (Tabela 22).

Tabela 25. Charakterystyka największych kotłowni w gminie Miasteczko Krajeńskie.

Lp.	Kotłownia/lokalizacja	Moc kotłów (MW)	Paliwo
1.	Dom Kultury w Miasteczku Krajeńskim	60kW	Węgiel, drewno
2.	Szkoła Podstawowa w Miasteczku Krajeńskim	170kW x 2 = 340 kW	Gaz GZ-50
3.	Budynek Urzędu Gminy	45kW	Gaz
4.	Szkoła Podstawowa w Grabionnej	43kW	Gaz propan
5.	Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Brzostowie	275kW	Gaz
6.	Gorzelnia w Brzostowie	908kW	Paliwo stałe

Opierając się na powyższych informacjach, należy sądzić, że emisja niska zanieczyszczeń powietrza w gminie pochodzi przede wszystkim z lokalnych kotłowni węglowych (przede wszystkim kotłownia Gorzelni w Brzostowie) i indywidualnych palenisk domowych.

Na obszarze gminy Miasteczko Krajeńskie nie zlokalizowano punktów pomiaru zanieczyszczeń powietrza. Stąd ocena jakości powietrza oparta jest na danych odnoszących się do powiatu pilskiego.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska roczna ocenę jakości powietrza odnosi się do stref, a w rozumieniu ustawy powiat pilski stanowi strefę. Informacje nt. zasad klasyfikacji znajdują się w powiatowym programie ochrony środowiska.

WIOŚ przeprowadził w 2009 roku badania dotyczące zanieczyszczeń powietrza, stacją pomiarową było miasto Piła. Pomierzone zostały takie wskaźniki jak dwutlenek siarki SO₂, tlenek azotu NO, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, tlenki azotu NO_x. Tylko w przypadku tlenków azotu NO_x wartość średnioroczna wskaźnika była w granicach 75 – 100% normy. Pozostałe wskaźniki nie przekroczyły 50% normy.

W tym samym roku na tej samej stacji pomiarowej w Pile zostały przeprowadzone pomiary stężenia pyłu PM₁₀. W przypadku wyników uśrednionych 24 – godzinnych stężenie pyłu PM₁₀ przekroczyło dopuszczalną wartość, natomiast w przypadku średnich stężeń dla całego roku wartości nie przekroczyły dopuszczalnej normy.

W województwie wielkopolskim, ze względu na przekraczanie poziomów dopuszczalnych stężenia pyłu PM₁₀, pięć stref zaliczono do klasy C. Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia oznacza zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza. W obrębie poszczególnych stref należy zidentyfikować obszary przekraczania wartości dopuszczalnych.

W okresie, do którego odnosi się przeprowadzana ocena, na stanowisku pomiarowym pyłu PM10 w sezonie letnim nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnego poziomu substancji. Z przebiegu rocznej serii pomiarów odczytać można wyraźną sezonową zmienność stężeń pyłu (wyższe w okresie zimnym, niższe w sezonie letnim). Można więc przypuszczać, że powodem przekroczeń w sezonie grzewczym jest niska emisja z sektora komunalno – bytowego wpływająca na wyraźne pogorszenie warunków aerosanitarnych w miastach. Duży wpływ na sytuację aerosanitarną miasta ma również jego położenie geograficzne, rodzaj i charakter zabudowy miejskiej, jej lokalizacja oraz możliwość przewietrzania obszaru miasta.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki badań stężeń zanieczyszczeń powietrza wykonane przez WIOŚ dla powiatu pilskiego w 2009 roku

Tabela 26 Wyniki klasyfikacji stref pod kątem ochrony zdrowia w roku 2009

strefa	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy										
	SO ₂	NO ₂	PM10	Kadm	Arsen	Nikiel	BaP	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃
Strefa pilsko - złotowska	A	A	C	A	A	A	C	A	A	A	C*

* - dla strefy wielkopolskiej

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu

Wyniki klasyfikacji w oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin

Rezultatem końcowym oceny stref pod kątem ochrony roślin, podobnie jak pod kątem ochrony zdrowia, jest określenie klas wynikowych dla poszczególnych zanieczyszczeń w danej strefie.

W efekcie oceny przeprowadzonej dla 2009 roku dla ozonu, pod kątem ochrony roślin przypisano klasę C, co oznacza, że na terenie strefy wielkopolskiej został przekroczony poziom docelowy i poziom celu długoterminowego dla rozpatrywanej substancji. Wszystkie strefy oceniane pod kątem dwutlenku siarki i tlenków azotu z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla ochrony roślin zaliczono do klasy A.

Odory

Stan jakości powietrza atmosferycznego pogarsza sąsiedztwo gminy z Zakładem Rolniczo – Przemysłowym „Farmutil HS” wraz z Zakładem Utylizacyjnym „ECOUTIL” w Śmiłowie, który działa na terenie całego kraju, odbierając padłe zwierzęta z indywidualnych gospodarstw rolnych.. Zakład ten jest emitorem substancji zapachowych, które w znaczny sposób uprzykrzają życie mieszkańcom. Odór jest odczuwalny w odległości kilku, kilkunastu, a gdy mocniej zawieje wiatr, nawet kilkudziesięciu kilometrów. Według rejestru WIOŚ w Poznaniu zakład ten otrzymał pozwolenie zintegrowane ważne do 15.09.2016 roku oraz uiszcza administracyjne kary pieniężne. Zakład miał zostać zmodernizowany, ale nie podano żadnych konkretnych terminów realizacji tego przedsięwzięcia.

W lutym 2009 roku odbył się Audyt zatwierdzający działanie Zakładów Utylizacyjnych oraz Zakładu Produkcji Nawozu zgodnie z normami ISO 9001:2000. System Zarządzania Jakością obejmuje świadczenie usług odbiorczych odpadów poubojowych i przetwarzanie odpadów poubojowych, produkcję mączki mięsno – kostnej i tłuszczy technicznych oraz nawozu organiczno-mineralnego.

Warunki emisji i rozprzestrzeniania się odorów są zależne od lokalizacji obiektu, regularności produkcji oraz parametrów emisji. Z punktu widzenia komfortu mieszkańców otoczenia inwestycji, potrzebne jest wyznaczenie granic obszaru, na którym będzie pojawiać się zapach określony przez połowę ludzi jako rozpoznawalny, wyraźny lub mocny. Konieczne jest oszacowanie stężeń maksymalnych odniesionych do wielokrotnie krótszych czasów uśredniania.

Obecnie odory nie są normowane gdyż nie ukazało się jeszcze stosowne rozporządzenie w tym zakresie, a pośrednią miarą wielkości emisji substancji zapachowo uciążliwych są opinie i protesty mieszkańców narażonych na ten rodzaj uciążliwości.

5.3.1. Strategia realizacji celu

Istotny wpływ na jakość powietrza mają indywidualne gospodarstwa użytkujące piece węglowe oraz małe i średnie podmioty gospodarcze spalające węgiel w celach grzewczych i technologicznych. Przedsięwzięcia dot. ograniczenia niskiej emisji z kotłowni obsługujących budynki użyteczności publicznej w gminie prowadzone są z sukcesem od kilku lat. Większość funkcjonujących kotłowni gminnych wykorzystuje gaz (patrz stan wyjściowy), a ich stan techniczny jest dobry.

Strategia realizacji celu średniookresowego jest zogniskowana na likwidacji pozostałych kotłowni, funkcjonujących jeszcze w budynkach użyteczności publicznej lub obiektach podmiotów gospodarczych (wyposażonych w stare wyeksploatowane kotły opalane węglem, np. w gorzelnii w Brzostowie) i instalowaniu kotłowni gazowych lub olejowych. W przypadku indywidualnych gospodarstw promowane będzie instalowanie kotłów wykorzystujących bardziej ekologiczne nośniki ciepła (w tym niekonwencjonalne) bądź wymiana starych wyeksploatowanych kotłów węglowych na nowoczesne, wysoko sprawne, posiadające atest przyjaznych dla środowiska. Należy również rozważyć propozycję przygotowania projektu zmniejszenia emisji niskiej na terenach predysponowanych do rozwoju turystyki i rekreacji, który mógłby być finansowany ze środków WFOŚiGW w Poznaniu i np. Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR). Projekt ten powinien zawierać bilans źródeł niskiej emisji i uwzględniać wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł energii. Elementem tego programu może być także gazyfikacja gminy.

Istotnym czynnikiem wpływającym na obniżenie emisji z indywidualnych palenisk domowych jest poprawa stanu świadomości ekologicznej mieszkańców: wiedza nt. szkodliwości spalania butelek PET, gumy, opakowań z powłoką aluminiową oraz sposobów oszczędzania energii (termomodernizacja, stosowanie materiałów energooszczędnych w budownictwie).

Kierunki działań:

P 1. Likwidacja lub modernizacja (w kierunku wykorzystania proekologicznych nośników energii) źródeł „niskiej emisji” (indywidualnych węglowych systemów grzewczych, lokalnych kotłowni opalanych węglem)

P 2. Opracowanie projektu założeń do planu zaopatrzenia w energię

P 3. Zmniejszenie zużycia energii cieplnej poprzez np. izolację cieplną budynków i upowszechnianie przyjaznego środowiska budownictwa (materiały energooszczędne)

5.4. Poważne awarie

Według rejestru prowadzonego przez WIOŚ Poznań na terenie powiatu Pilskiego znajduje się jeden zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej (na podstawie przepisów Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 09.04.2002 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (DZ. U. Nr 58, poz.535). Jest to Baza materiałowo – techniczna w Toruniu – skład nr 4 w Dolaszewie koło Piły.

Według rejestru prowadzonego przez WIOŚ Poznań na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie nie występuje żaden zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej. Ponadto na terenie gminy nie występuje żaden zakład stanowiący potencjalne źródło wystąpienia awarii przemysłowej.

W związku z przebiegiem drogi krajowej nr 10 przez teren gminy oraz trasy kolejowej Piła-Bydgoszcz istnieje potencjalna możliwość wystąpienia poważnej awarii związanej z transportem materiałów niebezpiecznych.

Ze względu na obecny brak zagrożenia wystąpienia poważnych awarii na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie oraz podobne prognozy na najbliższe lata - w niniejszym dokumencie "Programu .." nie zdefiniowano celu w tym zakresie.

5.5. Oddziaływanie hałasu

5.5.1. Stan wyjściowy

Hałas uważany jest za czynnik zanieczyszczający środowisko. Hałasem nazywa się wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2008 nr 25 poz. 150) definiuje podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem jak:

- emisja, przez którą rozumie się wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio, w wyniku działalności człowieka, do powietrza, wody, lub ziemi energie, takie jak hałas czy wibracje,
- hałas, przez który rozumie się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu, przez który rozumie się równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Tabela 27 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku.

L.p	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		$L_{Aeq D}$ Przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 h	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8-miu najmniej korzystnym godz. dnia kolejno po sobie następujących	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1-ej najmniej korzystnej godz. nocy
1.	a. Obszary A ochrony uzdrowiskowej b. Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b. Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży c. Tereny domów opieki d. Tereny szpitali w miastach	55	50	50	40
3.	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego c. Tereny zabudowy zagrodowej d. Tereny mieszkaniowo-usługowe	60	50	55	45
4.	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	65	55	55	45

Wskaźniki hałasu mające zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby:

a) $L_{Aeq D}$ – równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 600 do godz. 2200),

b) L_{Aeq} N – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 2200 do godz. 600).

(Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 Nr 120, poz. 826 ze zm.)

Wprowadzono obowiązek wykonywania pomiarów poziomu hałasu przy głównych szlaków komunikacji drogowej, kolejowej. W aktualnym stanie prawnym podstawowym wskaźnikiem oceny klimatu akustycznego jest poziom równoważny (ekwiwalentny) A hałasu L_{Aeq} , stanowiący średnią w czasie wartość poziomu hałasu.

Wymagane jest określenie tzw. terenów zagrożonych hałasem. Wstępne działania zmierzające do zlokalizowania tego typu terenów są prowadzone od kilku lat w postaci monitoringu szczególnych uciążliwości hałasu.

WIOŚ w roku 2007 przeprowadził pomiar hałasu komunikacyjnego we wsi Grabówno, przy drodze krajowej nr 10. Równoważny poziom hałasu w dzień wyniósł 77,4 dB, natężenie ruchu podczas pomiarów wyniosło 524 pojazdów na godzinę, z czego 212 to pojazdy ciężkie.

Hałas kolejowy na trasie linii Bydgoszcz – Piła przebiegającej przez gminę Miasteczko Krajeńskie nie został zmierzony. Jednak na jednym z odcinków tej trasy Toruń Główny – Toruń Wschodni zbadano natężenie ruchu, które wynosi 41 172 pociągów/ rok. Oddziaływanie przejeżdżających pociągów przez teren gminy ma niewielkie oddziaływanie na mieszkańców, ponieważ większość trasy przebiega przez obszary niezabudowane wśród pól uprawnych.

5.5.2. Strategia realizacji celu

Problem zagrożenia emisją hałasu należy integrować z aspektami planowania przestrzennego. Dotyczyć to będzie głównie terenów, gdzie rozbudowywana będzie sieć drogowa (budowa drogi ekspresowej w ciągu DK nr 10) oraz terenów rekreacyjno-turystycznych.

Działania w zakresie ochrony przed hałasem drogowym są w znacznej części identyczne z działaniami ukierunkowanymi na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, której źródłem jest transport drogowy. Proponowanymi działaniami jest również instalacja ekranów akustycznych, usypywanie wałów ziemnych, oraz nasadzenie pasów zieleni izolacyjnej. Można również wprowadzić ograniczenie prędkości na pewnym odcinku, zainstalować urządzenia do pomiaru prędkości lub ustawić znaki ostrzegawcze. Istnieje również możliwość wymiany nawierzchni jezdni na tzw. ciche nawierzchnie. Nowoczesne metody organizacji ruchu drogowego eliminacja z polskich dróg pojazdów starych i w złym stanie technicznym oraz ograniczenie ruchu samochodów ciężkich, to jedyne realne metody ochrony przed hałasem drogowym.

Kierunki działań:

H 1. Przestrzeganie wartości dopuszczalnych poziomów hałasu w odniesieniu do nowo zagospodarowywanych terenów

5.6. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

Począwszy od roku 2008 monitoring pól elektromagnetycznych (PEM) realizowany jest w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku *w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz. U. Nr 221, poz. 1645). Zgodnie z powyższym rozporządzeniem monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola.

Pomiary wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od rzutu anten instalacji emitujących pola elektromagnetyczne na powierzchnię terenu. Celem pomiarów jest wyłącznie określenie poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w miejscach dostępnych dla ludności, nie służą one natomiast określeniu wpływu poszczególnych obiektów emitujących fale elektromagnetyczne na poziom pól w środowisku. W związku z tym uzyskane wyniki nie mogą stanowić podstawy do wnioskowania o wielkości emisji pól elektromagnetycznych ze źródeł (obiektów) znajdujących się w pobliżu miejsc, w których realizowano pomiary.

Punkty kontrolne zlokalizowane zostały w Pile przy ul. Kossaka 140 i ul. Rogozińskiej 34 – 43. W żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego (7 V/m dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz).

5.7. Edukacja społeczności lokalnej

W programie ochrony środowiska woj. wielkopolskiego problematyka edukacji społeczeństwa w tej dziedzinie przewija się podczas omawiania każdego z komponentów środowiska.

Cele w ten sposób określone wpisują się w podstawowe cele sformułowane w Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej: „Edukacja ekologiczna kształtuje całościowy obraz relacji pomiędzy człowiekiem, społeczeństwem i przyrodą. Ukazuje zależność człowieka od środowiska oraz uczy odpowiedzialności za zmiany dokonywane w środowisku naturalnym. Istotne jest, aby został on osiągnięty zarówno wśród młodego pokolenia, jak i u ludzi dorosłych poprzez: edukację ekologiczną w formalnym systemie kształcenia oraz pozaszkolną edukację ekologiczną”. Przedsięwzięcia edukacyjne społeczności lokalnej znalazły odzwierciedlenie w szeregu dokumentach lokalnych poczynając od Strategii Gminy. Zamiary w tej materii dotyczą: wspierania programów edukacji ekologicznej prowadzonej przez organizacje pozarządowe, gminy, szkoły. Nie ulega wątpliwości, że bardzo ważną pozycją w wydatkach miasta powinna być edukacja ekologiczna.

Szczególnie cenna będzie w tej materii współpraca z organizacjami pozarządowymi i szkołami. Edukacja wiąże się z rozdziałem następnym, traktującym o udziale mieszkańców w podejmowaniu decyzji dotyczących ochrony środowiska.

W Polityce ekologicznej na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016 celem średniookresowym w omawianym zakresie jest stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”, która prowadzi do:

- proekologicznych zachowań konsumenckich,
- prośrodowiskowych nawyków i pobudzenia odpowiedzialności za stan środowiska,
- organizowania akcji lokalnych służących ochronie środowiska,
- uczestniczenia w procedurach prawnych i kontrolnych dotyczących ochrony środowiska.

5.7.1. Stan wyjściowy

Jednostkami biorącymi udział w kształtowaniu świadomości ekologicznej mieszkańców gminy są: szkoły na terenie gminy, Oddział Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Starej Łubiance, Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Pile, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Pile, Polski Związek Łowiecki, Stowarzyszenie Ekologiczne Przyjaciół Ziemi Nadnoteckiej i inne organizacje.

Edukacja ekologiczna jest prowadzona przede wszystkim w szkołach. Corocznie dzieci i młodzież biorą udział w akcjach: "Sprzątanie Świata" i "Dzień Ziemi", a także w Olimpiadzie Ekologicznej Powiatu Pilskiego. W programach nauczania realizowane są programy edukacji ekologicznej m. in. w formie wycieczek, przedstawień i prelekcji.

Uczniowie szkół gminy Miasteczko Krajeńskie brali udział w „Olimpiadzie Ekologicznej” organizowanej przez Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Pile.

5.7.1.1. Strategia realizacji celu

Adresatami edukacji ekologicznej powinni być wszyscy mieszkańcy gminy. Dlatego z jej realizacją należy dotrzeć do wielu miejsc, czasami nawet trudno dostępnych. W związku z tym praca w kierunku rozwoju świadomości ekologicznej powinna docierać do różnych grup społecznych, a także ludzi na różnych stanowiskach i szczeblach zarządzania. Program edukacji powinien być realizowany na wielu płaszczyznach i różnymi metodami.

Adresatami programu edukacyjnego kształtującego zachowania proekologiczne winni być w kolejności:

- pracownicy oświaty; nauczyciele i wychowawcy,
- dyrektorzy placówek kulturalnych,
- przedstawiciele mass mediów,
- ekolodzy i działacze ochrony przyrody,
- przedstawiciele organizacji społecznych,
- młodzież szkolna i dzieci,
- przedstawiciele związków wyznaniowych; księża i zakonnicy,
- przedstawiciele lokalnego biznesu,
- członkowie organizacji związkowych,

- przedstawiciele ugrupowań politycznych,
- członkowie wspólnot mieszkaniowych,
- gospodynie domowe,
- gospodarstwa rolne.

Miejscami realizacji edukacji ekologicznej są:

- przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne,
- media,
- placówki kulturalne i oświatowe,
- urzędy administracji państwowej i samorządów lokalnych,
- kościoły, zakony i organizacje działające przy kościele i zakonach,
- siedziby organizacji ekologicznych i społecznych,
- tereny otwarte; place zabaw, parki, place, skwery leśne,
- siedziby organizacji związkowych i ugrupowań politycznych,
- siedziby organizacji zrzeszających lokalny biznes,
- sklepy wielkopowierzchniowe.

Edukację ekologiczną można realizować dzięki:

- edukacji formalnej, która obejmuje dzieci od wieku przedszkolnego oraz młodzież po studentów szkół wyższych, a także pedagogów i specjalistów związanych z ochroną środowiska
- edukacji nieformalnej, obejmującej dzieci, młodzież i dorosłych, prowadzonej przez środki masowego przekazu oraz za pomocą różnych form samoedukacji indywidualnej i grupowej.

Skutecznej realizacji działań z zakresu edukacji ekologicznej na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie będzie służyć kontynuacja prowadzonych już wcześniej działań przede wszystkim w szkołach oraz dążenie do pozyskania coraz szerszego grona zaangażowanych. Przyrodnicze kształcenie formalne i nieformalne uzupełnia się wzajemnie dostarczając uczniom szeregu interesujących wiadomości, a jednocześnie wpływa na doskonalenie umiejętności i kształtowanie pozytywnych postaw. Oba obszary kształcenia oddziałują na ucznia rozbudzając między innymi jego zainteresowania.

Edukacja ekologiczna formalna

Kształtowanie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży jest ważnym zadaniem realizowanym w formalnym systemie kształcenia obejmującym wychowanie przedszkolne, szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe oraz szkolnictwo wyższe.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. Nr 14 poz. 129) określa podstawowe zadania szkoły w zakresie nauczania, umiejętności i pracy wychowawczej uwzględniając w nich działania mające na celu wzrost świadomości ekologicznej uczniów. Rozporządzenie to wprowadza również obok przedmiotów i bloków przedmiotowych realizację ścieżek przedmiotowych o charakterze wychowawczo-dydaktycznym, m.in. edukacji ekologicznej. Wymóg ten do 2003 roku obejmował tylko szkoły podstawowe i gimnazja, od 2003 roku objął również szkoły ponadgimnazjalne. Jedną ze ścieżek interdyscyplinarnych jest edukacja ekologiczna.

Tematyka ekologiczna stanowi element wielu przedmiotów a jej właściwa realizacja zależy przede wszystkim od zaangażowania nauczycieli, od ich znajomości najważniejszych problemów z zakresu ochrony środowiska danego obszaru.

Ważnym zadaniem jest wprowadzanie do programów szkolnych zagadnień związanych z edukacją ekologiczną szczególnie dotyczącą tych problemów, które w danej gminie są najistotniejsze, np. stosowanie ekologicznych źródeł energii, selektywna zbiórka odpadów, właściwa gospodarka wodno-ściekowa itp.

Stosowanie przez nauczycieli metod aktywizujących i poszukujących tj. burza mózgów, karty pracy, projekty; zajęcia terenowe oparte na bezpośrednim kontakcie ucznia z przedstawianą problematyką wykształci w uczniu umiejętność obserwacji, logicznego myślenia, kojarzenia, wyciągania wniosków. Zadaniem nauczyciela w szeroko pojętej edukacji ekologicznej jest:

- kształtowanie u ucznia postawy odpowiedzialności za stan środowiska,
- zachęcanie ucznia do prowadzenia własnych obserwacji, badań i analizy środowiska,

- kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów zgodnie z posiadaną wiedzą,
- umożliwienie dzieciom i młodzieży podejmowania praktycznych działań na rzecz ochrony środowiska w ich otoczeniu.

Nauczyciele podejmujący się realizacji zagadnień związanych z edukacją ekologiczną powinni zarówno współpracować ze sobą, jak i współpracować z instytucjami/ organizacjami wspierającymi ich działalność:

- Urząd Wojewódzki, Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy – organizowanie i współorganizowanie prelekcji, konkursów, lekcji, festynów, finansowanie nagród,
- Nadleśnictwa – organizacja zajęć terenowych, organizacja prelekcji, szkoleń, finansowanie nagród, wydawanie materiałów informacyjnych,
- Pozarządowe Organizacje Ekologiczne (np. Liga Ochrony Przyrody) – pomoc w organizowaniu konkursów, warsztatów, happeningów, szkoleń,
- Europejski fundusz PHARE - pomoc uczniom w zdobyciu wiedzy i umiejętności a nauczycielom w przekazaniu ich w interesujący i skuteczny sposób, jednym z realizowanych projektów jest "Wzmacnianie edukacji ekologicznej w szkołach podstawowych i zawodowych w Polsce".

Kierunki działań

EE1. Prowadzenie aktywnych form edukacji ekologicznej młodzieży

EE2. Wspieranie finansowe i merytoryczne (ze strony Urzędu Gminy) działań z zakresu edukacji ekologicznej prowadzonej w szkołach

Edukacja ekologiczna nieformalna

Jednym z podstawowych warunków zrównoważonego rozwoju jest włączenie do udziału w nim całego społeczeństwa. Dlatego konieczna jest jak najbardziej wszechstronna edukacja ekologiczna skierowana do: osób dorosłych, różnych grup zawodowych (rolników, organizatorów turystyki, przedsiębiorców). Najlepszym i najefektywniejszym sposobem podniesienia świadomości ekologicznej osób dorosłych jest zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. Wymaga to szerokiego informowania społeczeństwa o stanie środowiska, działaniach na rzecz jego ochrony, a także o możliwościach prawnych uczestniczenia mieszkańców w podejmowaniu decyzji mających wpływ na stan środowiska. Wśród wielu ważnych tematów edukacji ekologicznej znaczące miejsce należy przypisać edukacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, gospodarki ściekowej, ochrony powietrza atmosferycznego, ochrony przyrody, oszczędności energii itp.

Sz szczególnie ważną rolę w edukacji ekologicznej mają organy samorządowe. Powinny one współdziałać przy opracowywaniu i realizacji lokalnych programów edukacji ekologicznej oraz z organizacjami, instytucjami, przedstawicielami zakładów pracy i społeczności lokalnych. Edukacja ekologiczna może być realizowana także podczas zebrań wiejskich.

Nadal w lasach okalających miasto rozwijana będzie edukacja leśna prowadzona przez pracowników Lasów Państwowych przy współudziale jednostek samorządu terytorialnego, kół łowieckich itp.

Ze względu na możliwości rozwoju turystyki i rekreacji konieczne jest obejmowanie edukacją ekologiczną organizatorów turystyki i wypoczynku, jak i osób korzystających z oferowanych usług.

Ważną kwestią jest edukacja w miejscu pracy ponieważ większość czynnych zawodowo osób poprzez podejmowane decyzje, ma mniej lub bardziej bezpośredni wpływ na stan środowiska.

Zdecydowanie największy wpływ na poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa mają media. Podkreślić należy, że istnieje ścisła zależność między wiedzą społeczeństwa z zakresu stanu środowiska i nastawieniem do działań na rzecz jego ochrony, a sposobem ukazywania problemów ekologicznych w mediach. Coraz większego znaczenia nabierają tematyczne programy publicystyczne, filmy popularnonaukowe o tematyce środowiskowej oraz reklama społeczna promująca działania przyjazne środowisku. Współpraca w zakresie propagowania edukacji ekologicznej poprzez media powinna być realizowana w całym regionie i zaowocować cyklicznym ukazywaniem się artykułów, programów telewizyjnych, audycji radiowych, w których przybliżałoby się mieszkańcom bieżące problemy i działania.

Ze względu na możliwość wykorzystania komputerów coraz większe znaczenie będzie miała treść edukacyjna przekazywana na stronach internetowych oraz możliwość kontaktu i dyskusji z mieszkańcami droga internetową.

Duże znaczenie w edukacji ekologicznej dorosłych mają działania pozaszkolne podejmowane przez uczniów i nauczycieli. Umożliwiają one włączenie do programu edukacji ekologicznej społeczności lokalnych, bez których poparcia żadne działania na rzecz ochrony środowiska nie powiodą się. Równocześnie wspólne działania dzieci i rodziców stwarzają szansę zmiany mentalności społeczeństwa i kształtowania świadomości proekologicznej.

Kierunki działań

EE3. Zapewnienie społeczeństwu niezbędnych informacji nt. stanu środowiska i działań na rzecz jego ochrony

EE4. Współdziałanie władz gminy z przedstawicielami środowiska naukowego, zakładami pracy i pozarządowymi organizacjami w celu efektywnego wykorzystania różnych form edukacji ekologicznej

EE5. Współdziałanie władz gminy z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i pozytywnych przykładów działań podejmowanych na rzecz jego ochrony

EE6. Prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej społeczności lokalnej na terenach przyrodniczych

6. Zarządzanie Programem ochrony środowiska

6.1. Instrumenty realizacji programu

Polityka ekologiczna opiera się na ustawach, wśród których najważniejsze to: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze, prawo budowlane. Instrumenty realizacji programu ochrony środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na:

- prawne,
- finansowe,
- społeczne,
- polityczne,
- strukturalne.

6.1.1. Instrumenty prawne

Wśród instrumentów prawnych szczególne miejsce mają plany zagospodarowania przestrzennego (prawo miejscowe). Działania władz samorządowych, przedsiębiorstw i innych podmiotów związane z ochroną środowiska muszą być osadzone w realiach obowiązującego planu wojewódzkiego i planów miejscowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca z 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) organem stanowiącym i kontrolnym w gminie jest rada gminy. Ponadto ustawa przedstawia katalog zadań własnych gminy. Wśród nich są między innymi sprawy: ładu przestrzennego, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej, oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, składowisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zieleni gminnej i zadrzewienia. Zadania gminy w zakresie ochrony środowiska zawarte w ustawie są przedstawione ogólnikowo, jednakże każde z tych zadań jest uszczegółowione w szeregu innych aktów prawnych, do których przestrzegania gmina jest zobowiązana.

Poniżej wymienione zostały ważniejsze kompetencje organu gminy w zakresie ochrony środowiska, leśnictwa, rolnictwa.

Ustawa „Prawo ochrony środowiska”:

- sporządzanie (wójt) i uchwalanie (rada gminy) programów ochrony środowiska z realizacji programu. Wójt gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia radzie gminy,
- udostępnianie każdemu informacji o środowisku i jego ochronie, znajdujących się w posiadaniu władz gminy,
- okresowe przedkładanie wojewodzie, przez wójta gminy, informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska,
- przeprowadzanie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko,

- nakazywanie (w formie decyzji wójta) osobie fizycznej eksploatującej instalację w ramach zwykłego korzystania ze środowiska lub eksploatującej urządzenie, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzające do ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- wstrzymywanie użytkowania instalacji lub urządzenia, w drodze decyzji wójta, w razie naruszenia warunków decyzji określającej wymagania dotyczące eksploatacji instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia, prowadzonej przez osobę fizyczną w ramach zwykłego korzystania ze środowiska lub niedostosowania się do wymagań,
- wyrażanie, w drodze decyzji wójta, na wniosek zainteresowanego, zgody na podjęcie wstrzymanej działalności po stwierdzeniu, iż ustaliły przyczyny wstrzymania działalności, lub oddania do eksploatacji obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji.
- w przypadku zwykłego korzystania ze środowiska:
 - o przyjmowanie wyników pomiarów emisji prowadzonych przez użytkowników instalacji,
 - o przyjmowanie zgłoszeń instalacji z której emisja nie wymaga pozwolenia lecz może negatywnie oddziaływać na środowisko.
 - o sprawowanie, przez wójta gminy, kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością władz szczebla gminnego. Do wykonywania funkcji kontrolnych wójt może upoważnić pracowników urzędu gminy lub straży miejskiej,
- występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego (wójt lub osoby przez niego upoważnione) w sprawach o wykroczenie przeciw przepisom o ochronie środowiska,
- występowanie przez gminę do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli stwierdzono naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić.

Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska:

- rozpatrywanie przez radę gminy przynajmniej raz w roku, informacji wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o stanie środowiska na obszarze województwa,
- przyjmowanie od wojewódzkiego inspektoratu ochrony środowiska informacji o wynikach kontroli obiektów o podstawowym znaczeniu dla danego terenu,
- wydawanie przez wójta gminy, w przypadkach bezpośredniego zagrożenia środowiska, właściwemu organowi Inspektoratu ochrony środowiska polecenia podjęcia działań zmierzających do usunięcia tego zagrożenia.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

- sporządzanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w którym uwzględnia się uwarunkowanie wynikające z dotychczasowego uzbrojenia terenu, stanu środowiska, wielkości i jakości zasobów wodnych, wymogów ochrony środowiska, infrastruktury technicznej w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej,
- sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ustawa „Prawo energetyczne”

- opracowywanie i wdrażanie planów zaopatrzenia w energię.

Ustawa o Utrzymaniu porządku i czystości w gminach

- ustalanie w drodze uchwały szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy,
- nadzorowanie utrzymania czystości i porządku w mieście,
- ochrona przed bezdomnymi zwierzętami, prowadzenie schronisk dla bezdomnych zwierząt.
- wydawanie zezwoleń na świadczenie usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, a także grzebówisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części.

Ustawa o odpadach

- nakazywanie posiadaczowi odpadów, w drodze decyzji wójta gminy, usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, ze wskazaniem sposobu wykonania tej decyzji,

- sporządzanie (wójt) i uchwalanie (rada gminy) planów gospodarki odpadami. Z realizacji planu wójt sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia radzie gminy.

Ustawa o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym

- przyjmowanie informacji od podmiotów zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Ustawa o ochronie przyrody

- wykonywanie i popularyzacja ochrony przyrody,
- wprowadzenie form ochrony przyrody (pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe), jeżeli wojewoda nie wprowadził tych form,
- sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów i obiektów poddawanych ochronie przez radę gminy,
- umieszczanie tablic o ograniczeniach i zakazach lub innych oznakowań o poddaniu pod ochronę – na obrzeżach ochraniających kompleksów przyrodniczych i w pobliżu chronionych tworów przyrody,
- wydawanie zezwoleń na usunięcie drzew lub krzewów,
- naliczanie opłat za usunięcie drzew lub krzewów,
- wymierzanie administracyjnych kar pieniężnych za zniszczenie terenów zieleni, drzew lub krzewów oraz za ich usuwanie bez wymaganego zezwolenia.

Ustawa „Prawo wodne”

- zatwierdzanie uгод w sprawach zmian stosunków wodnych na gruntach,
- wyznaczanie części nieruchomości umożliwiającej dostęp do wody objętej powszechnym korzystaniem z wód,
- nakazywanie właścicielowi gruntu przywrócenia poprzedniego stanu wody lub wykonania urządzeń zapobiegających szkodom, jeśli spowodowane przez niego zmiany stanu wody na gruncie szkodliwie wpływają na grunty sąsiednie,
- wyznaczanie miejsc wydobywania kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów, w granicach powszechnego korzystania z wód.

6.1.1.1. Pozwolenia

Kompetencje do wydawania pozwoleń w zakresie ochrony środowiska na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii podzielone są pomiędzy regionalnego dyrektora ochrony środowiska, wojewodę, marszałka województwa i starostę, przyjmując za podstawowe kryterium rodzaj przedsięwzięcia oddziałującego na środowisko. Regionalny dyrektor ochrony środowiska posiada kompetencje w zakresie przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zamkniętych.

Wojewoda posiada kompetencje w zakresie realizacji zadań wynikające z ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U z 2005 r. Nr 25, poz. 202 ze zm.) oraz zadania wynikające z ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. z 2008 r. Nr 138, poz. 865), związanych z gospodarowaniem odpadami wydobywczymi na terenach zamkniętych. Do kompetencji wojewody należy także rozpatrywanie odwołań od decyzji wydanych przez starostów na podstawie ustawy o handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych i innych substancji oraz wydawanie rozstrzygnięć w tym zakresie, wydawanie decyzji w sprawie utworzenia grupy instalacji jednego rodzaju w celu wspólnego rozliczania uprawnień do emisji przez prowadzącego instalację (Dz. U. z 2004 r. Nr 281, poz. 2784 ze zm.) oraz prowadzenie publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie również prowadzenie spraw związanych z udostępnianiem informacji o środowisku i jego ochronie (ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227).

Marszałek województwa posiada kompetencje w zakresie:

- przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zakładów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku

i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,

- przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, realizowanego na terenach innych niż wymienione.

Kompetencje do wydawania pozwoleń, dotyczących obiektów zaliczonych do inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska posiada Starosta. Do tej kategorii należą pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii: w tym pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, pozwolenia wodno-prawne na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, pozwolenia na wytwarzanie odpadów, zatwierdzanie projektów prac geologicznych, przyjmowanie dokumentacji geologicznych, wydawanie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych dla przedsięwzięcia.

Wprowadzenie wymogów Dyrektywy IPPC (ang. Integrated Pollution Prevention and Control) wpłynie na funkcjonowanie znacznej części przedsiębiorstw określanych w polskim prawie jako szczególnie szkodliwe dla środowiska i wielu obiektów zaliczanych do kategorii mogących pogorszyć stan środowiska. Część z nich, w miejsce dotychczas obowiązujących pozwoleń odnoszących się do poszczególnych mediów (pobór wody, gospodarka odpadami), komponentów środowiska (emisje do powietrza, odprowadzanie ścieków) oraz oddziaływanie na stan środowiska poprzez hałas, promieniowanie będzie musiała uzyskać pozwolenia zintegrowane, w których uwzględnione będą wymogi BAT.

6.1.1.2. Kontrola przestrzegania prawa

Główne kompetencje kontrolne posiada wojewoda, co wynika z podporządkowania mu wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, wykonującego w jego imieniu zadania Inspekcji Ochrony Środowiska, a zatem odpowiadającego za kontrolę przestrzegania warunków określonych w pozwoleniach. Kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów ochrony środowiska sprawują również marszałek województwa, starosta oraz burmistrz lub wójt gminy w zakresie objętym właściwością tych organów.

6.1.1.3. Monitoring stanu środowiska

Szczególnym instrumentem prawnym stał się monitoring, czyli jakościowy i ilościowy pomiar stanu środowiska. Monitoring był zwykle zaliczany do instrumentów społecznych (informacyjnych), jako bardzo ważna podstawa analiz, ocen czy decyzji. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących przez zapisy w niektórych aktach prawnych czyni je instrumentem o znaczeniu prawnym.

6.1.2. Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych należą przede wszystkim: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna i fundusze celowe.

6.1.2.1. Opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska

Opłaty te pełnią funkcje prewencyjne i redystrybucyjne. *Funkcja prewencyjna* realizowana jest poprzez zachęcanie podmiotów (dotyczy to podmiotów gospodarczych) do wyboru technologii, lokalizacji produkcji, instalowania urządzeń ochronnych oraz oszczędnego korzystania z zasobów naturalnych w sposób najodpowiedniejszy z punktu widzenia ochrony środowiska. *Funkcja redystrybucyjna* polega na gromadzeniu i przemieszczaniu środków finansowych przeznaczonych na cele ochrony środowiska. Opłaty pobierane są za:

- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- pobór wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- składowanie odpadów,
- wyłączanie gruntów rolnych i leśnych z produkcji,
- usuwanie drzew i krzewów.

Opłaty trafiają do funduszy celowych (fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz fundusz ochrony gruntów). Pobierają je organy administracji (np. Urząd Marszałkowski, organ gminy) lub jak w przypadku gruntów rolnych i leśnych, wnoszone są bezpośrednio do funduszu celowego. Podmiot korzystający ze środowiska ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty (według

stawek obowiązujących w okresie, w którym korzystanie ze środowiska miało miejsce) i wnosi ją na rachunek właściwego urzędu marszałkowskiego. Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami ponoszą opłaty za korzystanie ze środowiska w zakresie, w jakim to korzystanie wymaga pozwolenia na wprowadzanie substancji lub energii do środowiska oraz pozwolenia wodno-prawnego na pobór wód w rozumieniu przepisów ustawy Prawo wodne. Podobne opłaty pobiera się na podstawie przepisów prawa górniczego i geologicznego za działalność koncesjonowaną.

6.1.2.2. Administracyjne kary pieniężne

Kary pieniężne nie są sensu stricto środkiem ekonomicznym, są raczej związane z instytucją odpowiedzialności prawnej. Spełniają jednak funkcje podobne do opłat. Kary pobiera się w tych samych sytuacjach co opłaty, lecz za działania niezgodne z prawem. W odniesieniu do wód, powietrza, odpadów i hałasu, karę wymierza wojewódzki inspektor ochrony środowiska, a w odniesieniu do drzew i krzewów - organ gminy. Stawki kar zwykle są kilkakrotnie wyższe niż opłaty i trafiają do funduszy celowych. Ustawa prawo ochrony środowiska przewiduje możliwość odraczania, zmniejszania lub umarzania administracyjnych kar pieniężnych.

6.1.2.3. Fundusze celowe

Opłaty i kary zasilają fundusze celowe. Dla gminy istotne znaczenie mają fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej: NFOŚiGW w Warszawie i WFOŚiGW w Poznaniu. Możliwe jest także wykorzystanie instrumentów nie będących w kompetencji władz gminy, poprzez porozumienie się z partnerami, w kompetencjach, których znajdują się dane instrumenty (starosta, wojewoda, samorząd wojewódzki).

6.1.3. Instrumenty społeczne

Instrumenty społeczne służą realizacji zasady uspołecznienia zarządzania rozwojem gminy poprzez budowanie i usprawnianie partnerstwa. Z punktu widzenia władz samorządowych umownie wyróżnia się dwie kategorie działań:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

6.1.4. Instrumenty polityczne

Do najważniejszych instrumentów politycznych należą zapisy składające się obowiązującą Politykę Ekologiczną Państwa, Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego, Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego, a także dokumenty składające się na politykę rozwoju gminy Miasteczko Krajeńskie: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Strategia rozwoju, Wieloletni Plan Inwestycyjny.

6.1.5. Instrumenty strukturalne

Jako instrumenty strukturalne określić można strategię i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego. Dokumentem wytyczającym główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska w skali gminy jest Strategia rozwoju Gminy Miasteczko Krajeńskie 2015. Strategia wspomaga proces zarządzania na poziomie lokalnym.

6.2. Organizacja zarządzania środowiskiem

Szereg istotnych zapisów związanych z ochroną środowiska oraz ochroną przyrody zawiera Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miasteczko Krajeńskie. Program Ochrony Środowiska dla gminy Miasteczko Krajeńskie jest zarówno planem polityki ochrony środowiska do 2017 r., jak i programem wdrożeniowym na najbliższe 4 lata (2010 - 2013). Program ten z jednej strony uwzględnia kierunki rozwoju poszczególnych działań i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej strony wytycza pewne ramy tego rozwoju. Oznacza to, że działania realizowane np. w transporcie czy gospodarce komunalnej muszą być brane pod uwagę w programie ochrony środowiska, a jednocześnie ochrona środowiska wymaga podejmowania pewnych działań w poszczególnych dziedzinach gospodarki i codziennego bytowania mieszkańców gminy.

6.3. Systemy zarządzania środowiskowego

Koncepcja zarządzania środowiskowego jest odpowiedzią na sytuację, w której konieczne jest nie tylko naprawy zaistniałych już szkód środowiskowych oraz spełniania wymogów określonych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale także zapobieganie powstawaniu negatywnych oddziaływań i szkód. Na przedsiębiorstwach spoczywa obowiązek samodzielnego definiowania problemów środowiskowych i szukania, z wyprzedzeniem, środków zaradczych. Związane jest to z włączeniem zarządzania środowiskowego do celów strategicznych firmy i przypisanie tych zagadnień do kompetencji zarządu firmy. Idea ta jest realizowana poprzez wprowadzanie systemów zarządzania środowiskiem (systemy sformalizowane - np. normy ISO 14 001, EMAS, lub niesformalizowane - np. Program Czystszej Produkcji). Rolą władz gminy mogą być działania inspirujące przedsiębiorstwa do starań o wprowadzenie systemu zarządzania środowiskowego, choć ostateczne korzyści wynikające z jego wprowadzenia powinny znaleźć odzwierciedlenie w sytuacji rynkowej tych przedsiębiorstw. Wspomniane systemy zarządzania środowiskowego polecane są również dla zakładów gospodarki komunalnej oraz instytucji publicznych, w tym starostw powiatowych i urzędów gminnych.

7. Lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne (I) i pozainwestycyjne (P) przewidzianych do realizacji w ramach Programu

Aktualny stan środowiska i przewidywane jego zmiany w aspekcie planowanego dalszego rozwoju gminy wymuszają konieczność realizacji przedsięwzięć proekologicznych. Bardzo ważnym problemem jest dokonanie zobiektywizowanego wyboru priorytetów i celów poprzez ustalenie znaczenia i kolejności rozwiązywania problemów z zakresu ochrony środowiska.

Wyboru priorytetów ekologicznych dokonano w oparciu o diagnozę stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy uwarunkowania zewnętrzne (obowiązujące akty prawne) i wewnętrzne, a także inne wymagania w zakresie jakości środowiska. Wyodrębnionych zostało sześć głównych priorytetów:

- Priorytet pierwszy – ochrona powietrza i obniżenie poziomu hałasu,
- Priorytet drugi – optymalizacja gospodarki wodno-ściekowej,
- Priorytet trzeci – racjonalizacja gospodarki odpadami,
- Priorytet czwarty - racjonalne użytkowanie zasobami naturalnymi, ochrona gleb i powierzchni ziemi,
- Priorytet piąty – ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody,
- Priorytet szósty – edukacja ekologiczna.

W ramach wyodrębnionych priorytetów wyznaczono cele dążące do osiągnięcia poprawy stanu środowiska, czemu mają służyć zaproponowane zadania. Zaproponowane przedsięwzięcia w przyszłości przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie

Tabela 28 Zestawienie przedsięwzięć własnych gminy Miasteczko Krajeńskie planowanych do realizacji przez Samorząd Gminy (opracowane na podstawie: Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Piłskiego na lata 2007 – 2015, Planu Odnowy Miejscowości Miasteczko Krajeńskie na lata 2009 – 2016, Strategii Rozwoju Gminy Miasteczko Krajeńskie do roku 2015)

L.p.	Rodzaj	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna / Jednostki współpracujące	Okres realizacji								Cel przedsięwzięcia	Szacunkowe	Potencjalne źródła finansowania
	przedsięwzięcia			2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017		nakłady zł	
1	2	3	4	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Zadania własne														
Priorytet pierwszy – uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie całej gminy Miasteczko Krajeńskie. Zadania realizowane w ramach projektu pt. „Ochrona wód zlewni rzeki Noteć – Aglomeracja Miasteczko Krajeńskie”														
	P	Kompleksowe opracowanie dokumentacji projektowej w ramach projektu „Ochrona wód zlewni rzeki Noteć- aglomeracja Miasteczko Krajeńskie” na zadanie budowa kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków w gminie Miasteczko Krajeńskie	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej	414 800,00	Budżet gminy, dotacje z PO IiŚ lub PROW/WRPO/ WFOŚiGW

1.	I	kanalizacja sanitarna w miejscowości Brzostowo	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej	3 129 482,53	Budżet gminy, dotacje z PO IiŚ lub PROW/WRPO/ WFOŚiGW
2.	I	kanalizacja sanitarna w miejscowości Miasteczko Krajeńskie	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej	4 105 629,72	Budżet gminy, dotacje z PROW/WRPO/ WFOŚiGW
3.	I	kanalizacja sanitarna w miejscowości Miasteczko – Huby	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej	653 879,10	Budżet gminy, dotacje z PROW/WRPO WFOŚiGW

4.	I	kanalizacja sanitarna w miejscowości Wolsko	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej	2 523 560,08	Budżet gminy, dotacje z PROW/WRPO/ WFOŚiGW
5.	I	Kanalizacja sanitarna w miejscowości Grabówno	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej	2 397 118,07	Budżet gminy, dotacje z PROW/WRPO/ WFOŚiGW
6.	Realizacja może nastąpić po zakończeniu projektu „Ochrona wód zlewni rzeki Noteć- aglomeracja Miasteczko Kraj”. w latach 2014-	Kanalizacja sanitarna miejscowości Grabionna	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej	1 200 000	Budżet gminy, dotacje z PROW/WRPO/ WFOŚiGW
7.	Realizacja może nastąpić po zakończeniu projektu „Ochrona wód zlewni rzeki	Kanalizacja sanitarna miejscowości Okaliniec	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej	800 000	Budżet gminy, dotacje z PROW/WRPO/ WFOŚiGW

	Noteć- aglomeracja Miasteczko Kraj". w latach 2014-I													
8.	Realizacja może nastąpić po zakończeniu projektu „Ochrona wód zlewni rzeki Noteć- aglomeracja Miasteczko Kraj". w latach 2014-I	Kanalizacja sanitarna miejscowości Arentowo	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej	460 000	Budżet gminy, dotacje z PO IiŚ, WFOŚiGW
9.	I	Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Brzostowo	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej	7 712 819,67	Budżet gminy, dotacje z PROW/WRPO/ WFOŚiGW
Priorytet drugi – aktywna ochrona środowiska naturalnego w gminie														
10.	I	Opracowanie planu odnowy miejscowości dla wszystkich miejscowości. Brzostowo, Miasteczko Kraj i Wolsko mają już opracowane.	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									Rozwój usług społecznych	16 000	Budżet Gminy

11.	I	Wydzielenie terenów pod działalność gospodarczą, w tym dla potrzeb turystyki	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									rozwój turystyki w regionie	Brak danych szacunkowych	Budżet gminy/środki prywatne
12.	I	Kampanie promujące gminę Miasteczko Krajeńskie	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									zwiększenie wzrostu gospodarczego	9 000	Budżet gminy/budżet powiatu/ środki prywatne/PROW. Dom Kultury
13.	I	Opracowanie szczegółowej strategii usług turystycznych oferowanych w gminie	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									rozwój turystyki w regionie	2 000	Podmioty gospodarcze, PROW (LEADER

14.	I	Wyznaczenie szlaku turystycznego po Gminie Miasteczko Krajeńskie	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									rozwój turystyki w regionie	3 000	Podmioty gospodarcze, PROW
15.	I	Budowa tarasu widokowego w Miasteczku Krajeńskim	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie, LGD									rozwój turystyki w regionie	5 000	PROW
16.	I	Budowa tarasu widokowego w Miasteczku - Huby	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie, LGD									rozwój turystyki w regionie	5 000	PROW
17.	I	Budowa terenu rekreacyjnego w Wolsku	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									rozwój turystyki w regionie	15 000	PROW
18.	I	Budowa toru saneczkowego	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									rozwój turystyki w regionie	15 000	PROW, LGD Krajna

19.	P	Rozwój produkcji ogrodniczej	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									zwiększenie wzrostu gospodarczego	nie dotyczy	Producenci rolni; PROW
20.	P	Wprowadzanie rolnictwa ekologicznego	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									zwiększenie wzrostu gospodarczego	nie dotyczy	Producenci rolni; PROW
21.	P	Rozwój agroturystyki	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									zwiększenie wzrostu gospodarczego	nie dotyczy	Producenci rolni; PROW
22.	I	Utworzenie Centrum Ekologii Doliny Środkowej Noteci	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									Zwiększenie wzrostu gospodarczego	1 400 000	Środki gminy, PROW, LGD „Krajna nad Notecią”.

23.	I	Budowa ścieżki rowerowej (ciąg pieszo – jezdny) Miasteczko Krajeńskie – Brzostowo	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									Poprawa bezpieczeństwa podróżujących	150 000	Budżet Gminy i zarządcy drogi powiatowej nr 29376, WRPO
24.	I	Sadzenie zieleni na terenach publicznych	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									Poprawa jakości środowiska	6 000	Budżet gminy, środki prywatne
25.	I	Opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego gminy	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									zwiększenie wzrostu gospodarczego	70 000	Budżet Gminy

26.	I	Budowa chodników w miejscowości Miasteczko Krajeńskie	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									Poprawa bezpieczeństwa podróżujących	270 000	Budżet gminy i częściowo zarządcy drogi powiatowej, WRPO
27.	I	Budowa chodników w miejscowości Brzostowo	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									Poprawa bezpieczeństwa podróżujących	330 000	Budżet gminy, środki, WRPO/PROW
28.	I	Zagospodarowanie rynku w Miasteczku Krajeńskim	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									Rozwój turystyki w regionie	15 000	Budżet gminy, środki WRPO/PROW
29.	I	Budowa chodników w miejscowości Grabówno	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									Poprawa bezpieczeństwa podróżujących	45 000	Budżet Gminy

30.	I	Budowa chodników w miejscowości Grabionna	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie								Poprawa bezpieczeństwa podróżujących	81 000	Budżet gminy i zarządcy drogi powiatowej
31.	I	Budowa chodników w miejscowości Miasteczko - Huby	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie								Poprawa bezpieczeństwa podróżujących	140 000	Budżet gminy i zarządcy drogi powiatowej, WRPO
32.	P	Rozwój sektora usług produkcyjnych	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie								zwiększenie wzrostu gospodarczego	nie dotyczy	Podmioty gospodarcze; PROW; WRPO
33.	I	Zorganizowanie segregacji odpadów komunalnych	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie								Poprawa jakości środowiska	do oszacowania	Budżet gminy, środki prywatne, PROW
Priorytet trzeci – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego													
34.	I	Modernizacja drogi gminnej Grabionna - Okaliniec	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie								Poprawa bezpieczeństwa podróżujących	1 500 000	Budżet gminy, środki, WRPO

35.	I	Modernizacja drogi gminnej Arentowo - Wolsko	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									Poprawa bezpieczeństwa podróżujących	2 500 000	Budżet gminy, środki, WRPO
36.	I	Budowa drogi gminnej Wolsko – Dworzakowo	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									Poprawa bezpieczeństwa podróżujących	850 000	Budżet gminy, środki, WRPO
37.	I	Budowa drogi dojazdowej do przystani nad Notecią	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									Poprawa bezpieczeństwa podróżujących	2 200 000	Inwestor prywatny, środki, WRPO, Beneficjenci Programu "LEADER"
38.	I	Modernizacja drogi gminnej z Brzostowa do Marianowa	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									Poprawa bezpieczeństwa podróżujących	1 350 000	Budżet gminy, środki WRPO

39.	I	Opracowanie projektu założeń do planu zaopatrzenia w energię	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie								Ograniczenie zużycia energii	W kosztach opracowania planu zagospodarowania przestrzennego	Budżet gminy
40.	I	Modernizacja urządzeń grzewczych w budynkach użyteczności publicznej	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie								Ograniczenie zużycia energii	135 000	Budżet gminy, środki WFOŚiGW, Norweski Mechanizm Finansowy
41.	I	Wspieranie inicjatyw w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie								Ograniczenie zużycia energii	10 000	Budżet gminy, środki prywatne/WRPO/ WFOŚiGW
Priorytet czwarty – edukacja społeczności lokalnej													
42.	I	Organizacja imprez promujących walory gminy	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie								rozwój turystyki w regionie	135 000	Budżet gminy, powiatu,/środki prywatne, WFOŚiGW

43.	I	Modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Grabówno	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									Rozwój usług społecznych	20 000	Budżet gminy / WRPO
44.	I	Modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Brzostowo	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									Rozwój usług społecznych	20 000	Budżet gminy / WRPO
45.	I	Opracowanie informatora o cennych zasobach przyrodniczych w gminie	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej wśród mieszkańców	10 000	Budżet gminy, WFOŚiGW
46.	I	Edukacja ekologiczna społeczeństwa	Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie									Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej wśród mieszkańców	6 000	Budżet gminy, środki własne szkół, WODR
Zadania koordynowane														
47.	I	Budowa i remont nawierzchni dróg powiatowych, w tym szczególnie o znaczeniu zwiększającym do centrów skupiających miejsca pracy	Powiatowy Zarząd Dróg									Poprawa bezpieczeństwa podróżujących	Brak danych szacunkowych	Środki gmin, budżet powiatu, UE

48.	I	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury okołodrogowej (chodniki, parkingi, ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne), w tym w ramach partnerstwa publiczno - publicznego (gmina - powiat)	Powiatowy Zarząd Dróg									Poprawa bezpieczeństwa podróżujących	Brak danych szacunkowych	Środki gmin, budżet powiatu, UE
49.	I	Rozwój przewozów regionalnych w oparciu o istniejącą bazę PKP	PKP									Poprawa komunikacji	Brak danych szacunkowych	PKP, Budżet państwa
50.	P	Stworzenie Studium Rozwoju Turystyki dla całego powiatu w celu określenia kierunków wsparcia finansowego poszczególnych obszarów proturystycznych	Starostwo Powiatowe - Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa									rozwój turystyki w regionie	Brak danych szacunkowych	Środki gmin, budżet powiatu, UE

51.	I	Powiększenie bazy i rozwój gospodarstw agroturystycznych jako jednej z podstaw rozwoju turystyki weekendowej na terenie powiatu	Starostwo Powiatowe - Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa									rozwój turystyki w regionie	Brak danych szacunkowych	Środki gmin, budżet powiatu, UE
52.	I	Budowanie infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej umożliwiającej uaktywnienie nowych obszarów rekreacji i wypoczynku, w tym również opartej o zbiorniki wodne	Starostwo Powiatowe - Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa									rozwój turystyki w regionie	Brak danych szacunkowych	Środki gmin, budżet powiatu, UE
53.	P	Promocja obszarów inwestycyjnych w oparciu o walory turystyczne i zasoby naturalne gmin powiatu Piłskiego	Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa									rozwój turystyki w regionie	Brak danych szacunkowych	Środki gmin, budżet powiatu, UE

54.	P	Promocja obszarów turystycznych i rekreacyjnych w oparciu o media lokalne, krajowe i aktywne strony internetowe	Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa									rozwój turystyki w regionie	Brak danych szacunkowych	Środki gmin, budżet powiatu, UE
55.	P	Stworzenie do roku 2015 na terenie powiatu systemu segregacji odpadów na poziomie gospodarstw domowych	Starostwo Powiatowe - Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa									Poprawa jakości środowiska zmniejszenie zanieczyszczeń	Brak danych szacunkowych	Środki gmin, budżet powiatu, UE
56.	I	Budowa nowoczesnego Zakładu Gospodarki Odpadami o charakterze ponadlokalnym dla składowania, przetwarzania i utylizowania wszystkich rodzajów odpadów na terenie powiatu	Starostwo Powiatowe - Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa									Poprawa jakości środowiska zmniejszenie zanieczyszczeń	Brak danych szacunkowych	Środki gmin, budżet powiatu, UE

57.	I	Rekultywacja lokalnych składowisk odpadów i likwidacja "dzikich składowisk"	Starostwo Powiatowe - Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa									Poprawa jakości środowiska, zmniejszenie zanieczyszczeń	Brak danych szacunkowych	Środki gmin, budżet powiatu, UE
58.	I	Monitoring i likwidacja źródeł niskiej emisji	Starostwo Powiatowe - Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa									ograniczenie emisji	Brak danych szacunkowych	Środki gmin, budżet powiatu, UE
59.	P	Monitoring gospodarstw rolnych i zakładów produkcyjnych ingerujących bezpośrednio w zasoby przyrodnicze poprzez stosowanie technologii degradujących środowisko	Starostwo Powiatowe - Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa									element systemu zarządzania środowiskiem	Brak danych szacunkowych	Środki gmin, budżet powiatu, UE

8. Mierniki realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska

Nadrzędną zasadą realizacji niniejszego opracowania powinna być realizacja wyznaczonych zadań przez określone jednostki, którym poszczególne zadania przypisano. Z punktu widzenia Aktualizacji w realizacji poszczególnych zadań będą uczestniczyć:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność gminy, jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Realizacja Założeń Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Miasteczko Krajeńskie to poprawa stanu środowiska gminy. Zmiany wartości wskaźników i mierników charakteryzujących elementy środowiska będą stanowiły wymierny efekt realizacji założeń Aktualizacji.

Ponadto zgodnie z art. 18 ustawy POŚ organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia radzie gminy.

W cyklach czteroletnich będzie oceniany stopień realizacji celów ekologicznych. Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie prawo ochrony środowiska, dotyczących okresu na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu.

Wdrażanie programu ochrony środowiska powinno podlegać regularnej ocenie w zakresie:

- efektywności wykonania zadań,
- aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- stopnia realizacji programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- niezbędnych modyfikacji programu.

Dla prawidłowego przebiegu monitoringu realizacji celów i zadań Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasteczko Krajeńskie niezbędna jest okresowa wymiana informacji, zwłaszcza pomiędzy jednostkami gminy, dotycząca stanu środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań.

Monitoring obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić jako:

- monitoring ilościowy,
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe – obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości (wskaźników). Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki (nie wszystkie dane są dostępne), aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystano informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich i planowanych do poniesienia (uwzględniono fakt, iż część zaplanowanych nakładów w poprzednim okresie nie została zrealizowana), oraz wymogi UE.

Ujęcie jakościowe – dla elementów środowiska, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej. Listę tę można ewentualnie w przyszłości uzupełnić o pojedyncze nowe wskaźniki dotyczące jakości środowiska. Wskazane byłoby także podanie, które wskaźniki służą do monitorowania których celów Aktualizacji POŚ.

Tabela 29 Wskaźniki realizacji programu ochrony środowiska dla gminy Miasteczko Krajeńskie

	Wskaźnik	Jednostka	Stan na 31.12. 2005 wg danych GUS	Stan na 31.12.2008 wg danych GUS
1	pobór wody przez wodociągi sieciowe w gospodarstwach domowych	m ³ /mieszkańca	b.d.	b.d.
2	zużycie wody na potrzeby przemysłu	dam ³	24	5
3	ścieki przemysłowe wymagające oczyszczenia	dam ³	b.d.	b.d.
4	Udział ścieków przemysłowych nieoczyszczonych	%	b.d.	b.d.
5	liczba komunalnych oczyszczalni ścieków	sztuki	1	1
6	przepustowość komunalnych oczyszczalni ścieków	m ³ /d	b.d.	b.d.
7	ścieki komunalne oczyszczane	m ³ /d	b.d.	b.d.
8	ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	%	6,17	4,85
9	długość sieci wodociągowej w km	km	51,47	51,47
10	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	%	93,1	93,1
11	długość sieci kanalizacyjnej km	km	1,0	1,0
12	stosunek długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej	-	0,02	0,02
13	wielkość emisji zanieczyszczeń do powietrza (gazy)	Mg	b.d.	b.d.
14	emisja zanieczyszczeń gazowych	Mg /km ²	b.d.	b.d.
15	redukcja zanieczyszczeń gazowych	%	b.d.	b.d.
16	wielkość emisji zanieczyszczeń do powietrza (pyły)	Mg	b.d.	b.d.
17	emisja zanieczyszczeń pyłowych	Mg /km ²	b.d.	b.d.
18	redukcja zanieczyszczeń pyłowych	%	b.d.	b.d.
19	udział energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii pierwotnej	%	b.d.	b.d.
20	zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	kWh/mieszkańca	b.d.	b.d.
21	długość sieci gazowej rozdzielczej	km	19,4	b.d.
22	odbiorcy gazu z sieci	m ³	1106,2	1011,7
24	liczba miast o dużej skali zagrożenia środowiska	sztuk	0	0
25	lesistość	ha	1852	1859
26	powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona	%	4500	4633
27	pomniki przyrody	sztuk	14	14
28	powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych wymagających rekultywacji	ha	b.d.	b.d.
29	nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska i gospodarkę wodną	zł/mieszkaniec	b.d.	583
30	nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska i gospodarkę wodną	tys. zł	b.d.	19

Źródło: na podstawie danych GUS

9. Podsumowanie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Miasteczko Krajeńskie na lata 2010 - 2013 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2014 – 2017.

Podstawę niniejszego opracowania stanowi szereg dokumentów udostępnionych m.in. przez, Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie, PWiK, GUS, WIOŚ, PSSE. Informacje wykorzystane w opracowaniu posłużyły określeniu stanu aktualnego komponentów środowiska przyrodniczego. Uwzględniono zmiany, jakie zaszły na przełomie ostatnich lat w zakresie rozwoju infrastruktury, zmiany w stanie jakości wód, powietrza, gleb.

Program powinien być realizowany poprzez uwzględnienie zapisów wynikających z dokumentów rządowych, zwłaszcza wynikających z listy przedsięwzięć własnych i koordynowanych. Ponadto wszelkie działania winny wynikać z przedsięwzięć zawartych w opracowaniach na szczeblu regionalnym (Program Wojewódzki, Strategia Wojewódzka) oraz z dokumentów i koncepcji władz gminy, postulatów rozmaitych środowisk, w tym organizacji pozarządowych i mieszkańców. Dodatkowo niektóre z przedsięwzięć zostały zaproponowane przez zespół opracowujący Program.

Wyboru priorytetów ekologicznych dokonano w oparciu o diagnozę stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy, uwarunkowania zewnętrzne (obowiązujące akty prawne) i wewnętrzne, a także inne wymagania w zakresie jakości środowiska:

- Priorytet pierwszy – uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie całej gminy Miasteczko Krajeńskie
- Priorytet drugi – aktywna ochrona środowiska naturalnego w gminie
- Priorytet trzeci – poprawa jakości powietrza atmosferycznego
- Priorytet czwarty - edukacja społeczności lokalnej

Zhierarchizowana lista przedsięwzięć, odnośnie każdego komponentu środowiska przyrodniczego została zawarta w tabelach. Zadania podzielone są na zadania inwestycyjne i pozainwestycyjne. W każdej z tych grup wyróżnia się zadania własne i koordynowane.

Przy opracowywaniu programu, duży nacisk położono na poprawę stanu świadomości ekologicznej oraz edukację ekologiczną mieszkańców gminy.

Niniejszy dokument jest dokumentem planistycznym i nie stanowi przepisów prawa miejscowego. Nakreśla jedynie kierunek, w jakim powinien podążać samorząd mając na celu zachowanie i poprawę stanu środowiska przyrodniczego.

10. Literatura

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz.1227 ze zm.),
- Ustawa z 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2007 r. Nr 75, poz. 493 ze zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 ze zm.),
- Ustawa z dnia 11 maja 2001r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. 2001 r. Nr 63, poz. 638 ze zm.),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.),
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. z 2003 r. Nr 66, poz. 620 ze zm.),
- Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 23 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. z 2003 r. Nr 4 poz. 44 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie integrowanej produkcji (Dz. U. z 2004 r. Nr 178, poz. 1834 ze zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych

uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. z 2004 r. Nr 257, poz. 2573 ze zm.),

- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 kwietnia 2008r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz. U. z 2008 r. Nr 80, poz. 479),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2008 r. w sprawie rodzajów działań naprawczych oraz warunków i sposobu ich prowadzenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 103, poz. 664)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 nr 120, poz. 826),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2008r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz. U. z 2008 r. Nr 82, poz. 501),
- Planowanie Gospodarki Odpadami w Polsce. Poradnik – powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami, wyd. MIKOM, Warszawa 2002 r.,
- Programowanie ochrony środowiska w gminie, czyli jak skutecznie zaplanować i wdrożyć gminny program ochrony środowiska, Tom 1 – podręcznik, 2009 r., Arnold Bernaciak, Marcin Spychała,
- Wytczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, grudzień 2002r.,
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Wielkopolskiego,
- Raport z wykonania POŚ,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości,
- Program Małej retencji województwa wielkopolskiego,
- Raporty WIOŚ,
- Informacje z Urzędu Gminy,
- Dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- Rocznik Statystyczny Województwa Wielkopolskiego,
- Strony internetowe Centrum Informacji o Środowisku: www.cios.gov.pl.,
- Strony internetowe Ministerstwa Środowiska: www.mos.gov.pl.,

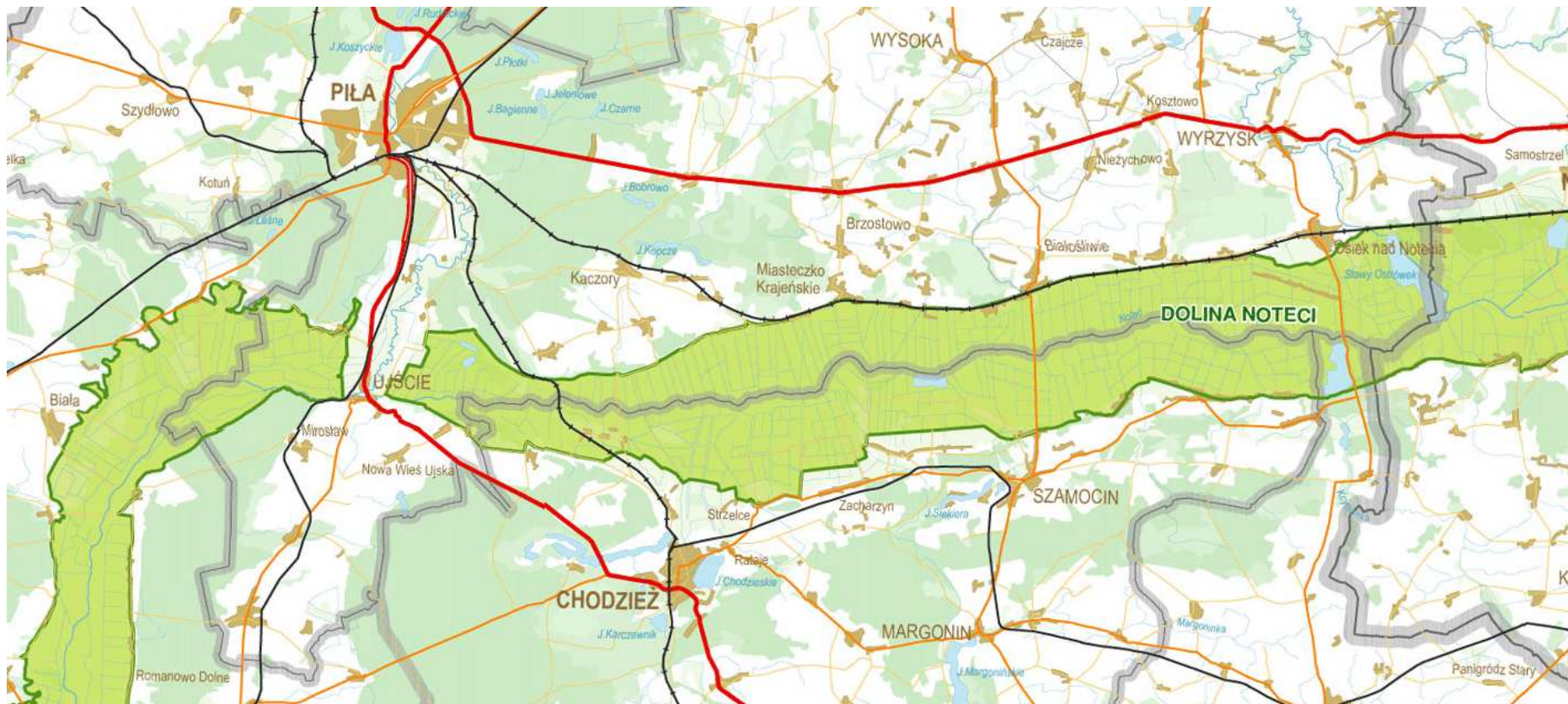
Strony internetowe

- Natura 2000: www.natura2000.mos.gov.pl/natura2000 i www.natura2000.org.pl.
- Strony internetowe www.panorama-miast.com.pl.
- Strony internetowe www.baza-oze.pl

Załącznik 1 Położenie obszaru chronionego krajobrazu : „Dolina Noteci”

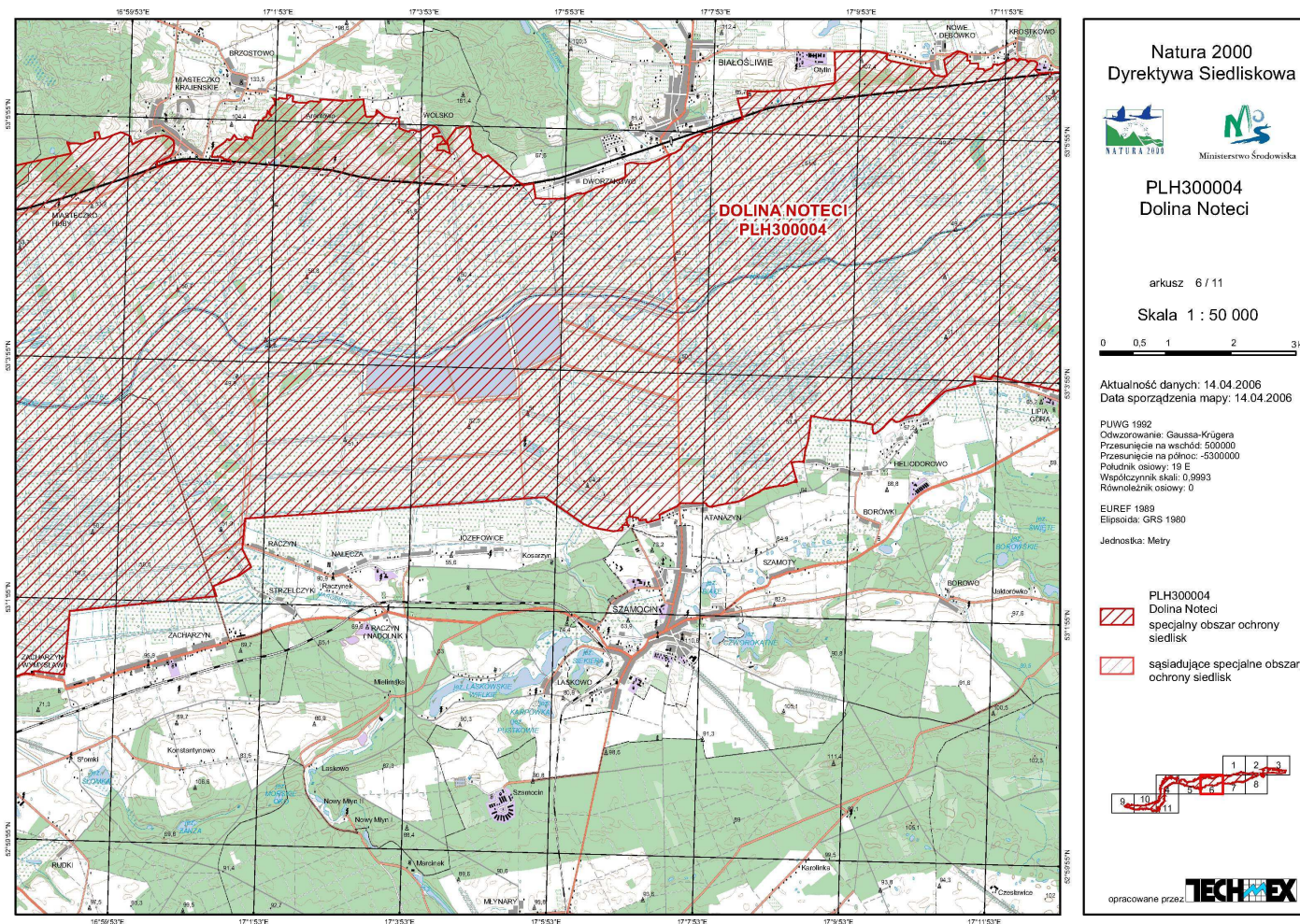

Źródło: <http://przyroda.polska.pl/regiony/>

Załącznik 2 Położenie obszaru Natura 2000 „Dolina Noteci” PLH 300004

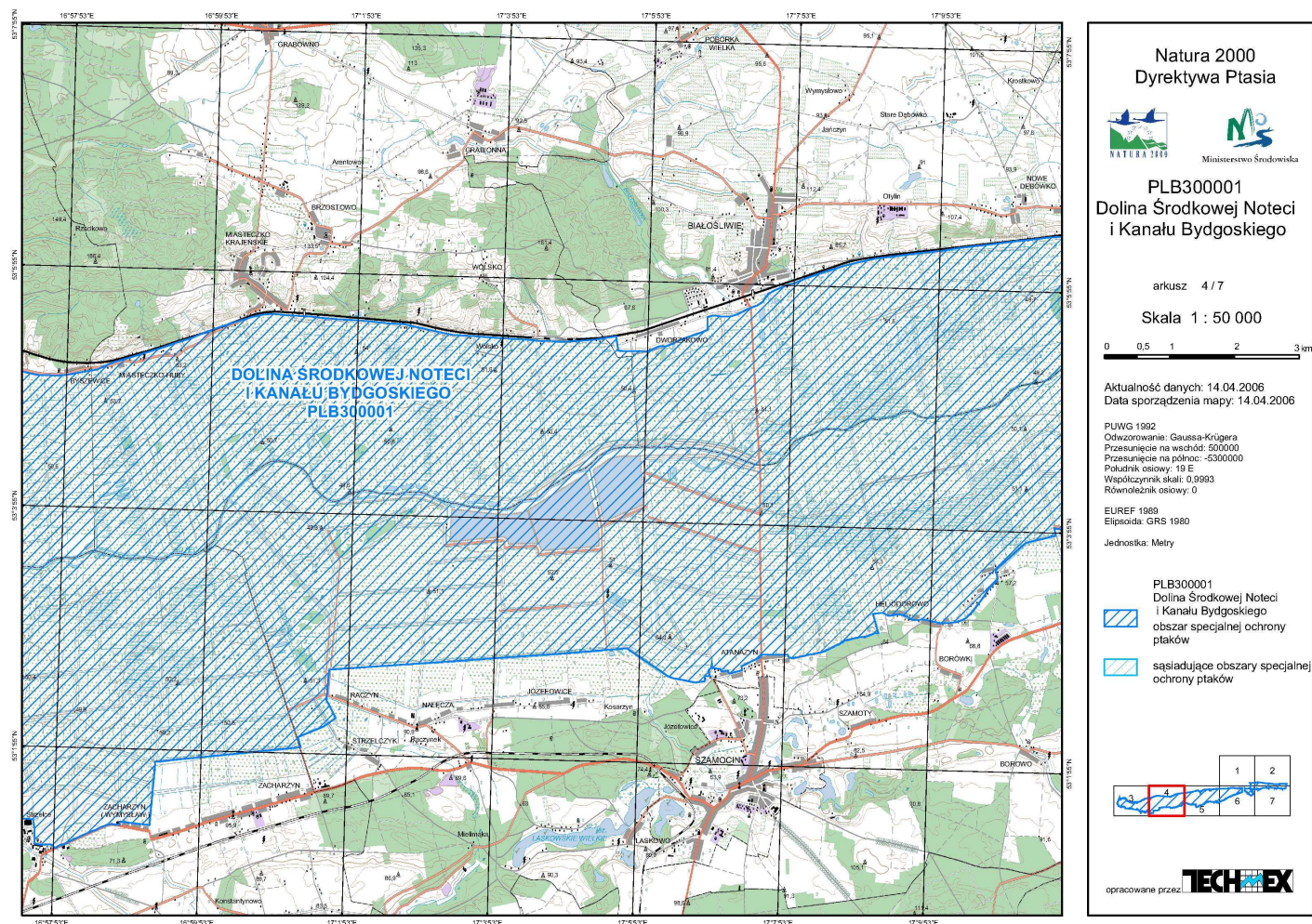

Źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl>

Załącznik 3 Położenie obszaru Natura 2000 „Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego” PLB 300001

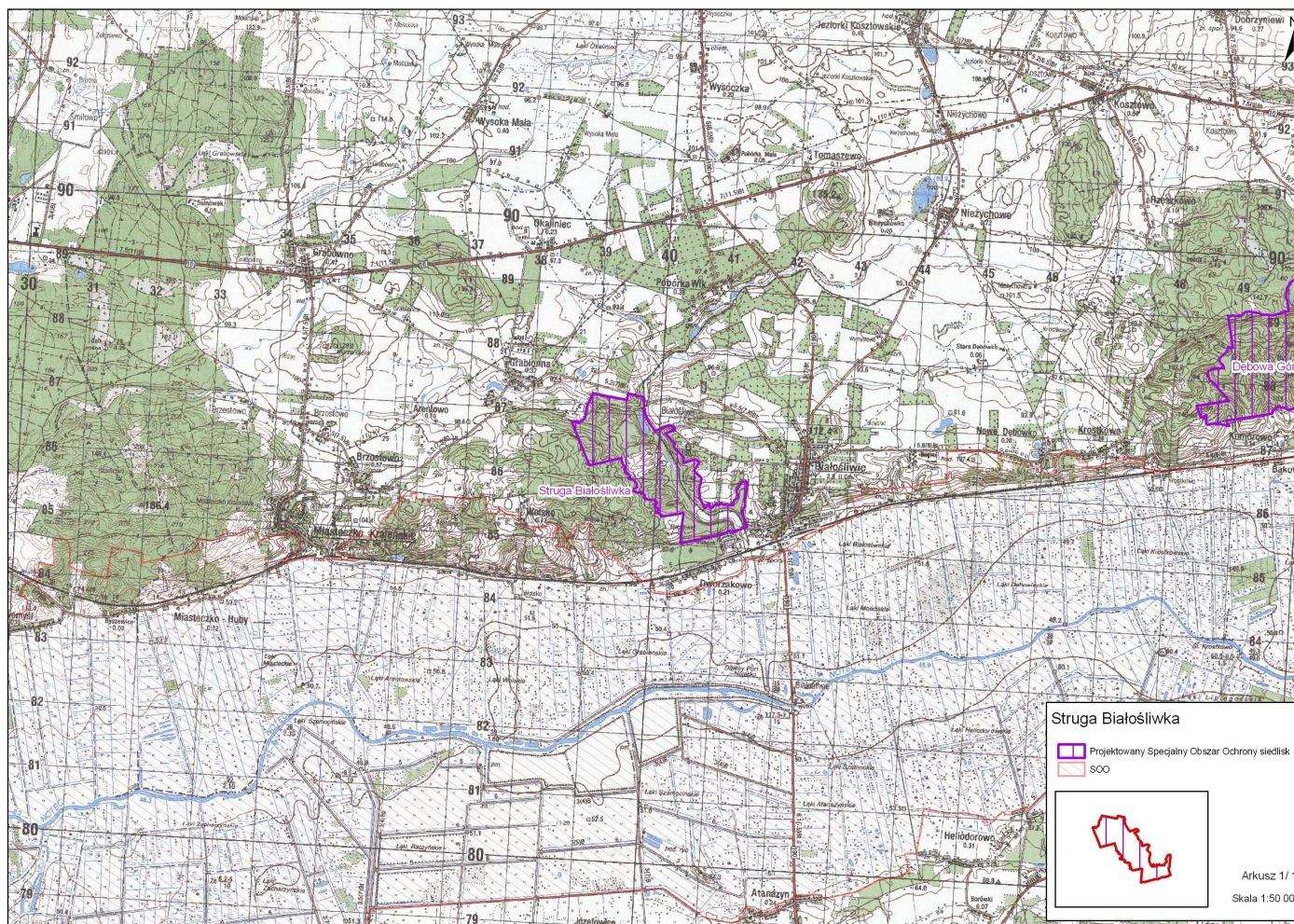

Źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl>

Załącznik 4 Położenie proponowanego obszaru Natura 2000 „Struga Białosiłwka” PLH 300054

Źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl>